

Roskilde Universitet - Humanistisk Bachelor / Journalistik

Journalistisk dækning af shitstorme

Dato: 24. maj 2023

Eksamensnummer: s2325805154

Vejleder: Anne Sofie Ellesøe Olsen

Tegn: 196.128

Anna Stella Buur Rasmussen - 71512

Jonathan Lebeda - 71569

Mathias Holm Hansen - 71511

Mikkel Østrup-Jepesen - 70827

Trine Sun Hee Andersen - 67914

ABSTRACT

The aim of this paper is to examine the characteristics of the media's coverage of shitstorms and how the media's coverage of shitstorms challenges the ideals of journalistic practice. This has been investigated by operationalizing theory about political scandals, media logic and eWOM (electronic Word Of Mouth) to construct our own definition of a shitstorm. The theoretical background of the research paper further relies on Robert Entman's understanding of framing's five function and theorists who have discussed journalistic ideals. Using the quantitative method, content analysis, we have collected and coded 249 articles mediating three shitstorms from the past year. These articles have been collected from five different news media in Denmark: *DR*, *TV2*, *Ekstra Bladet*, *Politiken* and *Berlingske*.

Our research on the media's coverage of the three shitstorms show that journalists use conflict as the most prevalent news-criteria in their coverage of shitstorms. This is indicated by an overall use of opinionized sources with affiliation to the issues in the shitstorms, and by a general, criticizing framing of the shitstorms by the news media. Furthermore, we found a significant use of sources from social media in the form of eWOM (electronic word of mouth). These eWOM serve various purposes in the examined shitstorms: They function as replies to criticism and public statements from the criticized part, and as an easily accessible method for journalists to find sources that somewhat speak for parts of the public on social media.

Our analysis indicate that the norms and ideals of journalistic practice is challenged by the development from political scandals to shitstorms. Namely the strive for neutral objectivity in the media's coverage of the shitstorms is challenged by the nature of shitstorms, as shitstorms tend to trigger one-sided coverages. We see this as a result of the moralizing function of shitstorms, in which the media – and the public – enforce social norms.

Indholdsfortegnelse

Problemfelt	4
<i>Problemformulering</i>	5
<i>Projektets struktur</i>	5
Videnskabsteori	6
<i>Fortolkningsarbejdet</i>	7
Teori	8
<i>Journalistisk praksis</i>	8
Kildebrug og nyhedskriterier	9
Nyhedskriterier	10
<i>Den journalistiske etik: Den forsvarlige framing</i>	12
<i>Journalistiske roller – Peter Bro</i>	15
Nye roller i redaktionslokalerne	15
Aktionskompasset som analyseredskab	17
Fremtidens journalistik – et nødvendigt brud med vaner	18
<i>Shitstorme</i>	19
Skandale – John B. Thompson	19
Fra skandale til shitstorm	26
<i>Opsamling</i>	27
Operationalisering	28
Metode	29
<i>Kvantitativ indholdsanalyse</i>	29
Udvælgelse af population	30
Indsamling af empiri	32
Undersøgelsens kvalifikationer og samplingsprincipper	34
Kodningskategorier	36
Empiri	39
<i>Overordnede kodningsresultater fra alle tre shitstorme</i>	39
<i>Kodning af Kongehussagen</i>	41
Overordnet om mediedækningen af Kongehussagen	41
Mediernes dækning	42
<i>Kodning af Nadimsagen</i>	44
Mediernes dækning	45
<i>Kodning af Irmasagen</i>	48
Mediernes dækning	49
Kvalitativ analyse	51
<i>Shitstormenes forløb</i>	52
Kongehuset-shitstorm	52

Nadim-shitstorm	53
Irma-shitstorm	55
<i>Journalistisk praksis i dækningen af shitstorme</i>	56
Kongehusets børn på Herlufsholm	56
Nadia Nadims ambassadørskab for VM i Qatar	67
Lukningen af Irma	75
<i>Opsamling</i>	84
Diskussion	85
<i>Objektivitet defineret af målgrupper</i>	85
<i>Mediernes magt og det journalistiske ansvar</i>	87
Konklusion	90
Litteraturliste	92
Kildeliste	94
Læsevejledning til artiklerne	96
Logbog	97
<i>Hovednyhed</i>	99
<i>Sidenyhed</i>	103

Problemfelt

De seneste år har ordet shitstorm gjort sit indtog i det danske mediebillede. Fænomenet blev fast inventar i den danske ordbog i 2010 og er blandt andet blevet udbredt gennem podcasts, der udelukkende diskuterer shitstorme¹. Fænomenets udbredelse afspejler sig også i mediernes dækning, da en specialeafhandlings undersøgelse viser, at der fra 2009 til 2019 er sket en syvdobling af danske, journalistiske artikler, som bruger ordet “shitstorm” (Olsen et al., 2020: 125).

På den måde adopteres shitstormen som begreb i mediebranchens praksis med skandaledækning. Forskning i både shitstorme og skandaler viser, at begge eksisterer “i kraft af, at ‘nogen’ har gjort eller sagt noget, der opfattes som moralsk forkasteligt af ‘nogle andre’” (Olsen et al., 2020: 126ff). Journalister har i dækningen af skandaler en særlig position som gatekeeper, der med særlige midler og mål kan afdække magtmisbrug, lovbrud og deslige (Thompson, 2002: 72). Afdækningen af den moderne politiske skandale kædes ofte sammen med udviklingen af den undersøgende journalistik, hvilket Watergate-skandalen er et idealtypisk eksempel på (Blach-Ørsten, 2011: 7). De amerikanske sociologer Harvey Molotch og Marilyn Lester anser endda afdækninger af politiske skandaler som journalistikkens højdepunkt, da journalistikken her lever op til rollen som den fjerde statsmagt². Der kan dog ikke sættes lighedstegn mellem shitstorme- og skandaleafdækninger, for ved dækningen af shitstorme kan journalisten ikke indtage samme position. Shitstormen eksisterer nemlig også på sociale medier, hvor den kan eksistere helt uden massemedierne samtidig med, at det er blevet almindelig praksis, at journalister inddrager viden fra kilder på sociale medier. Dette ændrer ikke kun ved det indholdsmæssige, men også ved journalistikken som institution.

Tidligere studier viser, at shitstormfænomenet kan anskues på to måder og indeholde flere presseetiske dilemmaer ved at dække dem journalistisk. Et tysk studie af shitstorme viser, at “shitstormen som fænomen kan indeholde et demokratisk og emancipatorisk potentiale, da det hjælper den ‘aktive’ del af offentligheden med at nå deres ‘legitime’ mål” (Olsen et al.,

¹ Eksempelvis DR’s program Shitstorm og podcasten Den Perfekte Shitstorm fra kommunikationsbureauet, set d. 23.05.23, kl. 18.00, [link](#)

² Molotch, H & Lester, M. (1974) News as a purposive behavior pp. 101-112 i American Sociological Review

2020: 126). Den journalistiske afdækning hjælper altså med at legitimere offentlighedens engagement i sager ved at udvide offentlighedens muligheder for at præge dagsordener.

Omvendt er shitstorme tit genstand for en kritik baseret på, at fænomenet blæser sager op til disproportionale størrelser, ligesom inddragelsen af kilder fra sociale medier kan udfordre den journalistiske praksis.

I den forbindelse er vi særligt interesserede i, hvordan det udfordrer journalistikkens idealer og praksis, når shitstorme inkorporeres i nyhedsmediernes praksis. I vores projekt vil vi gerne undersøge den journalistiske dækning af shitstorme gennem udvalgte shitstorme, som vi vil analysere og holde op mod disse medieidealere og medienormer. Vi er her nysgerrige på, hvilken rolle journalister indtager i dækningen af shitstorme, og hvordan medierne forvalter deres dagsordenssættende magt.

Problemformulering

Hvad kendetegner den journalistiske dækning af shitstorme i de danske medier, og hvordan udfordrer mediernes dækning af shitstorme idealerne for journalistisk praksis?

Projektets struktur

For at skabe et overblik over projektets bestanddele vil vi kort introducere projektets struktur. Først vil vi redegøre for projektets videnskabsteoretiske islæt, hvorefter vi vil præsentere vores teoretiske ramme. Teoriafsnittet vil give os en forståelse af shitstorme og idealtypisk journalistisk praksis med hensigt på at operationalisere vores teori igennem projektets flermetodiske tilgang. I efterfølgende afsnit præsenterer vi projektets metodiske tilgang, hvor vi vil introducere projektets brug af kvantitativ indholdsanalyse, og hvordan vi kombinerer den kvantitative tilgang med en kvalitativ analyse ud fra vores operationaliserede teoretiske begreb.

I den kvalitative del af analysen har vi valgt at anvende teori om journalistiske roller med udgangspunkt i Peter Bros teori om journalistiske roller. Vores teoriafsnit er opdelt i to kategorier: Den første del forklarer journalistisk praksis og dertilhørende arbejdsmetoder, mens den anden del er dedikeret til journalisters rolle i behandlingen af shitstorme.

Vi anvender derfor både teorien som teoretisk forståelse og analytisk værktøj, der vil blive brugt i analysen af vores empiri. Teorien er blevet operationaliseret, hvilket betyder, at vi

aktivt kan analysere med begreber som kildetyper, nyhedskriterier, samt Peter Bros teori om journalistiske roller. Alt dette vil konstant blive set i en større sammenhæng, hvor vi bruger Gaye Tuchmans begreb om tilstræbt objektivitet, Robert Entmans begrebsliggørelse af framing og Stephen Wards teori om journalistisk etik.

Videnskabsteori

Vi ønsker at undersøge, hvordan journalister behandler shitstorme, og hvordan det udfordrer idealer om journalistisk praksis. Vores genstandsfelt er derfor fokuseret på den journalistiske praksis i dækningen af shitstorme. Projektet befinder sig inden for rammerne af det humanistiske videnskabsområde, der beskæftiger sig med mennesker som subjekt, hvilket vil sige som tænkende, handlende og kommunikerende væsner (Collin & Køppe, 2014: 11). Humanvidenskaberne kan i den forbindelse karakteriseres som videnskaber, der forstår mennesket som både kulturskabende og kulturskabt (Collin & Køppe 2014: 11). Da vores genstandsfelt omhandler danske shitstorme, vil vi anskue den journalistiske praksis som kulturskabende. Ønsket er at få et indblik i, hvordan shitstorme opstår, påvirkes af mennesker, og hvordan det kan få konsekvenser for mennesker, involverede i shitstorme.

Vores projekts teoretiske afsæt er humanvidenskaberne, der er kendetegnet ved den ideografiske fremgangsmåde, hvor det unikke og singulære undersøges og fortolkes (Collin & Køppe, 2014: 11). I vores kvalitative analyse af enkelte artikler arbejder vi med et ideografisk videnskabsideal (Eskildsen, 2020: 17), hvorfor vi ønsker at undersøge vores genstandsfelt gennem fortolkende analysearbejde. Dermed befinder vi os indenfor den ideografiske videnskabsdisciplin i vores kvalitative analyse (Collin & Køppe, 2014: 24).

Vores projekt indtager en videnskabsteoretisk position, der tager afsæt i poststrukturalismen. Dermed opfattes sproget ikke som en gengivelse af en eksisterende objektiv virkelighed. Sproget opfattes som et netværk af tegn, der kan ændre betydning, baseret på den kontekst, de er placeret i (Stormhøj, 2006: 33f). Vores afsæt i poststrukturalisme kommer blandt andet til udtryk i vores valg af Gaye Tuchman og Robert Entmans teorier til at forstå, hvordan journalistikkens opbygning og udvælgelse gennem sproget er med til at præge læserens forståelse af den pågældende sag.

Fortolkningsarbejdet

Vores undersøgelse tager afsæt i Hans-Georg Gadamer's forståelse af fortolkning og mening, hvor vi forsøger at forstå verden gennem en hermeneutisk tilgang. Hermeneutikken beskæftiger sig med fortolkning af noget, der har mening, med den begrundelse, at: "[...] forståelse af menneskelig aktivitet og produkterne af sådanne aktiviteter, og sådanne fænomener har mening, thi de har deres udspring i mennesker, der mener og vil noget" (Pahuus, 2011: 140).

Vi forsøger altså at forstå verden gennem fortolkning af den journalistiske dækning af de tre respektive shitstorme.

Vi følger i analysen af den journalistiske dækning af shitstorme den hermeneutiske spiral. Det gør vi ud fra en forståelse af, at vi ikke kan forstå helheden uden at forstå delene, hvorfor vi heller ikke kan forstå delene uden at forstå helheden. Dermed foregår analysen i cirkelbevægelser mellem forståelse og fortolkning af de enkelte dele, hvilket udvider vores forståelse af helheden i en dynamisk proces, hvor "[...] man går frem og tilbage mellem den forståelseshorisont, man har i mødet med teksten, og selve tekstens helhedsmening" (Pahuus, 2011: 153). Denne cirkelbevægelse, der bidrager til en bedre forståelse af helheden, er netop den, der kendetegner den hermeneutiske spiral (Pahuus, 2011: 145). Det er i denne spirallignende udvikling, at vi ifølge Gadamer opnår en mere dækkende analyse af den journalistiske praksis i dækningen af shitstorme.

Teori

I det følgende afsnit vil vi præsentere vores teori i to dele: Den første del af teorien forklarer, hvordan vi forstår journalistisk praksis og de dertilhørende arbejdsmetoder. Det danner således grundlag for vores teoretiske forståelse af journalistisk praksis. Den anden del af teorien præsenterer to teoretiske forståelser for journalisters rolle i behandlingen af skandaler og shitstorme. Vi benytter os derfor af flere teoretikere for at skabe en teoretisk forståelse, som vi kan anvende i vores analytiske arbejde med vores empiri.

I dette projekt har vi valgt at forklare journalistisk praksis ud fra kildetyper og nyhedskriterier. Derudover forstår vi fundamentet for den journalistiske praksis gennem Gaye Tuchmans begreb om tilstræbt objektivitet, Entmans begrebsliggørelse af framing, Wards teori om journalistisk etik samt Peter Bros teori om journalistens rolle.

Derudover vil vi bruge teori fra Paul Lazarsfeld og Robert Merton, der gør det muligt at forstå og arbejde med massemediers institutionelle magt. Vi bruger dette som det kontekstuelle aspekt til vores definition af shitstorme, som vi konstruerer og operationaliserer med John B. Thompsons teori om den politiske skandale, samt Jürgen Pfeffer, Thomas Zorbach og Kathleen M. Carleys teori om online firestorme.

Journalistisk praksis

Journalistens rolle er ifølge den amerikanske sociolog, Gaye Tuchman, at formidle og fortælle nyheder og historier, der er sande. Men sandhed er dog ofte til forhandling. Det handler om perspektiv, afsenderen og modtageren i forhold til, hvad der accepteres og godtages som sandhed. Hvad der er sandt for den ene, er ikke nødvendigvis sandt for den anden. Derfor må journalisten “[...] be able to invoke some concept of objectivity in order to process facts about social reality” (Tuchman, 1972: 660f). Journalisten kan stræbe efter denne objektivitet ved at udlægge flere påstande eller præsentere begge sider af en sag, og dermed lade modtageren danne en selvstændig holdning til sagens omstændigheder (Tuchman, 1972: 665f).

Når journalisten præsenterer forskelligartede synspunkter og sider af en sag, kalder man dette for en balancenorm. Normen er særligt relevant, når journalister undersøger en sag, hvor de ender med at kritisere en kildes påstande eller handlinger. Hvis kritikken er skarp, har kilden ret til genmæle. Der er dermed op til læserne at danne en holdning ud fra det påstande

journalisten præsenterer dem for. Samtidig er det journalistens ansvar ikke at selektere kontroversielle eller potentielt konspiratoriske påstande fra, så de ikke fremstår ligeværdige med saglige holdninger og argumenter (Handgaard et al., 2013: 93ff).

Kildebrug og nyhedskriterier

Da objektivitet handler om at formidle en historie neutralt, er journalisters kildebrug en essentiel måde, hvorpå journalister tilstræber sig objektivitet. Ifølge Tuchman skyldes dette, at journalister ikke alene kan tale for fakta, da journalisten i sig selv ikke kan hævde at være objektiv, upersonlig eller uden bias. Journalisten lader i stedet kilder tale og fjerner således sin egen mening fra historien ved at lade andre sige det, som journalisten muligvis selv tænker (Tuchman, 1972: 667f).

”Presenting both truthclaim ‘A’ [...] and truth-claim ‘B’ [...], the newsman may then claim he is ‘objective’ because he has presented ‘both sides of the story’ without favoring either man or political party” (Tuchman, 1972: 665).

Kildebrug er derfor en essentiel del af journalistisk praksis. Til at skelne mellem de forskellige kildetyper benytter vi Malene Bjerre og Helge Kvam inddeling af kilder. De har opstillet tre forskellige kildetyper i nyhedshistorier, som er baseret på, hvilken erfaring eller rolle kilderne har. Kilderne opdeles i erfaringskilde, partskilde eller ekspertkilde (Bjerre & Kvam, 2020: 30), og de følgende definitioner vil vi benytte i vores empiriarbejde.

Ekspertkilden optræder i nyhedshistorien med viden om den pågældende sag. En viden, som personen har fået gennem uddannelse eller en særlig profession, der berettiger kilden til at udtale sig om emnet. Det er altså ikke personens holdninger eller erfaringer, som berettiger kilden til at optræde i historien. Det er dermed en vigtig opgave for journalisten kun at lade kilden udtale sig i forhold til deres særlige viden (Bjerre & Kvam, 2020: 31).

Erfaringskilder er derimod personer, der gennem deres egen personlige oplevelse kan give et menneskeligt billede på en større sag. Erfaringskilder skal ligesom ekspertkilden ikke være fortalere for et bestemt synspunkt, men blot fortælle om deres oplevelse. Det kunne være en togpasager, der fortæller om en voldsom oplevelse under en ulykke. Til gengæld er det ikke denne erfaringskildes rolle at forlange bedre sikkerhed i togene, det ville gøre personen til partskilde (Bjerre & Kvam, 2020: 31). Denne skelnen mellem erfaringskilde og partskilde er essentiel i vores undersøgelse, da vi senere vil introducere begreberne som en del af vores kodning.

Sidste kildetype er partskilden, som er en person eller gruppe, der er direkte eller indirekte involveret i sagens kerne. I store samfundsspørgsmål er det ofte politikere eller ledere af interesseorganisationer, der optræder som partskilder. Men det kan også være mindre sager, for eksempel en mand, der er i konflikt med kommunen om at bygge et højt hegn rundt om sin grund. Af disse grunde er partskilder aldrig objektive i sagerne, da de selv har et ønske om forandring. Det er netop deres holdning, som er relevante for at give læserne flere perspektiver på sagen (Bjerre & Kvam, 2020: 31).

Kildetyperne kan i kraft af deres funktion forstås i lyset af nyhedskriterierne, som er et analytisk værktøj til at beskrive journalister og redaktørers udvælgelse af begivenheder, der bliver til en nyhed. Begrebet om nyhedskriterier stammer fra Johan Galtung og Mari Holmboe Ruges artikel fra 1965, der forsøgte at analysere, hvilke historier, der kommer igennem nåleøjet på redaktionerne (Handgaard et al., 2013: 44). Her kom de frem til fem nyhedskriterier: væsentlighed, aktualitet, sensation, identifikation og konflikt:

Nyhedskriterier

Væsentlighed dækker over, om en historie er vigtig og har betydning for hele samfundet eller en stor gruppe mennesker. Det kan være begivenheder, som påvirker menneskers sundhed, økonomi, politik, rettigheder, eller miljø. I praksis betyder væsentlighed, at nyheder, som berører store dele af samfundet, vil blive anset for mere vigtige og interessante end mindre betydningsfulde nyheder. Dermed er væsentlighed tæt knyttet til tanken om medierne som en vigtig aktør i velfungerende demokratier (Handgaard et al., 2013: 44).

Væsentlighed er et relativt begreb, der kan variere afhængigt af tid og sted. Dét, der er væsentligt i én kontekst, kan være mindre væsentligt i en anden. Væsentlighed er altså både, hvis det påvirker en person direkte, eller hvis det påvirker samfundet. Vurderingen af om en sag er væsentlig, vil aldrig være objektiv, hvilket forskellige redaktioners unikke udvælgelse af historier afspejler (Handgaard et al., 2013: 44).

Aktualitet er et nyhedskriterium, der henviser til, hvor nyligt en begivenhed er fundet sted. Jo mere aktuel en historie er, desto mere sandsynligt er det, at den vil blive anset som relevant og interessant for publikum og dermed blive publiceret. Dette forventer vi derfor også at se afspejlet i vores empiri. Aktualiteten er vigtig for mediernes berettigelse, da læsere forventer, at journalister rapporterer om de seneste begivenheder og udviklinger inden for forskellige områder som politik, økonomi, sundhed og kultur. Her er konkurrencen blevet større de

seneste år med den øgede digitalisering, der gør det muligt at publicere nyheder døgnet rundt (Handgaard et al., 2013: 54). At en begivenhed lige er fundet sted, betyder ikke, at en historie er væsentlig. Det er journalistens ansvar at vurdere, om en aktuel historie er relevant og interessant for læserne.

Sensation er et nyhedskriterium, der henviser til, hvor unik en begivenhed eller historie er. Jo mere sjælden eller usædvanlig en begivenhed er, desto mere sandsynligt er det, at den vil blive anset som interessant og væsentlig for publikum. Det er ikke en nyhed, at alt er som det plejer (Handgaard et al., 2013: 53). Mange redaktører og journalister i Oltedals undersøgelse *Vesentlig og vigtig?* svarer dog, at sensation har en lille betydning for udvælgelsen af nyhedsstof, hvilket står i kontrast til det store kommercielle marked for aviser i at komme først med en stor afsløring om noget usædvanligt (Handgaard et al., 2013: 53).

Identifikation er et nyhedskriterium, der henviser til, hvor tæt en begivenhed eller historie er på publikum geografisk, kulturelt eller følelsesmæssigt. Det geografiske henviser til, at læsere gerne vil læse om begivenheder, der finder sted i det land eller område, de bor i. Men historier kan også skabe social identifikation for eksempel studerende i Danmark, der læser om studerendes forhold i Sverige (Handgaard et al., 2013: 50). Erfaringskilden bliver derfor ofte brugt i historier, hvor nyhedskriteriet identifikation dominerer for at vække genkendelse hos læseren.

Konflikt er det sidste nyhedskriterium, der henviser til enhver form for konflikt, der kan give anledning til en nyhedshistorie. Konflikter kan være mellem individer, grupper, organisationer, lande eller ideologier. Konflikter kan også manifestere sig i forskellige former blandt andet konfrontationer, debatter, retssager eller politiske kontroverser. Parts- og erfaringskilden er således kildetyper, der ofte bruges i nyhedshistorier, der er præget af konflikt.

Journalister og redaktører har en tendens til at prioritere konflikt højt, fordi konflikter genererer spænding, der tiltrækker opmærksomhed og interesse fra læsere eller seere. Konflikter afspejler vigtige spændinger eller uløste problemer i samfundet og kan derfor have væsentlig betydning for offentligheden. Dette gør det særligt spændende at undersøge shitstorme, da shitstorme oftest bliver til shitstorme, fordi de udspringer af en form for normbrud, der er ført til konflikt. Konflikt som nyhedskriterium stiller høje krav til den journalistiske etik i dækningen og kræver plads til forskellige synspunkter og perspektiver, hvilket oftest ses med en præsentation af emnet fra to forskellige synspunkter (Handgaard et

al., 2013: 57), som netop Tuchman også argumenterer for, er journalisten måde at tilstræbe objektivitet i dækningen af konflikten.

Nyhedskriterierne er ikke faste størrelser og vil ofte variere i definition hos forskellige redaktioner eller medieforskere. Derudover vil mange nyhedshistorier indeholde flere af nyhedskriterierne samtidig. I vores undersøgelse af shitstormes mediedækning vil vi analysere, hvilket af kriterierne, der er det mest passende for den enkelte artikel. Vores formål med at operationalisere disse kriterier i vores analyse er at undersøge, hvordan de vægtes alt afhængigt af, hvilken shitstorm journalister fremstiller.

Den journalistiske etik: Den forsvarlige framing

Med journalistisk praksis følger et ansvar. Et ansvar, der bunder i mediernes sociale magt til at sætte dagsordenen og påvirke den offentlige diskurs og i at fortælle sandheden og minimere skade på implicerede, hvilket forpligter journalister til at følge generelle etiske principper. Etik skal i den forbindelse forstås som analysen, evalueringen og tilstræbelsen af korrekt adfærd i lyset af de bedst tilgængelige principper (Ward, 2019: 307).

Journalistisk etik handler således om, hvad journalister og medier bør gøre, særligt på grund af deres magt og rolle i samfundet. Journalistisk etik er altså studiet og anvendelsen af etiske normer, der styrer journalistikkens sociale praksis. Det kan for eksempel handle om, hvorvidt og hvordan et medie dækker minoriteter eller globale problematikker, hvilket er journalistisk etik på makro-niveau; eller hvordan den enkelte journalist udvælger indhold eller agerer i specifikke situationer, hvilket er journalistisk etik på mikroniveau (Ward, 2019: 307f). I vores tilfælde handler det om, hvorvidt journalisters dækning af shitstorme lever op til den journalistiske etik i behandlingen af kilder og konfliktfyldte historier.

Som tidligere nævnt beskriver journalister sager gennem kilder og fjerner dermed sig selv fra historien for på den måde at stræbe efter en objektiv dækning af indholdet (Tuchman, 1972: 667f). Dog påpeger Robert M. Entman, at alt journalistisk arbejde er påvirket af udvælgelsen og fremhævning af b.la. kilder og oplysninger, hvilket gør det nærmest umuligt for journalisten at være objektiv og fjerne sig selv fra historien. Entman argumenterer hertil for, at journalistisk praksis er domineret af *framing* (Entman, 1993), hvilket derfor gør det relevant for os at undersøge.

I sin essens er framing et begreb til at beskrive en teksts magtudøvelse, hvor afsenderen direkte og indirekte kan påvirke modtageren (Entman, 1993: 51). I journalistiske produktioner består framingen af journalistens udvælgelse og fremhævelse af begivenhedens enkelte dele. Dette kritiske blik på den journalistiske udvælgelse ansporer vi som relevant i analysen, da udvælgelsen kan ændre læserens opfattelse af en begivenhed eller handling, der har ledt til shitstormen.

Framingen i den journalistiske produktion finder sted hos afsenderen, modtageren og selve teksten samt kulturen den afkodes i. Afsenderen er med til at frame teksten i udvælgelsen og fremhævelsen af tekstens dele og opbygning i en proces, der bevidst og ubevidst præges af afsenderens tankesæt. Teksten er med til at frame budskabet ved tilstedeværelsen af bestemte ord, vendinger, stereotype billeder og bestemte kilder. Et budskab, der så afkodes af modtageren i en proces, der er påvirket af modtageren egne bevidste og ubevidste tankesæt (Entman, 1993: 52).

Ifølge Entman har framingen fem funktioner: Framingen kan definere, hvad der er et problem og diagnosticere, hvad der er årsagerne til problemet. Derudover kan framing også være med til at nedfælde moralske vurderinger, foreslå hjælpemidler til at behandle problemet og forudsige effekterne ved at bruge hjælpemidlerne (Entman, 1993: 52). De fem framingfunktioner er altså, at:

1. At definere problemet
2. At diagnosticere årsagerne til problemet
3. At nedfælde moralske vurderinger
4. At foreslå hjælpemidler til behandling af problemet
5. At forudsige effekterne vha. hjælpemidlerne

Dermed kan journalisternes framing af begivenheden, der udløste en shitstorm, påvirke modtagernes opfattelse af selve begivenheden. Modtagerens opfattelse af begivenheden vil dermed kunne variere efter journalisterne aktive valg med at frame historien samt modtagerens egen forforståelse og fortolkning af journalisternes framing.

Derfor er et spørgsmål om journalistisk praksis et etisk spørgsmål. Medieetiker Stephen J. A. Ward skildrer i den forbindelse to former for etik: En teoretisk etik og en anvendt etik: “Theoretical ethics refers to philosophical meta-theories such as realism, anti-realism, relativism, emotivism, and contractualism” (Ward, 2019: 308).

Teoretisk etik sætter således spørgsmålstejn ved, om meningen bag etiske udsagn er 'gode' eller 'rigtige', om etiske udsagn er 'objektive', og hvordan vi retfærdiggør etiske påstande. Anvendt etik søger derimod svar på at vide hvad og hvilke ting, der er gode og rigtige, og hvilke etiske principper, som skal guide vores handlingsmønstre.

”Applied ethics debates the issues of life today, from abortion to ending the life of a terminally ill patient. Applied ethics is also the study of social practices, such as the principles of corporate governance, the ethics of scientific research, and the responsibilities of professional practice” (Ward, 2019: 308).

Journalistisk etik er således en afart af anvendt etik. Den journalistiske etik undersøger de normer, der er specifikke for praksissen. Kort sagt spørger journalistisk etik, hvad journalister og nyhedsorganisationer bør gøre, givet deres rolle i samfundet (Ward, 2019: 308).

Ward argumenter i den forbindelse for, at journalister ikke repræsenterer en neutral objektivitet, men snarere en ”’responsible engagement’ with events and issues” (Ward, 2019: 316), som vi oversætter til en *ansvarsbevidst involvering*. Journalister skriver altså fra en position, som ikke skal negligeres.

Diskussioner om journalistisk etik fra forskellige discipliner mundede ifølge Ward i den forbindelse ud i kritikken af journalistik som socialt fænomen (Ward, 2019: 313). Richard Rorty (1979) angreb journalistikkens anskuelse af sandhed som en platonisme, der troede på absolut, transcendent sandhed og formidling af denne sandhed objektiv viden, altså som et "spejl" af verden.

“The reporter’s mind is not a passive blank slate or tabula rasa upon which objects in the world imprint their image. Rather the mind is an active, organizing entity that tries to fit what it experiences into a coherent grid of concepts“ (Pinker, 2003 i Ward, 2019: 15).

Indenfor forskningen af anvendt journalistisk etik er man i mellemtiden begyndt at genoverveje journalistikkens grundlæggende mål og koncepter. Ifølge Ward har vores forståelse af den journalistiske uafhængighed og objektivitet udviklet sig, hvilket betyder, at journalistisk etik bevæger sig væk fra den traditionelle, strenge neutralitet. Gennem den anvendte etik har målet om neutralitet og objektivitet ændret sig, da det ikke er muligt at fjerne journalistens subjektivitet fuldstændig fra den historie, journalisten dækker (Ward, 2019: 319).

“[...] the common sense notion, evident in traditional objectivism, that humans (or journalists) can construct ‘just the facts’ stories by observing facts somehow ‘scrubbed clean’ of perspectives and conceptual schemes, was psychologically false” (Ward, 2019: 315).

Dermed er den journalistiske objektivitet til forhandling, fordi der – som Ward understreger – ikke findes en journalist uden egne perspektiver og koncepter. Målet med journalistisk etik er derfor ifølge Ward en rig, omfattende og inkluderende etik, der forbinder gammel tradition med nye journalistiske traditioner. Den nye ramme bør være integrerende og forene forskellige praktikere under fælles værdier, der forener den anvendte og teoretiske etik i journalistikken (Ward, 2019: 319).

Fremtidens journalistik skal derfor ifølge Ward for det første inkludere normerne for god journalistik, så etiske normer i højere grad er med til at definere, hvordan mediers magt og ansvar forvaltes. For det andet skal medierne søge at inkludere offentligheden i den journalistiske praksis og i udarbejdelsen af nye principper og praksisser for journalistik. Ward påpeger i den forbindelse, at medierne bør give offentligheden en meningsfuld rolle i at definere fremtidens journalistik (Ward, 2019: 120).

Journalistiske roller – Peter Bro

I det følgende afsnit vil vi redegøre for Peter Bros presseetiske model, der søger at afdække journalistikkens forskellige samfundsroller, der samtidig fungerer som analyseredskab.

Nye roller i redaktionslokalerne

Henrik Cavling var en stor del af den danske presserevolution, men ifølge Peter Bro overskyggede Cavlings presserevolution en væsentlig pointe; at forskellige former og forskellige normer for nyhedsformidling eksisterer mere eller mindre uafhængigt af hinanden (Bro, 2006: 65). Bro ønsker derfor at præcisere forskellen på hvad journalistikken gør (former), og hvad journalistikken bør (normer), hvilket kommer til udtryk ved hans presseetiske model: Aktionskompasset (Bro, 2006: 69).

Derudover argumenterer Bro for, at de danske redaktionslokaler er præget af normative modsætningspar, der kan beskrives med dikotomierne aktiv og passiv, og deliberativ og repræsentativ (Bro, 2006: 67).

Aktiv og passiv skal forstås som måder for nyhedsformidlere at finde frem til større eller mindre problemer. Bro påpeger, at journalister i dag er blevet mere optaget af at fremme løsninger på problemerne, hvilket har ført til en mere aktiv nyhedsformidling med fokus på spørgsmål som: ”Hvad vil du gøre for at løse dette problem?” (Bro, 2006: 68).

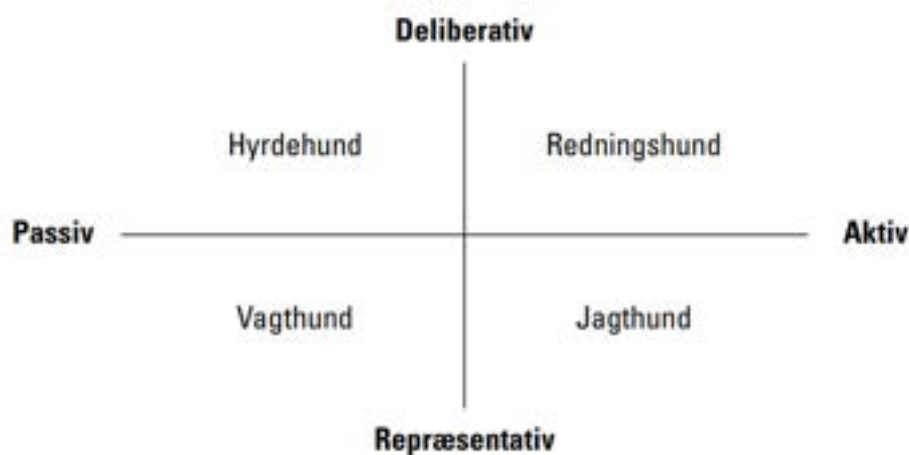
I den forbindelse påpeger Bro, at forskellen mellem aktiv og passiv nyhedsformidling skyldes et mere deliberativt fokus i redaktionslokalerne: ”Det deliberative fokus er kendetegnet ved, at borgere i stigende omfang bliver inkluderet i nyhedsmediernes” (Bro, 2006: 68).

Nyhedsformidlere er altså ifølge Bro i højere grad begyndt at inddrage borgere som kilder, hvilket har gjort pressen mere inklusiv, modtagerorienteret og præget af brugergeneret indhold (Bro, 2006: 68).

Disse modsætningspar udgør Peter Bros presseetiske model: Aktionskompasset, der præsenterer ligheder og forskelle mellem fire fremtrædende roller i redaktionslokalerne. ”Fire roller, som hver især er blevet udstyret med en metaforisk betegnelse af formidlingsmæssige hensyn” (Bro, 2006: 68): Vagthunden, jagthunden, redningshunden og hyrdehunden.

Figur 1.

Aktionskompasset – fremtrædende roller i nutidens nyhedsformidling

Figur 1. (Bro, 2006: 69)

Vagthunden er kendetegnet ved, at journalisterne afdækker mere eller mindre presserende samfundsmæssige problemer, som udgør et repræsentativt system, hvor journalister agerer passivt og repræsentativt (Bro, 2006: 69).

Jagthunden er anderledes end vagthunden, da det er en aktiv og repræsentativ journalistrolle, hvis signatur er at afslutte indslag og artikler med et handlingsorienteret spørgsmål: ”Hvad vil

du så gøre for at løse problemerne?”, hvilket er rettet mod beslutningstagere, som repræsenterer partier, organisationer og virksomheder (Bro, 2006: 69).

Redningshunden er derimod orienteret imod borgerne. Denne type journalist er deliberativ og aktiv, hvor samtalen (deliberation) mellem borgerne er et middel til at løse andre målsætninger (Bro, 2006: 70).

Hyrdehunden, som er den sidste journalistrolle, er deliberativ og passiv, hvilket vil sige, at for hyrdehunden er samtalen i sig selv et selvstændigt mål. Journalisten lægger op til debat, men er ikke nødvendigvis optaget af, hvad debatten fører med sig (Bro, 2006: 70).

Aktionskompasset som analyseredskab

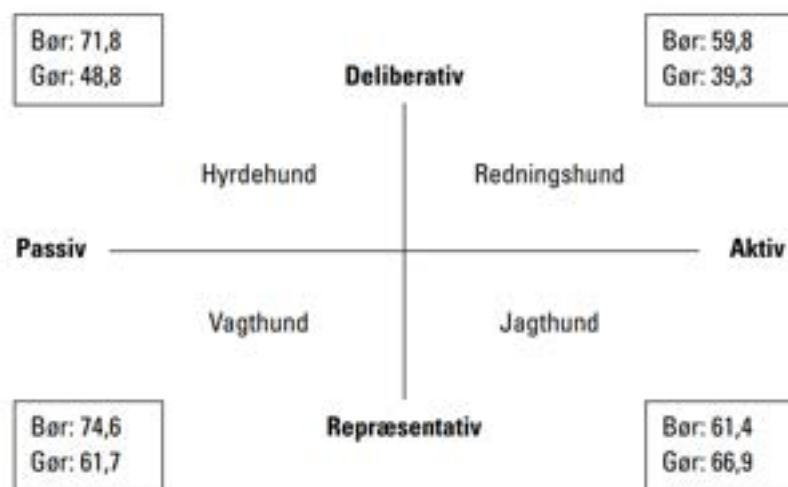
Peter Bro mener, at journalistikken historisk er vendt tilbage til tidligere normer for nyhedsformidling (Bro, 2006: 71). Han har derfor en ambition om, at aktionskompasset kan anvendes til at afdække forskellige gruppers syn på nyhedsformidlingens normative fremtid.

”Anvender man aktionskompasset som et analyseredskab i forhold til danske mediehistorie, bliver det eksempelvis klart, at forsøgene på at fremme aktive og deliberative normer for nyhedsformidling har ringe nyhedsværdi” (Bro, 2006: 70).

På baggrund af aktionskompasset blev omkring 1700 danskere udspurgt, hvad de mener journalister henholdsvis gør og bør gøre. Dette blev sat ind i kompasset med fokus på aktiv, passiv, deliberativ og repræsentativ nyhedsformidling. Undersøgelsens resultater var som følger:

Figur 2.

Danskernes opfattelse af, hvad journalistikken gør – og bør – set i forhold til aktionskompassets fire roller.

Figur 2. (Bro, 2006: 72)

Peter Bro påpeger, at det vigtigste, der kom ud af undersøgelsen var, at danskerne overordnet set ville have alle fire roller repræsenteret i journalistikken. Konklusionen lød derfor i metaforisk form på, at:

“[...] danskerne gerne vil have hele hundekennelen, men at deres foretrukne rolle er vagthunden, mens de oplever, at de får for meget jagthund, og synes, at det største udviklingspotentiale er i forhold til hyrde- og redningshundsjournalistikken, som de får for lidt af i nutidens nyhedsformidling” (Bro, 2006: 73).

Typologierne af hunderoller udgør derfor fire forskellige roller for en journalist, som danskerne mener, burde repræsenteres i den danske presse. I vores undersøgelse vil vi bruge hunderollerne til at analysere den journalistiske praksis.

Fremtidens journalistik – et nødvendigt brud med vaner

Journalisten rolle bør altså ifølge Peter Bro og undersøgelsen være flersidet og multifunktionel. Men spørgsmålet er, hvordan man skaber denne multifunktionelle formidling, hvor journalister skiftevis agerer vagt-, jagt-, hyrde- og redningshund? Hvordan skal journalister skiftevis “[...] passe på vores folkelige repræsentanter og (samtidig) presse

dem til handling, inddrag[e] borgerne i den offentlige samtale og forsøg[e] at fremme deres virkelyst?” (Bro, 2006: 74).

Peter Bro påpeger her, at aktionskompasset kan give en del af svaret. Kompasset blev oprindeligt udviklet for at afdække ligheder og forskelle mellem de fremtrædende roller i nutidens redaktionslokaler, men det er siden blevet brugt som anvisnings- og aktiveringsredskab til nyhedshistorier. Her kan journalister med fordel bruge aktionskompasset til at skabe forskelligartet journalistik, og dermed tvinge standen til at bryde med vaner og normer: ”For uden refleksion over rollerne i redaktionslokalerne ingen udvikling af journalistikken – hverken den form- eller normmæssige” (Bro, 2006: 76).

I vores kvalitative analyse anvender vi Peter Bros fire roller til at undersøge, hvordan journalister afdækker shitstorme. I det følgende afsnit vil vi etablere vores shitstormbegreb.

Shitstorme

For at definere shitstorme vil vi starte med at redegøre for, hvad en skandale er, og hvordan vi forstår begrebet. Dermed ser vi skandalen som grundlæggende i definitionen af shitstorme, hvilket vi bruger John B. Thompsons afklaring af den politiske skandale til. Det betyder dog ikke, at alle skandaler er en shitstorm, hvilket vi vil beskrive gennem Jürgen Pfeffer, Thomas Zorbach og Kathleen M. Carleys definition af online firestorme. Det gør vi, fordi denne teori omhandler den del af shitstormen, som eksisterer på sociale medier. Ydermere vil vi inddrage perspektiver på massemedierne fra Paul F. Lazarsfeld og Robert K. Merton for at se shitstormene i forhold til medielogikker. Derfor er vores definition baseret på skandaleteori, der kan forklare indholdet af shitstorme, samt teori om online firestorme og massemedier, der sammen kontekstualiserer begrebet.

Skandale – John B. Thompson

John B. Thompson definerer ”skandale” som følger:

“’Skandale’ henviser til handlinger og begivenheder der indebærer særlige former for overtrædelser som andre bliver bekendt med og som er tilstrækkeligt alvorlige til at fremkalde en offentlig reaktion” (Thompson, 2002: 25).

Ifølge Thompson opstår en skandale først og fremmest, når en person eller gruppe overtræder visse værdier, sociale normer eller moralregler. Denne overtrædelse er det, der gør

overtrædelsen skandaløs, men begrebet har flere kendetegn. Thompson udpeger fem kendetegn ved en skandale, som vi har navngivet *normbrud*, *hemmeligholdelse*, *forargelse*, *fordømmelse* og *konsekvens* (Thompson, 2002: 25f).

1. *Normbrud*: Skandalens forekomst eller eksistens indebærer en overtrædelse af visse værdier, normer eller moralregler.
2. *Hemmeligholdelse*: Skandalens forekomst eller eksistens indebærer et element af hemmeligholdelse eller fortielse, men andre end de direkte involverede har kendskab til eller stærk formodning om deres eksistens.
3. *Forargelse*: Dele af offentligheden misbilliger handlingerne eller begivenhederne og føler sig måske krænket af overtrædelsen.
4. *Fordømmelse*: Dele af offentligheden udtrykker deres misbilligelse ved offentligt at fordømme handlingerne eller begivenhederne.
5. *Konsekvens*: Afsløring og fordømmelse af handlingerne eller begivenhederne kan skade omdømme eller medføre andre konsekvenser for de mennesker, der var ansvarlige for dem (Thompson, 2002: 25f).

I følgende afsnit vil vi udfolde Thompsons fem kendetegn for en skandale og efterfølgende bruge begrebsafklaringerne i kontekst med, hvad han kalder *medierede skandaler*; et begreb, som teoretisk udgør vores grundlæggende forståelse af shitstorme. Thompsons fem kendetegn for en skandale udgør vores forklaring for, hvordan en shitstorm potentielt kan opstå. Efter vi har forklaret disse kendetegn, vil vi bruge Thompsons skandalebegreb i forklaringen af en shitstorm. Thompsons medierede skandaler skal ses i lyset af, at teorien tager udgangspunkt i et medie billede fra 2000, hvor sociale medier og onlinebaseret nyhedsdækning ikke havde samme rolle, som de har i dag. I forklaringen af shitstorme er de sociale medier en nødvendighed for, at en shitstorm kan opstå, hvorfor vi inddrager alternativ teori til Thompson for at have en samlet definition.

Medierede skandaler er præget af en uforudsigelighed, som gør det svært at spå en skandale – eller en shitstorms forløb –, da det afhænger af mediernes fremstilling af overtrædelsen og modtagernes reaktion på selvsamme (Thompson, 2002: 84).

Normbrud

Første kendetegn for skandaler vil vi kalde for normbrud, og det er her overtrædelsen begås. Dette kan være handlinger eller begivenheder, der overtræder eller går imod den herskende diskurs eller sociale normer i samfundet. Overtrædelsen er en nødvendig betingelse for en

skandale, dog er alle overtrædelser ikke nødvendigvis en skandale, da nogle overtrædelser i sin natur er ubetydelige. Ubetydelige overtrædelser kan være at gå over for rødt, som ikke anses for decideret moralsk forkastelig (Thompson, 2002: 26). Omvendt vil sagen om Peter Madsens mord på den svenske journalist Kim Wall ikke blive set som en skandale, fordi omfanget af begivenheden voldsomt overskrider de forseelser, som vi forbinder med udtrykket.

Distinktionen mellem, hvad der defineres for skandaløst, og hvad der opfattes som ubetydeligt, er en gråzone ifølge Thompson. Dette skyldes, at der hersker en stor forskellighed ift. værdier, normer og moralregler i forskellige kulturer. Hvad der i en kulturel kontekst kan opfattes som en skandaløs handling, kan i andre sammenhænge og sociale kontekster blive betragtet som ganske acceptabelt eller endda som normen (Thompson, 2002: 27). Derfor tilhører skandalebegrebet en mellemkategori af moralsk forkastelige handlinger, som gør, at denne kategori har vagt definerende grænser.

Værdier og normer i samfundet spiller derfor en essentiel rolle i, hvad Thompson kalder *modtagelighed for skandale*, som altså afhænger af den socialhistoriske kontekst, samfundets moralske kompas og hvordan kulturen i al almindelighed tillægger værdien af de eksisterende normer (Thompson, 2002: 27). Selvom normer og værdier kan fremstå forskellige blandt kulturer, er der bestemte typer normbrud, der har større modtagelighed for skandaler end andre. Normer angående seksuelle, politiske eller økonomiske forhold, har større risiko for at føre til en skandale (Thompson, 2002: 27). Medieforsker Mark Blach-Ørsten skildrer i sin analyse af politiske skandaler fra 1980-2010 mellem politiske skandaler, hvor skandalen udløses af politisk arbejde, og normskandaler, der udløses af normbrud (Blach-Ørsten, 2011: 7). Dette vil vi inddrage i vores analyse, hvad der udløste de udvalgte shitstorme.

Ligesom der er normer, som lettere kan udløse skandaler, er der også personer, som er i større risiko for at blive genstand for en skandale. Love gælder for alle borgere, men ikke alle normbrydere dømmes på samme vis i offentligheden (Thompson, 2002: 27). Nogle mennesker, oftest offentlige mennesker, er grundet deres status, magt eller ansvar mere synlige end andre, hvorfor de nemmere kan blive genstand for en skandale, hvis de overtræder en norm (Thompson, 2002: 27f). Derudover er personer, der i kraft af deres status repræsenterer bestemte værdier og forventninger i større risiko for at ende i en skandale (Thompson, 2002: 28). Eksempelvis er Justitsminister Peter Hummelgaards sag om ulovlig parkering et eksempel på, at en offentlig person, der begår en overtrædelse af mild karakter,

alligevel ender med at udløse en skandale. Det bliver en skandale, fordi Hummelgaard er en højtstående politiker og øverste ansvarshavende for Danmarks lovgivning og retsvæsen.

Dette kan uddybes gennem Lazersfeld og Mertons begreb *the status conferral function*, der betyder, hvad og hvem medierne tildeler status – og dermed magt. Massemedierne tildeler prestige og øger visse personer og gruppers autoritet, når de legitimerer deres status (Lazersfeld & Merton, 2009: 23). Dermed er der en legitimerende effekt i massemediernes dækning, der genbekræfter, hvem og hvad der har status nok til at være i medierne.

Hemmeligholdelse

Anden gren af Thompsons definition af skandale er, hvad vi vil kalde for hemmeligholdelse. Dette kendetegn er forbundet med en grad af fortielse eller hemmeligholdelse, hvor andre enten har kendskab eller en stærk formodning om, at overtrædelsen finder sted (Thompson, 2002: 30). Derudover kan skandalen ikke nødvendigvis finde sted, hvis ingen kender til overtrædelsen. Men hvis folk finder ud af, at et normbrud sker, kan overtrædelsen føre til en skandale, der er større end overtrædelsen, der er begået. Dette skyldes, at hemmeligholdelsen bliver forankret i overtrædelsen, hvor offentliggørelses- eller synliggørelsesprocessen potentielt kan føre til en større skandale, fordi handlingerne eller begivenhederne kommer til andres kendskab (Thompson, 2002: 31). Et eksempel på en instans, der bidrager til en offentliggørelsesproces, er medierne.

Forargelse

Skandalen forudsætter ikke alene offentligt kendskab – den fordrer også en form for forargelse. Vi har derfor valgt at døbe dette kendetegn for selvsamme (Thompson, 2002: 31). Omverdenen skal altså opfatte forseelsen som en moralsk forkastelig handling, hvor epistemiske domme og værdidomme smelter sammen i omverdenens reaktioner på overtrædelsen (Thompson, 2002: 31). Det engelske ”scandalized” (forargelse), beskriver ganske fint omverdenens reaktioner på overtrædelsen, hvilket kan skyldes, at personer, der bevidner normbruddet, kan anse det som krænkende og i modstrid med deres egen værdier og normer (Thompson, 2002: 31). Ofte er der tale om værdier og normer, som der er bred tilslutning til i befolkningen, men som har en begrænset betydning for individuelle personers liv (Thompson, 2002: 31). Derfor er spørgsmålet, hvad der egentlig er et normbrud? Lazersfeld og Merton opererer med begreberne *private attitudes* og *public morality* – oversat til private attituder og offentlige moral. Begreberne beskriver, hvordan vi privat forholder os til normer, og hvordan vi offentligt operationaliserer dem. Lazersfeld og Merton skriver:

“Since many find the norms burdensome, there is some measure of leniency in applying them, both to oneself and to others. [...] But this can continue only as long as one is not in a situation where one must take a public stand against the norms” (Lazersfeld & Merton 2009: 24).

Der er altså en kløft mellem vores private holdninger og den offentlige moral, som er afhængig af netop offentligheden. Hvor vi i det private kan have det svært med normer og til en vis grad tolerere overtrædelser af dem, er den offentlige moral mere binær – netop fordi normbruddet er flyttet ud i offentligheden. Thompson understreger,

“[...] at der er tale om symbolske værdier og formelle regler for opførsel, som mange mennesker angiveligt støtter, men som når det kommer til afgørende beslutninger, spiller en forholdsvis begrænset rolle i deres liv” (Thompson, 2002: 31).

Til spørgsmålet om, hvilke normbrud der er skandaløse, er det værd at overveje, hvem der begår dem. Ligesom Thompson skriver, at offentlige og magtfulde personer er i større risiko for at ende i en skandale, er forventningerne til disse personer også langt højere på grund af deres medialiserede status, ifølge Lazersfeld og Merton. Den legitimitet, personer og grupper opnår gennem massemedierne, er så at sige den samme, der gør dem til genstand for normbrud (Lazersfeld & Merton, 2009: 24).

Fordømmelse

Det er ikke alene nok, at offentligheden kender til skandalen og oplever forargelse over normbruddet. Forargelsen skal også udtrykkes eksplicit for, at der er tale om en skandale. Vi har valgt at kalde det fjerde skandale-træk for fordømmelse. Det har vi gjort, da offentlighedens reaktioner har en performativ funktion, hvorfor man kan referere til dette kendetegn som en form for offentlighedens domstol. Funktionen skyldes, at man er medvirkende til, at skandalen bliver til en skandale ved offentligt at ytre sig om skandalen (Thompson, 2002: 32). Med andre ord: ingen reaktion, ingen skandale. Derudover er skandalen som fænomen karakteriseret både ved handlinger og talehandlinger (Thompson, 2002: 32). Ved at udtrykke reaktioner eksplicit om andre menneskers handlinger, bidrages der til en *misbilligende diskurs*, der bebrejder, irettesætter og fordømmer overtrædelser. Dog skal reaktionerne italesættes for et større publikum for at kunne etablere en misbilligende diskurs, og hvorfor vi analyserer mediernes behandling af shitstorme. Chansen for at den

misbilligende diskurs bliver defineret i medierne er netop overvejende stor, idet medierne i høj grad definerer den dominerende diskurs (Thompson, 2002: 33).

Massemediernes potentiale for at bidrage til en dominerende diskurs er endnu et eksempel på shitstormens uforudsigelighed som hele tiden er under udvikling for at blæse op eller gå i sig selv. Denne udvikling følger så at sige mediernes rytme:

“Den medierede skandales udvikling i tid er formet af den særlige rytme, der præger medieorganisationerne og andre institutioner, såsom juridiske og politiske institutioner, der alle kan spille en afgørende rolle for afsløringen og fortolkningen af den information der er relevant for skandalen” (Thompson, 2002: 82).

Denne praksis falder ind i mediernes almindelige dækning af shitstorme, som kan være dramatisk, gribe om sig og danne et såkaldt selvrefererende system. Bestemte hændelser kan fylde medie billedet i en tidsperiode, hvor medier vil overvåge, kopiere og citere hinandens dagsordenener, hvilket bidrager til, at skandalen hele tiden bliver opvejet, og en beskrivelse af skandalens forløb bliver mere og mere præcist (Olsen et al., 2020: 131). Dog vil en afsløring, der bliver fulgt af komplet tavshed fra den kritiserede part, ofte ikke udvikle sig til en skandale i samme omfang (Thompson, 2002: 82).

Skandaler udstiller overtrædelser, hvilket sker gennem massemediernes opretholdelse af sociale normer. Dette skyldes, at massemediernes har påtaget sig en rolle som offentlighedens beskyttere af økonomisk og social status quo, hvilket Lazarsfeld og Merton kalder for *the enforcement of social norms* – oversat opretholdelsen af sociale normer (Lazarsfeld & Merton, 2009: 24). De beskriver massemediernes som et rigtigt apparat, der genbekræfter sociale normer ved at dække afvigelserne. Dog understreger Lazarsfeld og Merton også, at massemediernes ofte ender med at fremme sociale bevægelser, der ellers udfordrer den magt, medierne historisk har haft. Selvom medierne traditionelt set først reagerer reaktionært og protektionistisk, så har deres dækning potentiale for at fremme sociale bevægelser, og derigennem institutionalisere nye normer (Lazarsfeld & Merton, 2009: 24). Dermed tjener shitstorme også en kritisk funktion i udviklingen af normer, hvilket kan eksemplificeres med #metoo-bevægelsen. Her er en social bevægelse lykkedes med at institutionalisere en ny norm omkring krænkende og chikanerende adfærd bl.a. gennem en lang række shitstorme. Shitstorme har derfor flere effekter: de udstiller brud på institutionaliserede normer, hvilket i høj grad faciliteres af de normbeskyttende medier, og de kan ændre eller tilføje nye normer i

offentligheden, som i høj grad initieres af sociale bevægelser på sociale medier. Disse funktioner gør shitstorme særligt adaptive i massemediernes grundlæggende logikker.

Ifølge Thompson rækker skandaler langt ud over de handlinger eller overtrædelser, som begyndelsesvist udløser skandalen, når først de bliver medieret (Thompson, 2002: 72). De bliver i højere grad medierede begivenheder – hvad vi i dag kan kalde shitstorme.

Medialiserede skandaler er ikke lokalt afgrænsede, og det gør det svært at håndtere for den person eller gruppe, der er i vælten.

“Dette skyldes også til dels, at deres forudgående handlinger og udtalelser kan være bevaret på måder, der begrænser handlemulighederne og øger risikoen for, at senere påstande kan blive modbevist definitivt” (Thompson, 2002: 73).

Den medierede skandale – eller shitstorm – kan dermed også udstille hykleri og løgne i denne intensiverende medialisering, indtil shitstormen afsluttes. Medierede skandaler kan derfor føre til medierede begivenheder, hvor skandalen følges op på medierne – som altså kan række langt ud over de handlinger eller overtrædelser, som udgør grunden til skandalens oprindelse (Thompson, 2002: 72).

Konsekvens

Femte og sidste kendetegn for skandalefænomenet handler om omdømmet for de involverede i skandalen. Vi har valgt at kalde dette for *konsekvens*. Ens omdømme er altid på spil ved skandaler, men det er ikke nødvendigvis den eneste konsekvens. Retsforfølgelser, afskedigelser, fyringer mm. er eksempler på skandalens konsekvenser for de involverede. Den anklagede part kan være nødsaget til at imødekomme kritikken, krybe til korset og indrømme deres skyld og tage konsekvenserne, fordi skandalen når en tilpas stor størrelse (Thompson, 2002: 85). Omvendt kan det også ende med, at kritikken af de(n) implicerede frafalder, og at skandalen går i opløsning.

Denne forståelse af skandaler vil vi overføre til en medieret kontekst, hvor vi ser skandaler udvikle sig til en shitstorm. Det afgørende er, at medialiseringen i form af ytringer på sociale medier og massemediers dækning skaber shitstormen. Til det vil vi bruge Thompsons teori om medierede skandaler og J. Pfeffer, T. Zorbach og K. M. Carleys perspektiver på online firestorme samt operationalisering af begrebet *electronic word of mouth* (eWOM).

Dermed bliver det følgende teori definerende for shitstorme på den måde, at det ekspanderer begrebets grundlæggende træk fra skandaleteori til også at være et online fænomen, der kan eksistere uden massemedierne.

Fra skandale til shitstorm

Det er i dag en del af den journalistiske praksis at dække skandaler, og journalister kan i den forbindelse ikke komme udenom de sociale medier. Reaktionen og direkte omtale af normbrud på de sociale medier kan hurtigt skabe en shitstorm. En shitstorm opstår i den forbindelse, når offentligheden tilkendegiver deres kritik af en norm eller værdimæssig overtrædelse online. Skandalen udvikler sig således kun til en shitstorm, hvis flere udtrykker samme holdning til normbruddet.

Vi ved fra Thompson, at den offentlige ytring om normbrud har en performativ funktion, og at ytringen kan skabe en misbilligende diskurs, som kan være med til at bekræfte normbruddet fra handlingen. Hvad Thompson kalder for den misbilligende diskurs, kommer til udtryk i digitale kommunikations- og interaktionsformer i form af *electronic word of mouth*, som vi forkorter eWOM (Olsen et al., 2020: 130). Vi har valgt at inddrage begrebet, da eWOM kan ses som et eksempel på, hvordan skandaler bliver til shitstorme. Den udtalte fordømmelse, som reaktioner på de sociale medier kan ansues som, kan være med til at gøre skandale til en del af den offentlige samtale, hvilket massemedierne kan gribe og udbrede til flere mennesker. Denne offentlige samtale er ligeså den, som journalister bidrager til, når de vælger at dække en shitstorm. Hvor skandaler tidligere bliver dækket af graverjournalister, der typisk var grundige og langsomme i arbejdet med afslørende historier, kan shitstorme i dag udløses online blandt brugere på sociale medier. Shitstorme eksisterer derfor så at sige, forud for den journalistiske dækning (Olsen et al., 2020: 126).

Pfeffer, Zorbach og Carley bruger begrebet *online firestorms* til at beskrive, hvordan eWOM kan mobiliseres, og hvordan en online firestorm kan bidrage til en shitstorm. Dermed skal eWOM og online firestorms ikke ses som hele definitionen af, hvad der konstituerer shitstorme, men som en del af begrebet.

“We define an online firestorm as the sudden discharge of large quantities of messages containing negative eWOM and complaint behavior against a person, company, or group in social media networks. In these messages, intense indignation is often expressed, without pointing to an actual specific criticism.

Even though online firestorms are a new phenomenon, their dynamics are similar to the way in which rumors are circulated” (Pfeffer et al., 2014: 118).

Til definitionen af shitstorme er det værd at bemærke, at shitstorme ikke eksisterer uden en online firestorm, og at online firestorme ikke nødvendigvis udvikler sig til en shitstorm. Det er i kombinationen af en online firestorm og mediernes dækning af skandalen, at shitstormen opstår. Online firestorme kan indgå i hele shitstormens forløb, men indgår typisk i begyndelsen af en shitstorm, da eWOM kan udbredes til et stort publikum på kort tid, hvorefter medierne kan publicere historier om fireorme (Pfeffer et al., 2014: 118). Bolden begynder at rulle, inden medierne blander sig, hvorfor processen i afsløringen, der leder til et hav af eWOM, lader skandalen udvikle sig hastigt, inden journalisterne kan undersøge sagen. Dette betyder, at den udløsende magt dermed kan ligge hos offentligheden på de sociale medier. Disse eWOM kan ses som bidrag til en demokratisk samtale, hvor offentligheden direkte kan ytre deres holdning og præge mediernes dækning, men det fører i visse tilfælde også til ekkokamre på sociale medier. Det kan være problematisk, hvis journalister bruger sociale medier som inspiration til historier og kilder gennem ekkokammer. Journalister bruger sociale medier og finder eWOM for at ‘tage temperaturen’ og få en fornemmelse af, hvordan offentligheden reagerer på en historie – og ikke mindst, om der også er et publikum til historien (Pfeffer et al., 2014: 123).

Opsamling

Vi forstår således shitstorme som et mediefænomen, der udspringer af en person eller gruppes overtrædelser af sociale normer, værdier og/eller moralregler. Dermed har shitstorme også en form for opdragende funktion, ligesom massemedierne i dækningen af normbrud har.

Massemedierne beskytter hegemoniske værdier og normer, og derfor ser vi shitstorme som compatible i mediernes dækning af skandaler. Denne definition vil være grundlæggende for, hvordan vi forstår de shitstorme, vi analyserer.

En del af massemediernes tidligere suveræne magt som gatekeepers er flyttet til offentligheden på sociale medier, og det betyder, at offentligheden nu har større indflydelse på skandaler. Særligt fasen, hvor skandalen udløses, kan i høj grad påvirkes af eWOM, hvor medierne tidligere alene har bestemt, hvor de vagt definerede grænser for en skandale går. Dermed har shitstorme et demokratisk potentiale, hvor de sociale medier fungerer som en arena for offentligheden at udtrykke sin utilfredshed i og påvirke den hegemoniske diskurs.

Hvor stor værdi denne demokratisering reelt har for den offentlige samtale kan diskuteres, eftersom det også kan føre til ekkokamre og offentlige domstole, som Pfeffer, Zorbach og Carley skriver (Pfeffer et al., 2014: 123). Denne overvejelse vil vi inddrage i projektets diskussion.

eWOM er et af de kendetegn, der adskiller shitstorme fra skandaler. Det hænger sammen med mediernes onlinedækning, som øger intensiteten af artikler om shitstormen, fordi medierne ikke har samme begrænsninger for at publicere. I vores videre analyse vil vi anvende definitionen til at undersøge, hvilken rolle kilder fra sociale medier spiller i mediernes dækning af shitstorme – heriblandt ved at bruge eWOM som kilder. Med eWOM betegner vi, at journalister inddrager udtalelser og kommentarer via sociale medier som en kilde i deres artikler. Vi vil derfor ikke indsamle og analysere på kommentarfelter og opslag på sociale medier, læserbreve eller andre eWOM, men i stedet analysere mediernes brug af eWOM i de artikler, vi har indsamlet.

Operationalisering

En af vores centrale teoretiske betragtninger er, hvordan den journalistiske fremstilling af shitstorme kan være med til at udvikle shitstormene. Vi har derfor en grundlæggende interesse i at undersøge den journalistiske behandling og framing af shitstormene. Ved kvantitativt og kvalitativt at analysere artikler om vores udvalgte shitstorme med henblik på ovennævnte teori om journalistisk praksis, kan vi sammenholde vores resultater med, hvordan der i vores empiri leves op til idealer om journalistisk etik. Derudover vil vi følge shitstormenes forløb og identificere, hvorvidt den journalistiske fremstilling påvirker eller påvirkes af forløbet.

Metode

I projektet vil vi gerne undersøge, hvad der kendetegner shitstorme i de danske medier, og hvordan mediernes dækning af shitstorme udfordrer idealerne for journalistisk praksis. Til at undersøge dette har vi valgt at bruge *mixed methods*, hvor vores kvalitative del af analyse beror på en operationalisering af vores teori, mens den kvantitative metodetilgang udgøres af kvantitativ indholdsanalyse med udgangspunkt i Mikkel Fugl Eskjær og Rasmus Helles bog *Kvantitativ Indholdsanalyse* (2015). Den kvantitative indholdsanalyse anvendes for at skabe et systematiseret overblik og et analytisk fundament til at undersøge, hvordan udvalgte danske nyhedsmedier behandler shitstorme (Eskjær & Helles, 2015: 28). Ud fra dette kvantitative overblik vil vi kortlægge tendenser indenfor den journalistiske fremstilling af tre udvalgte shitstorme, som vi senere vil beskrive. Ved at operationalisere begreber for journalistisk praksis, såsom kildetyper, genmæle og artikeltype vil vi kortlægge og derigennem analysere mediernes rolle under shitstorme.

Da kvantitative og kvalitative metoder har to forskellige erkendelsesteoretiske implikationer, kan man argumentere for, at de er inkompatible i deres kombination (Eskjær & Helles, 2015: 125f). Alligevel kan metodekombinationen fungere nonreaktivt og ikke-forstyrrende for de kvantitative og kvalitative erkendelser. De to tilgange anvendes på det samme datamateriale, og mens den kvantitative indholdsanalyse bruges som dokumentation for generelle tendenser i vores datamateriale (Eskjær & Helles, 2015: 130f), der uddyber og illustrerer vi disse tendenser med Robert Entmans fem funktioner af framing samt ovenstående teori.

Kvantitativ indholdsanalyse

Kvantitativ indholdsanalyse er en metode, som anvendes til at analysere kommunikation i en bred forstand ved at kvantificere det kommunikationsindhold, som man beskæftiger sig med (Eskjær & Helles, 2015: 9f). I projektet har vi valgt at benytte os af Mikkel Fugl Eskjær og Rasmus Helles definition for kvantitativ indholdsanalyse:

“En videnskabelig metode til kodning, kvantificering og systematisk analyse af såvel manifest som latent indhold i et tekstkorpus med henblik på at drage slutninger om budskaber, kontekst og kommunikationsprocesser ved hjælp af statistiske metoder” (Eskjær & Helles, 2015: 12).

Definitionen bruges som rettesnor for vores udarbejdelse af den kvantitative del af metoden, hvor vi vil kvantificere både manifest og latent indhold med begreber om journalistisk praksis fra teoriafsnittet. På den måde får vi et systematisk og repræsentativt overblik over journalisters behandling og fremstilling af vores udvalgte shitstorme (Eskjær & Helles, 2015: 10ff).

En kvantitativ indholdsanalyse efter latent indhold kan være kontroversiel, da det kan være vanskeligere at kode. Det skyldes, at latent indhold er “dét, der står mellem linjerne”, og som ofte indebærer en værdiladning. Det er relevant at kode det latente indhold, da det stadig er en del af kommunikationens budskab. Derudover kan man også argumentere for, at det ville være en reduktion af kommunikationens funktion og variation at begrænse sig til det bogstavelige og manifeste (Eskjær & Helles, 2015: 13ff). I dette projekt har vi derfor valgt at kode dele af vores kvantitative indholdsanalyse efter kvalitative kodningskategorier ud fra de teoretiske begreber, der krævede mindst mulig fortolkning, såsom kildetyper og om der i artiklerne er taget genmæle. Grundet det latente indholds tvetydigheder har kvantitativ indholdsanalyse klassisk beskæftiget sig med at kode manifest kommunikationsindhold. Manifest indhold henviser til entydigt identificerbare indholdselementer (Eskjær & Helles, 2015: 13ff). I vores projekt er det antallet af kilder, og tilstedeværelsen af eWOM, altså om journalister har refereret og brugt sociale medier som kilde.

Udvælgelse af population

Da vores undersøgelse centrerer sig om shitstorme, var det essentielt for os at udvælge den rette shitstorm, også kaldet *population*. En væsentlig del af vores planlægningsproces gik derfor med pilotundersøgelser, hvor vi søgte på adskillige shitstorme for at finde den med et passende omfang og udfald i samfundet, samt den rette afgrænsning af tidsperiode og antallet af nyhedsmedier (Eskjær & Helles, 2015: 48). Shitstormene skulle hverken være for store eller små i omfang, og de skulle være relativt nye (indenfor de seneste to år) for at tilstræbe, at vores empiri blev eksemplarisk for mediedækningen af shitstorme i dag.

Vores første indskydelse var at vælge vores shitstorme ud fra Thompsons begreb om, hvad han mener, politiske skandaler basalt set udspringer af: sex, penge og magt. Her overvejede vi at vælge Michael Dyrbys MeToo-sag (sex), Skare Meat Packers pakning af for gammelt kød og nedlukningen af produktionen heraf (penge), og TV2's afsløringer i dokumentaren

Herlufsholms hemmeligheder (magt). Da vi ikke anså de tre shitstorme som diverse nok, valgte vi i stedet vores population ud fra shitstormenes ophav, og at de havde cirka samme antal publicerede artikler fra vores udvalgte medier på Infomedia.

Den første udvalgte shitstorm er Kongehusets tilknytning til Herlufsholm i kølvandet på TV2's dokumentar "Herlufsholms hemmeligheder"³, som afslørede en voldelig kultur med mobning. Sagen var særligt spændende, da den udsprang af, at medierne selv forlangte svar og handling fra kronprinsparret, herunder særligt kronprinsesse Mary som i mange år forinden har været frontperson for antimobning igennem Mary Fonden. Det implicite normbrud ved at prins Christian gik på skolen har heller ikke haft samme entydige moralske natur, som seksuelle overgreb vil blive opfattet som. Den anden shitstorm vi har valgt, er Nadia Nadims annoncering af sit ambassadørskab til VM i Qatar. Dette var interessant for os, da sagen også handler om repræsentativitet, symbolske handlinger og diskussionen om, hvad offentligt kendte personer kan tillade sig at gøre. Derudover afstedkom normbruddet fra hende selv lige fra det øjeblik, hvor hun selv annoncerede ambassadørskabet på sin Instagram. Den sidste shitstorm er valgt, da medierne dækkede sagen intenst og med bemærkelsesværdige billeder af folkelig forargelse og modstand (Bachmann, 04.02.2023: TV2). Den tredje shitstorm er Coops lukning af butikskæden Irma, som affødte stærke reaktioner i befolkningen.

Vores shitstorme om Nadim og Kongehuset overlapper, hvilket vi ellers prøvede at undgå, da vi udvalgte dem. Dette skyldes særligt, at medie billedet har været præget af krigen i Ukraine og corona, hvilket har indsnævret mængden af shitstorme at vælge ud fra. Da vi har ønsket sager indenfor de sidste to år og shitstorme af nogenlunde samme størrelsesorden, har vi derfor valgt disse to alligevel ud fra vores krav om diversitet i shitstormenes ophav og hovedpersoner.

Opsummerende har vi valgt ud fra forskelligartede normbrud: Én, som udspringer af kritik af en offentlig persons handlinger (i dette projekt omtalt Nadim), én, der udspringer af konsekvenserne efter journalistiske afsløringer om Herlufsholm og kritik af en institution (Kongehuset) og slutteligt én, der udspringer af en virksomheds definitive beslutning, som har udløst folkelig forargelse og modstand (Irma).

³ <https://play.tv2.dk/serie/herlufsholms-hemmeligheder>, set d. 23.05.23, kl. 18.00

Indsamling af empiri

For at undersøge den journalistiske behandling af de tre shitstorme bruger vi databasen Infomedia til at søge i alle danske medier. Vi har afgrænset os til at indhente materiale fra fem udvalgte nationale medier: Ekstra Bladet, DR, TV2, Politiken og Berlingske.

Disse nationale medier er udvalgt, da de har en bred kontaktflade, hvad angår omfang og forskellige målgrupper – og deraf størst mulighed for at påvirke shitstormen og dens involverede. Nyhedsmediernes udvælgelse for at skabe repræsentativitet i vores begreb af medier. Derfor har vi udvalgt et bredt politisk udsnit af det danske medielandskab, hvoraf Ekstra Bladet vælges som repræsentant for tabloidaviserne, mens Politiken repræsenterer den venstreorienterede del af det politiske spektrum i den danske presse. DR og TV2 repræsenterer begge nyhedsmedier med public service-forpligtelser, hvorfor de skal nå ud til en bred målgruppe⁴, og slutteligt er Berlingske udvalgt for at repræsentere den højreorienterede del af det politiske spektrum.

I vores søgning har vi valgt udelukkende at indsamle artikler fra nyhedsmediernes onlinesites. Dette er, både for at gøre artiklerne sammenlignelige ved at have samme online oprindelse og for at tilpasse vores søgning til, at shitstorme udvikler sig gennem online kommunikation. Igennem vores definition af hvad en shitstorm er, udgør internettet og online kilder en betydningsfuld del af shitstormens tilblivelse og generelle eksistens. Vi anser derfor de online udgaver af nyhedsmediers artikler som mere relevante at undersøge end de udgaver, som udkommer i de printede nyhedsaviser, da artiklerne på den måde vil befinde sig i samme sociale arena, hvori shitstormen udspiller sig. Vores afgrænsning inkluderer derfor ikke den del af shitstormen, som udspiller sig i de printede aviser.

For at få en fornemmelse af de valgte shitstormes overordnede omfang har vi søgt på 'Qatar' AND 'Nadia Nadim' i alle medier, hvilket viser, der overordnet er 1.158 artikler i vores valgte tidsperiode. Samme har vi gjort med de to andre shitstorme, hvor kongehusets søgning 'Herlufsholm' AND 'prins Christian' OR 'kongehuset' viser 3.955 artikler. Ved sagen om Irmas lukning søgte vi på 'Irma' AND 'luk*', hvor søgningen viser 1.642 artikler. Søgningens tidsperiode er sat fra starttidspunktet af en shitstorm, som med alle tre sager er markeret med henholdsvis Nadims offentlige udmelding om hendes VM-ambassadørskab den

⁴ <https://www.dr.dk/om-dr>, set d. 12/05/22, kl. 12.00

1. april til 25. juni 2022, da omtalen af TV2-dokumentaren “Herlufsholms hemmeligheder” begyndte den 3. maj til 27. juni 2022 og Coops pressemeddelelse om Irmas nedlukning den 31. januar til 17. marts 2023. Grundet shitstormenes forskellige tidsforløb har det ikke givet mening at sætte den samme længde af tidsperiode for alle shitstormene.

Derudover har vi valgt at afslutte søgningen, når vi har oplevet, at shitstormene og dets konsekvenser har opnået en afrunding. Vi vurderede, at shitstormene havde nået deres afrunding, når mediebilledet blev optaget af andre historier, diskurser og fokuset skiftede i shitstormene til at omhandle andre aktører. Ved Nadimsagen sluttede kodningen, da hun fik spilletid, ved Kongehuset, da prins Christian blev taget ud af Herlufsholm og ved Irma-lukningen, da flere butikker begyndte at lukke. På Infomedia har vi brugt ‘ekspert’-funktionen for at få det mest præcise udbytte af artikler, som handler om disse tre shitstorme.

Til Nadia Nadims shitstorm har vi brugt følgende søgning fra 01.04.22 til 25.06.22: *'Qatar' AND 'Nadia Nadim' AND ('VM' OR 'skandale' OR 'shitstorm' OR 'sociale medie*')*.

Til Kongehusets shitstorm har vi søgt følgende fra 03.05.22 til 27.06.22: *'Herlufsholm' AND ('prins Christian' OR 'kongehus*' OR 'kronprins*' OR 'skandale*' OR 'shitstorm' OR 'sociale medie*')*.

Slutteligt har vi anvendt denne søgning på Irmas lukning fra 31.01.23 til 17.03.23: *'Irma' AND 'luk*' AND ('COOP' OR 'skandale' OR 'sociale medie*' OR 'shitstorm')*.

Ordet *AND* gør, at vi får vist artikler, der både indeholder det forudgående ord samt ét af ordene i parentes, hvilket derfor følger, at ordet *OR* gør, at søgningen f.eks. skal indeholde enten ‘COOP’, ‘skandale’, ‘shitstorm’ eller en bøjning af ‘sociale medie’. Ved at søge med tegnet ‘*’ indikeres, at søgeordet med stjernen viser andre bøjninger af ordene, eksempelvis pluralis eller en substantivering, som *lukker* eller *lukning*. Søgeordene er valgt med den hensigt at få flest mulige artikler frem, samtidig med at vi har en interesse i f.eks. at fremsøge artikler, der har eWOM fra sociale medier.

I vores søgning på de tre shitstorme fik vi i alt 560 artikler fra de fem nyhedsmedier. Vi fik flest artikler ud af vores søgning på Kongehusets shitstorm med 289 artikler, mens vi fik næstflest resultater fra søgningen på Nadimshitstormen og slutteligt 128 artikler fra søgningen på Irmashitstormen.

Ud fra vores samplingsprincipper sorterede vi artikler fra, som ikke var relevante, hvorfor vi er endt med at kode 247 artikler. Disse kodede artikler fordeler sig således:

Nadim-shitstormen: 77 kodede artikler ud af 143

Kongehus-shitstormen: 98 kodede artikler ud af 289

Irma-shitstorm: 72 kodede artikler ud af 128

Hvordan vi har sorteret og kodet artiklerne, vil vi uddybe i følgende afsnit.

Undersøgelsens kvalifikationer og samplingsprincipper

Målet med at bruge den kvantitative indholdsanalyse som det kvantitative ben af vores mixed methods er “[...] at opnå supplerende viden gennem yderligere data.” (Eskjær & Helles, 2015: 127). Da vi er interesseret i den journalistiske praksis ved fremstillingen af shitstorme, og hvordan denne kommer til udtryk kvalitativt, har vi prioriteret en asymmetrisk vægtning af kvalitative og kvantitative metoder, hvor den kvalitative del af analysen vil fylde mest (Eskjær & Helles, 2015: 128). Den kvantitative analyse vil derfor fungere som afsæt til vores kvalitative arbejde. Vores kvalitative fokus har betydet, at vi ikke har fundet det relevant at registrere kodningen af de enkelte artikler. Dette skaber dog en manglende transparens, som udfordrer undersøgelsens replikabilitet, idet vi ikke har registreret hver enkelte kodning af de forskellige variabler i artiklerne, men i stedet lavet en samlet kodning, der viser den overordnede tendens.

Dette begrænser os f.eks. fra at foretage krydstabuleringer, hvor man finder sammenhænge mellem forskellige variable (Eskjær & Helles, 2015: 101). Dette var ikke en faktor, vi afprøvede i vores pilotkodning. Hvis vi havde haft ressourcer til at gennemføre en omkodning, havde vi taget højde for dette, og lavet en separat oversigt med hver enkelte kodede artikel og dato for at kunne vise mediernes kronologiske shitstormforløb. Til gengæld forekommer vores undersøgelse stadig troværdig, i og med vores ønskede kodningsoutput havde til formål at vise et billede af, hvordan udvalgte danske medier overordnet bearbejder shitstorme.

I vores analyse har vi ligestillet artiklerne og ikke taget højde for, om nogle af medierne bærer en større kulturel, social eller politisk vægt. Vi har ligeledes heller ikke taget højde for artiklernes plads på mediernes hjemmeside.

I vores kodning vil vi skabe et *repræsentativt* overblik over den journalistiske behandling og fremstilling af vores tre udvalgte shitstorme, har vi frasorteret irrelevante artikler. I sagen om Kongehuset har vi f.eks. frasorteret artikler omhandlende sagen om Herlufsholm, som i én enkelt sætning nævnte, at prins Christian var elev på skolen som en detalje. Vi har således

kun kodet de artikler, hvor kronprinsparret og prins Christian var en væsentlig del af artiklens vinkling. Med Irma- og Nadimsagen gælder det samme *samlingsprincip*, og vi har derfor kun kodet de artikler, som vinkler på hhv. Irmas lukning og Nadims ambassadørskab. Af samme grund har shitstormenes udvalgte tidsperiode ikke haft samme længde, da vi ønskede at skærpe vores kodning til at indeholde de artikler, som repræsenterede mediernes dækning af shitstormen, mens den fylder i medierne (Eskjær & Helles, 2015: 50f). Altså har vores empiri på denne måde signifikans, da de udvalgte artikler begrænser sig til at være fokuseret på shitstormene, hvorfor en analyse af den journalistiske praksis vil være relevant.

For at vores undersøgelse kan siges at være *statistisk signifikant*, skal datamængden have en vis størrelse. Idet vi arbejder ud fra flere variable, har vi brug for en større datamængde for at kunne udlede en værdi, der er statistisk signifikant (Eskjær & Helles, 2015: 62). Ifølge Helles og Eskjær skal der som minimum være omkring 100 samplingsenheder for en universitetsopgave og være et sted mellem 200-250 enheder for, hvad de selv kalder, et "rimeligt solidt grundlag" for en universitetsopgave, hvor alt derover er attråværdigt (Eskjær & Helles, 2015: 62). Ingen af vores enkeltstående sager har over 100 samplingsenheder, og den tætteste på er Kongehus-shitstormen med 98 kodede artikler. Dog kan man argumentere for, at vores undersøgelse hviler på et rimeligt solidt grundlag, da vi i vores undersøgelse er interesseret i at afdække de udvalgte mediers overordnede dækning af shitstorme, hvortil vores samlede antal samplingsenheder tæller 249.

For at undgå *koderkonsensus* og *interkoderreliabilitet* har alle i gruppen været med til at opstille samplingsprincipper og kodningskategorier, da vi på den måde kunne undgå dataregistrering ud fra implicite forståelser eller forudsætninger. Idet vi har haft en begrænset mængde af tid, fik tre projektmedlemmer ansvaret for at foretage selve sorteringen og kodningen for hver sin shitstorm. Dermed kan vi ikke fuldstændig affeje koderkonsensus eller interkoderreliabilitet i projektet (Eskjær & Helles, 2015: 76f). Derudover har vi løbende sparret med hinanden for at tilstræbe os en så ensartet sortering og kodning som muligt. Vores samplingsprincipper og den tilstræbte ensartethed i måden, vi samler på, har været et stort fokus, idet dette er med til at udgøre undersøgelsens *reliabilitet*, altså undersøgelsens pålidelighed (Eskjær & Helles, 2015: 68). Måden vi har udvalgt og kodet vores empiri afspejler ligeledes undersøgelsens *replikabilitet* (Eskjær & Helles, 2015: 68) i den forstand, at vores søgning kan gentages og give adgang til samme datasæt. Dog vil vores kvalitative resultater ikke i lige så høj grad afspejle replikabilitet, da der ligger en hermeneutisk fortolkning bag denne del af analysen.

Samplingsprincipperne har bl.a. været måden, vi har defineret partskilder på. Dette kommer især til udtryk ved Irma og Kongehuset, hvor vi har kodet tidligere og nuværende ansatte og elever som partskilder, idet vi, som tidligere redegjort, anser partskilder som en kildetype, der er direkte eller indirekte involveret i sagens kerne. Derfor anser vi eksempelvis Irmas ansatte, der står til at miste deres job, når Irma lukker, som partskilder. Samplingsprincippet for erfaringskilder har derimod været kilder, der ikke direkte er involveret i sagen. Dette har bl.a. været Irmas kunder og brugere på sociale medier, der udtaler sig om Nadim sagen.

Kodningskategorier

Da vi er interesseret i at finde ud af, i hvor høj grad medierne bruger kilder fra sociale medier har vi valgt at inddrage både tilstedeværelsen og mængden af eWOM i vores empiri. Denne kodningskategori kvalificerer os dermed til at analysere, hvordan medierne bruger kommentarer fra sociale medier, eller de sociale medier i sig selv, som en pålidelig kilde ud fra forekomsten af eWOM.

Da vi er videre interesseret i den journalistiske behandling af kilder og hvilke kilder, de bruger i deres fremstilling af shitstorme, har vi medtaget antal og typer af kilder. Antallet af kilder og forskellige kildetyper kan kortlægge, hvor nuancerede artikler med flere kilder, der taler op imod hinanden, er og hvor mange artikler, der udelukkende er baseret på en enkelt kilde. Samtidig kan vi kortlægge hvor nuanceret historierne bliver fortalt ud fra brugen af kildetyper. Her er vi interesserede i, om historien i overvejende grad bliver fortalt af partskilder, der selv har en interesse i konflikten eller om sagen bliver fortalt af eksperter eller personer, der ikke har en direkte interesse i sagen.

Online firestorme udgør en central del af shitstormen, og derfor har vi valgt at kode efter, om artikler refererer til eWOM. Det vil sige den kommunikation, der foregår mellem parter og almindelige borgere på de sociale medier. Det vil samtidig sige kilder, som journalisten ikke nødvendigvis har været i kontakt med, men blot refererer til fra de sociale medier. Dette har vi kodet efter for at kunne analysere, i hvor høj grad medierne inddrager online firestorms i deres dækning af shitstormene.

Vi har også valgt at kode efter, hvor mange forskellige citater fra de sociale medier, der optræder i artiklerne for at kunne analysere, om det er enkelte udsagn fra de sociale medier, der bliver repræsentant for shitstormens liv på de sociale medier, eller om medierne inddrager et bredt udsnit af kommentarer.

Samtidig har vi to kodningskategorier for genmæle, da dette er en central del af den journalistiske praksis, når man kritiserer kilder i en artikel, hvilket vi ønsker et kvantitativt overblik over. Vi har også kodet efter, hvordan der bliver taget genmæle i artiklerne for at få et overblik over, om medierne direkte har været i kontakt med den kritiserede part, eller om de benytter andre mediers genmæle. Det kan give os indblik i, hvor høj grad de kritiserede parter er blevet forlagt kritikken, der bliver rejst i den enkelte artikel.

I den sidste kodningskategori har vi valgt at kode vores indsamlede artikler efter, om det er en unikt skrevet nyhedsartikel fra det pågældende medie, om det opinionsstof i form af debatindlæg eller klummer fra enten civile personer eller journalister fra mediet, eller om det er en Ritzau-artikel. Da vi har en teoretisk forståelse af en shitstorm som værende et fænomen, der udspringer af normbrud og udtalte holdninger til dette, har vi således valgt at inkludere opinionsstof i vores søgning. På den måde kan vi få et overblik over fordelingen af, hvordan medier prioriterer at viderebringe holdninger til normbruddene, samtidig med vi kan isolere hvilke artikler, vi skal analysere for journalistiske praksis.

Variable	Værdier
Medie	Ekstra Bladet (a), Berlingske (b), Politiken (c), DR (d), TV2 (e)
Antal kilder	1, 2, 3 eller 4+
Kildetype	Ekspert (a), parts- (b) eller erfaringskilde (c)
eWOM_1 (er der eWOM?)	Ja (a), nej (b)
Hvis ja, hvor mange?	1, 2, 3 eller 4+

Genmæle_1 (er der taget kontakt?)	Ja (a), nej (b)
Genmæle_2 (hvis ja)	Ingen kommentar (a), skriftligt svar (b), interviewcitater (c), på andre mediers vegne (d)
Artikeltype	Unik artikel(a), opinionsstof (b), Ritzau (c)

Vi har kodet for de tendenser og den journalistiske praksis, som vi kunne kvantificere. Dette er, fordi vi har en forhåbning om, at det kunne optegne et overordnet billede af, hvilke journalistiske værktøjer man har brugt mest alt afhængigt af shitstormen.

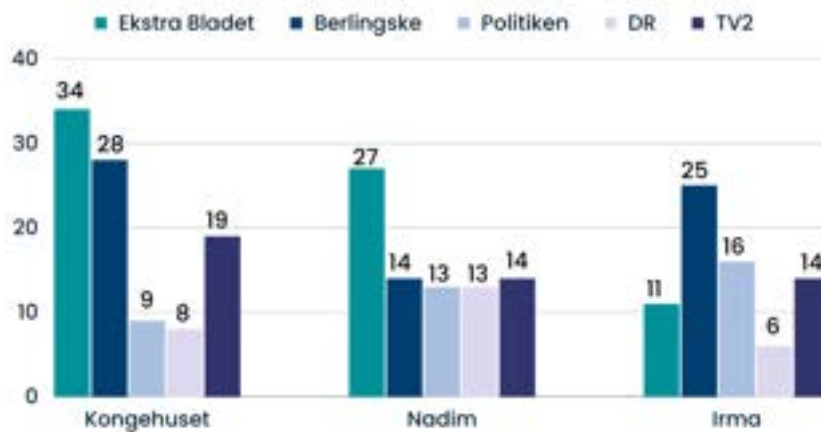
De artikler som ikke er relevante, som f.eks. satiriske artikler eller et nyhedsoverblik, hvor shitstormen blot nævnes i sidebemærkning, vil ikke fremgå af følgende tabeller.

Empiri

I dette afsnit præsenterer vi overordnede og mediespecifikke kvantitative resultater fra vores kodning af de tre shitstorme, hvor vi i gennemgangen præsenterer de mest bemærkelsesværdige resultater fra hvert medies dækning. Samtlige resultater fra vores empiri vil fremgå i tabeller, hvor vi i teksten vil kommentere med specifikke nedslag.

Overordnede kodningsresultater fra alle tre shitstorme

ANTAL ARTIKLER PR. MEDIE

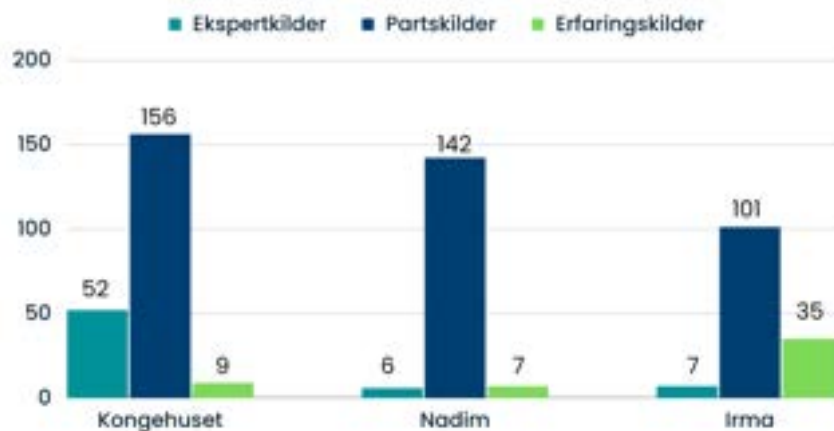
Ekstra Bladet er det medie, der har udgivet flest artikler i alt med 72 artikler, hvor 34 er skrevet i sagen om Kongehuset og 27 i sagen om Nadim. Ekstra Bladet er dog det medie, der har skrevet næstfærrest artikler med 11 i sagen om Irma. Her har Berlingske udgivet flest artikler i sagen om Irma og næstflest i sagen om Kongehuset. DR og Politiken er gennemgående de medier, som udgiver færrest artikler i de tre shitstorme.

ARTIKELTYPE - SAMLET

Der er hovedsageligt udgivet flest unikke artikler om de tre shitstorme. I sagerne om Kongehuset og Nadim er der udgivet flere Ritzau-artikler, end der er udgivet opinionsstof, hvor der i sagen om Irma er udgivet lige mange Ritzau-artikler og opinionsstof. Irma-sagen har klart flest opinionsartikler i andel og antal, selvom de er den shitstorm med færrest samlede artikler.

KILDEBRUG SAMLET

I alle tre sager bliver der hovedsageligt anvendt partskilder, og der bliver generelt ikke inddraget mange ekspert- og erfaringskilder. I Irmasagen bliver der anvendt klart flest erfaringskilder i både antal og andel med 35 erfaringskilder sammenlignet med 9 i sagen om Kongehuset og 7 i sagen om Nadim. Sagen om Kongehuset skiller sig ud ved at inddrage 52 ekspertkilder over for 6 i sagen om Nadim og 7 i sagen om Irma.

Kodning af Kongehussagen

Kongehuset

VARIABLE	VÆRDIER	OPTÆLLING
Medie	EB, Berlingske, Politiken, DR og TV2	EB: 34 Berlingske: 28 Politiken: 9 DR: 6 TV2: 19
Antal kilder	1, 2, 3, 4+ og 0	1: 23 2: 45 3: 24 4+: 6 0: 2
Kildetype	Ekspert-, parts- og erfaringskilde	Ekspertkilde: 52 Partskilde: 156 Erfaringskilde: 9
Er der enWOM?	Ja/nej	Ja: 32 Nej: 66
Hvis ja, hvor mange?	1, 2, 3 eller 4+	1: 30 2: 0 3: 1 4+: 1
Er der toget gennemlæst?	Ja/nej	Ja: 69 Nej: 27
Hvis ja, hvordan?	Ingen kommentar, skriftligt svar, interviewcitater og fra andre medier	Ingen kommentar: 10, skriftligt svar: 39, interviewcitater: 18 og fra andre medier: 2
Artikeltypen	Unik artikel, opinionsstof eller Ritzau	Unik artikel: 68 Opinionsstof: 10 Ritzau: 20

Overordnet om mediedækningen af Kongehussagen

I Kongehussagen er det Ekstra Bladet og Berlingske, der udgiver flest artikler i mediernes dækning med henholdsvis 34 og 28 artikler af i alt 98 artikler. TV2 har udgivet 19 artikler, hvilket afspejler, at det er disse tre medier, der har prioriteret at dække sagen højest.

Der er overordnet gjort brug af ca. 2 kilder per artikel, og partskilder er den kildetype, der er brugt mest. Partskilderne udgør 156 af i alt 217 kilder, hvilket svarer til 71,8%, mens ekspertkilder fremkommer 52 gange, og blot 9 erfaringskilder bruges. Sagen om Kongehuset er klart størst af de tre sager på antallet af artikler og kilder.

Partskilderne inkluderer således nuværende og tidligere elever på Herlufsholm og lærere, hvor erfaringskilderne er folk, der udtrykker deres holdning om sagen på bl.a. Facebook eller generelt udefrakommende uden politisk interesse i sagen.

I en tredjedel af artiklerne er der tilfælde af eWOM, og som den eneste af de udvalgte sager, er der genmæle i majoriteten af artiklerne. I hele 69 af de i alt 98 artikler tages der genmæle, og i blot 2 tilfælde er det fra andre medier – altså hvor et andet medie har indhentet genmæle.

Mediernes dækning

Kongehuset - medier

VARIABLE	EKSTRA BLADET	BERLINGSKE	POLITIKEN	DR	TV2
Unik artikel	27	12	4	8	17
Opinionsstof	5	4	1	0	0
Ritzau	2	12	4	0	2
Antal kilder i artiklen	1: 9 2: 15 3: 7 4+: 2 0: 1	1: 6 2: 17 3: 5 4+: 0 0: 0	1: 0 2: 5 3: 3 4+: 0 0: 1	1: 3 2: 3 3: 1 4+: 1 0: 0	1: 3 2: 5 3: 8 4+: 3 0: 0
Ekspertkilder	13	13	7	4	15
Partskilder	48	40	18	12	38
Erfaringskilder	7	2	0	0	0

Kongehuset - mediernes genmæle og eWOM

VARIABLE	EKSTRA BLADET	BERLINGSKE	POLITIKEN	DR	TV2
Er der eWOM?	Ja: 8 Nej: 26	Ja: 11 Nej: 17	Ja: 1 Nej: 8	Ja: 2 Nej: 6	Ja: 10 Nej: 9
Hvis ja, hvor mange?	1: 6 2: 0 3: 1 4+: 1	1: 11 2: 0 3: 0 4+: 0	1: 1 2: 0 3: 0 4+: 0	1: 2 2: 0 3: 0 4+: 0	1: 10 2: 0 3: 0 4+: 0
Er der taget genmæle?	Ja: 24 Nej: 10	Ja: 17 Nej: 9	Ja: 8 Nej: 1	Ja: 5 Nej: 3	Ja: 15 Nej: 4
Hvis ja, hvordan?	Ingen kommentar: 5 Skriftligt svar: 13 Interviewcit: 6 Fra andre medier: 0	Ingen kommentar: 0 Skriftligt svar: 11 Interviewcit: 5 Fra andre medier: 1	Ingen kommentar: 1 Skriftligt svar: 4 Interviewcit: 2 Fra andre medier: 1	Ingen kommentar: 1 Skriftligt svar: 2 Interviewcit: 2 Fra andre medier: 0	Ingen kommentar: 3 Skriftligt svar: 9 Interviewcit: 3 Fra andre medier: 0

Ekstra Bladets dækning

Partskilden er klart den mest anvendte kildetype i Ekstra Bladets kildebrug, men modsat de andre sager er ekspertkilden i sagen om Kongehuset på Herlufsholm ligeledes ofte brugt. Erfaringskilden er ligeledes repræsenteret 7 gange. Der er altså et bredt udsnit af kildetyper i Ekstra Bladets dækning af sagen om Kongehuset.

Der er taget genmæle i 24 af de 34 artikler, hvoraf størstedelen er i form af et skriftligt svar. Ekstra Bladet udgiver blot 2 Ritzau-artikler og 5 opinionsartikler, hvorfor langt de fleste artikler er unikke.

Berlingskes dækning

Berlingske bruger 40 partskilder, 13 eksperter og 2 erfaringskilder i deres dækning på i alt 28 artikler. Der er eWOM i 11 artikler, og samtlige af dem indeholder én eWOM. Berlingske har modsat Ekstra Bladet mange artikler fra Ritzau (12) – samme antal som de unikke artikler. De skriftlige svar udgør størstedelen af de 17 tilfælde, hvor der tages genmæle.

Politikens dækning

I Politikens dækning fylder partskilder også meget, men mere bemærkelsesværdigt er det, at der er hele 7 ekspertkilder fordelt over blot 9 artikler. Der er taget genmæle i alle artikler på

nær én, hvoraf 4 er skriftlige svar. Dækningen består af lige dele unikke artikler og Ritzau, samt en enkelt opinionsartikel.

DR's dækning

DR's dækning af sagen består af 8 unikke artikler udelukkende af egenproduktioner, hvoraf der er 4 ekspertkilder, 12 partskilder og eWOM i 2 artikler.

TV2's dækning

TV2 har skrevet 19 artikler, hvor 17 er unikke og 2 er fra Ritzau. Som det er tilfældet for de øvrige medier, fylder partskilderne mest, men TV2 har også 15 ekspertkilder med – hvilket er flest af alle. I deres artikler har de flest med 3 kilder, og der er brugt eWOM i 10 tilfælde. I størstedelen af artiklerne er der taget genmæle (15 ud af 19), hvor der er 9 skriftlige svar, 3 'ingen kommentar' og 3 'interviewcitater'.

Kodning af Nadimsagen

Nadim

VARIABLE	VÆRDIER	OPTÆLLING
Medie	EB, Berlingske, Politiken, DR og TV2	EB: 27 Berlingske: 14 Politiken: 13 DR: 13 TV2: 14
Antal kilder	1, 2, 3, 4+ og 0	1: 27 2: 21 3: 16 4+: 9 0: 5
Kildetype	Ekspert-, parts- og erfaringskilde	Ekspertkilde: 6 Partskilde: 142 Erfaringskilde: 7
Er der eWOM?	Ja/nej	Ja: 24 Nej: 55
Hvis ja, hvor mange?	1, 2, 3 eller 4+	1: 19 2: 0 3: 0 4+: 5
Er der taget genmæle?	Ja/nej	Ja: 32 Nej: 47
Hvis ja, hvordan?	Ingen kommentar, skriftligt svar, interviewcitater og fra andre medier	Ingen kommentar: 6, skriftligt svar: 4, interviewcitater: 3 og fra andre medier: 19
Artikeltipe	Unik artikel, opinionsstof eller Ritzau	Unik artikel: 36 Opinionsstof: 7 Ritzau: 36

I Nadia Nadimsagen har Ekstra Bladet det højeste antal artikler med 27 af i alt 79 artikler. Ekstra Bladet har med 27 artikler publiceret tæt på dobbelt så mange artikler som de øvrige medier. Overordnet set indeholder artiklerne mellem 1-2 kilder, hvoraf langt størstedelen er

partskilder. Denne kildetype udgør 142 af i alt 155 kilder, svarende til 91,6 %. Dermed er der 6 ekspert- og 7 erfaringskilder.

I Nadimsagen udgør de optalte partskilder hovedsageligt Nadim selv, landstræneren og foldbolddirektøren, hvor erfaringskilderne er den menige mand, der udtrykker sin mening om sagen.

I 24 af artiklerne er der mindst ét tilfælde af eWOM, mens de resterende 55 artikler ikke bringer kilder eller referencer fra sociale medier. Der er taget genmæle i 32 af artiklerne, som i de fleste tilfælde er i form af udtalelser fra Nadia Nadim til et andet medie. Det efterlader 47 artikler, hvor kritikken ikke bliver forelagt den kritiserede part.

Mediernes dækning

Nadim - medier

VARIABLE	EKSTRA BLADET	BERLINGSKE	POLITIKEN	DR	TV2
Unk artikel	19	2	4	8	9
Opinionsstof	3	1	4	0	0
Ritzau	5	11	5	4	4
Antal kilder i artiklen	1:12 2:4 3:7 4:1 0:0	1:7 2:1 3:1 4:3 0:2	1:1 2:7 3:3 4:1 0:1	1:3 2:4 3:3 4:1 0:2	1:4 2:5 3:2 4:3 0:0
Ekspertkilder	1	0	1	2	2
Partskilder	44	24	27	20	27
Erfaringskilder	2	0	0	2	3

Nadim - mediernes genmæle og eWOM

VARIABLE	EKSTRA BLADET	BERLINGSKE	POLITIKEN	DR	TV2
Er der eWOM?	Ja: 9 Nej: 18	Ja: 4 Nej: 10	Ja: 5 Nej: 8	Ja: 2 Nej: 10	Ja: 4 Nej: 9
Hvis ja, hvor mange?	1: 8 2: 0 3: 0 4+: 1	1: 2 2: 0 3: 0 4+: 2	1: 4 2: 0 3: 0 4+: 1	1: 2 2: 0 3: 0 4+: 0	1: 3 2: 0 3: 0 4+: 1
Er der taget genmæle?	Ja: 11 Nej: 16	Ja: 7 Nej: 7	Ja: 2 Nej: 11	Ja: 5 Nej: 11	Ja: 7 Nej: 6
Hvis ja, hvordan?	Ingen kommentar: 5 Skriftligt svar: 0 Interviewcit: 1 Fra andre medier: 5	Ingen kommentar: 0 Skriftligt svar: 0 Interviewcit: 0 Fra andre medier: 7	Ingen kommentar: 0 Skriftligt svar: 0 Interviewcit: 0 Fra andre medier: 2	Ingen kommentar: 1 Skriftligt svar: 1 Interviewcit: 1 Fra andre medier: 2	Ingen kommentar: 0 Skriftligt svar: 3 Interviewcit: 1 Fra andre medier: 3

Ekstra Bladets dækning

Partskilder dominerer i Ekstra Bladets dækning af Nadimsagen med 44 partskilder sammenlignet med 1 ekspert- og 2 erfaringskilder. Kilderne er fordelt over 19 unikke artikler, 3 opinionsartikler og 5 Ritzau-artikler.

Berlingskes dækning

Det er udelukkende partskilder, der udgør Berlingskes dækning af shitstormen, hvilket i alt er 24. Berlingske har taget genmæle i halvdelen af artiklerne, hvoraf samtlige stammer fra andre medier. Dækningen består næsten udelukkende af Ritzau-artikler, hvor 2 er unikke artikler og 1 er opinionsartikler.

Politikens dækning

Hos Politiken er partskilderne også dominerende – 27 ud af 28 kilder i alt. I 5 af Politikens 13 artikler bruges der eWOM med kilder fra eller referencer til sociale medier. Til gengæld er der blot taget genmæle i 2 tilfælde, hvor begge er fra andre medier.

DR's dækning

Med 13 artikler er denne sag den af vores tre udvalgte, som DR har dækket mest. De har brugt klart flest partskilder, men bruger 2 af både ekspert- og erfaringskilder. Det er også værd at bemærke, at 9 af artiklerne er unikke, og at der er lidt brug af eWOM i 2 artikler.

TV2's dækning

På flere punkter er TV2's dækning sammenlignelig med DR's, der blot har én artikel mindre. TV2 har ligeledes 4 Ritzau-artikler, klart flest partskilder og få ekspert- og erfaringskilder, men har 4 artikler med eWOM.

Kodning af Irmasagen

Irma

VARIABLE	VÆRDIER	OPTÆLLING
Medie	EB, Berlingske, Politiken, DR og TV2	EB: 11 Berlingske: 25 Politiken: 16 DR: 6 TV2: 14
Antal kilder	1, 2, 3, 4+ og 0	1: 23 2: 19 3: 10 4+: 9 0: 11
Kildetype	Ekspert-, parts- og erfaringskilde	Ekspertkilde: 7 Partskilde: 101 Erfaringskilde: 35
Er der eWOM?	Ja/nej	Ja: 26 Nej: 46
Hvis ja, hvor mange?	1, 2, 3 eller 4+	1: 17 2: 6 3: 0 4+: 3
Er der taget genmæle?	Ja/nej	Ja: 22 Nej: 50
Hvis ja, hvordan?	Ingen kommentar, skriftligt svar, interviewcitater og fra andre medier	Ingen kommentar: 1, skriftligt svar: 3, interviewcitater: 12 og fra andre medier: 6
Artikeltipe	Unik artikel, opinionsstof eller Ritzau	Unik artikel: 42 Opinionsstof: 15 Ritzau: 15

I Irmasagen har Berlingske det højeste antal af artikler i mediernes dækning. De har publiceret 25 artikler, hvor de øvrige har skrevet henholdsvis 6, 11, 14 og 16 artikler. Antallet af kilder, der er brugt, ligger gennemsnitligt på 1-2 per artikel, hvor partskilden – som i de øvrige shitstorme – dominerer som kildetype i artiklerne. Der er 101 partskilder sammenlignet med 35 erfarings- og 7 ekspertkilder. Partskilderne udgør således 70,6% af de 143 kilder i alt.

Partskilderne i Irmasagen inkluderer her bl.a. Coops ledelse, butiksansatte og bestyrelsesmedlemmer, hvor erfaringskilderne er kunder og folk, der generelt har en holdning til sagen.

De 35 erfaringskilder gør Irmasagen til den sag med flest erfaringskilder, selvom den har det laveste antal artikler. Der er 26 artikler, hvor der som minimum indgår eWOM ét sted, og generelt er der ikke taget genmæle i størstedelen af artiklerne. Der er 50 artikler uden genmæle og 22 med. "Interviewcitater" udgør hovedsageligt de genmæle, der fremgår af artiklerne, hvilket bl.a. kan forklares ved, at Coop har en administrerende direktør, der svarer på kritikken i mange af artiklerne på tværs af alle medier.

Der er overordnet flest unikke artikler skrevet om lukningen af Irma. Samtidig er det også interessant, at der er lige mange Ritzau-artikler og artikler som er opinionsstof i sagen, hvorimod forskellen på de to andre sager tegner et andet mønster: Ved sagen om Kongehuset er der f.eks. dobbelt så mange Ritzau-artikler, som der er opinionsstof, og i Nadimsagen er der fem gange så mange Ritzau-artikler, som der er opinionsstof.

Mediernes dækning

Irma - medier

VARIABLE	EKSTRA BLADET	BERLINGSKE	POLITIKEN	DR	TV2
Unik artikel	7	14	8	2	11
Opinionsstof	2	8	5	0	0
Ritzau	2	3	3	4	3
Antal kilder i artiklen	1:3 2:2 3:2 4:4 0:0	1:5 2:7 3:6 4:2 0:5	1:4 2:5 3:1 4:1 0:5	1:5 2:1 3:0 4:0 0:0	1:6 2:4 3:1 4:2 0:1
Ekspertkilder	0	2	3	0	2
Partskilder	10	38	18	7	28
Erføringskilder	26	8	0	0	1

Irma - mediernes genmæle og eWOM

VARIABLE	EKSTRA BLADET	BERLINGSKE	POLITIKEN	DR	TV2
Er der eWOM?	Ja: 7 Nej: 4	Ja: 7 Nej: 18	Ja: 7 Nej: 9	Ja: 0 Nej: 6	Ja: 5 Nej: 9
Hvis ja, hvor mange?	1: 4 2: 2 3: 0 4+: 1	1: 3 2: 3 3: 0 4+: 1	1: 7 2: 0 3: 0 4+: 0	1: 0 2: 0 3: 0 4+: 0	1: 3 2: 1 3: 0 4+: 1
Er der taget genmæle?	Ja: 4 Nej: 7	Ja: 8 Nej: 17	Ja: 6 Nej: 10	Ja: 0 Nej: 6	Ja: 4 Nej: 10
Hvis ja, hvordan?	Ingen kommentar: 0 Skriftligt svar: 1 Interviewcit: 0 Fra andre medier: 3	Ingen kommentar: 1 Skriftligt svar: 0 Interviewcit: 7 Fra andre medier: 0	Ingen kommentar: 0 Skriftligt svar: 2 Interviewcit: 4 Fra andre medier: 0	Ingen kommentar: 0 Skriftligt svar: 0 Interviewcit: 0 Fra andre medier: 0	Ingen kommentar: 0 Skriftligt svar: 1 Interviewcit: 0 Fra andre medier: 3

Ekstra Bladets dækning

Ekstra Bladet bruger flest erfaringskilder, som dog skal ses i lyset af, at de har 4 artikler med 4+ kilder i. Partskilder fylder til gengæld meget lidt, og der er slet ingen ekspertkilder, hvilket er en klar forskel fra de øvrige medier. Ekstra Bladet har flere artikler med video fra Irmabutikker, hvor de interviewer en stor del af erfaringskilderne. Der er ikke genmæle i 7 af 11 artikler, og af de 4 artikler med genmæle er 3 fra andre medier.

Berlingskes dækning

Berlingskes dækning står i kontrast til Ekstra Bladets. Her er der et højt antal partskilder (38) og 8 erfaringskilder. Ligesom Ekstra Bladet har Berlingske 7 artikler med eWOM, men til gengæld har de en markant lavere andel af artikler med genmæle. Dette kan til dels forklares ved, at en tredjedel af Berlingskes artikler er debatindlæg og kommentarer, hvor kritikken står alene. Mediet har publiceret flest unikke artikler og generelt er Berlingske det medie, der dækker sagen mest.

Politikens dækning

Politiken har dækket sagen uden brug af erfaringskilder, mens der i stedet er 18 partskilder og 3 ekspertkilder. Ligesom Berlingske har Politiken en høj andel af opinionsartikler, og halvdelen af de i alt 16 artikler er unikke. Derudover er der 5 artikler, som slet ingen kilder har, hvilket er debatindlæg og kommentarer.

DR's dækning

DR har kun produceret 2 ud af 6 af deres artikler selv, hvor de ikke har taget genmæle. Samtidig har de kun brugt partskilder i deres dækning af Irmasagen. Interessant er det også, at der ikke er taget genmæle i en eneste artikel – heriblandt 4 fra Ritzau, som også er publiceret af de øvrige medier. Der er ingen forekomst af eWOM, hvilket viser, at DR ikke inkluderet den del af sagen, som udfoldede sig på sociale medier. Det er de alene om.

TV2's dækning

TV2 har produceret 11 unikke artikler ud af de i alt 14 artikler, som blev publiceret i perioden. Der er en høj andel af eWOM sammenlignet med de andre medier, som er delt ud over 5 artikler. Der tages genmæle i 4 artikler, hvoraf 3 er fra andre medier. Partskilderne udgør 28 af 31 kilder i alt. TV2 holder sig fri for opinionsartikler, ligesom DR gør det.

Kvalitativ analyse

I følgende afsnit vil vi gennemgå de tre udvalgte shitstorme i denne rækkefølge: Kongehuset-, Nadim- og Irma-shitstormen. Samtidig vil vi analysere på den journalistiske dækning af forløbet, hvor vi hovedsageligt tager udgangspunkt i konstruktionen af vores shitstormbegreb. Derudover vil vi bruge Entmans teori om framing til at forklare og give eksempler på, hvordan den journalistiske framing ændrer sig i takt med shitstormenes forløb.

Shitstormenes forløb

Kongehuset-shitstorm

Den 5. maj 2022 sendte TV2 dokumentarfilmen "Herlufsholms hemmeligheder," som afslørede, at skolens ledelse har været bevidst om en lang række sager om mobning, vold og seksuelle krænkelser blandt eleverne på kostskolen Herlufsholm (TV2, 03.05.2022: TV2). Det blev i sig selv til en shitstorm mod ledelsen, kostskolen og personer, der havde forbindelse til krænkelserne, der havde fundet sted. Dermed var framingens funktion i sagens første artikler at definere problemet og dets årsager bestående af en mobningskultur, der længe havde eksisteret på skolen.

Dokumentaren og den øgede opmærksomhed på Herlufsholm som institution affødte efterfølgende stor kritik af kronprinsparret, hvis søn, prins Christian, var elev på skolen. Det var ligeledes planlagt, at prinsesse Isabella også skulle gå på skolen. Formålet med mediernes kritik var at udstille hykleriet i, at kronprinsparret havde et barn indskrevet på en skole med en herskende mobningskultur, samtidig med at de førte en mangeårige indsats mod mobning gennem Mary Fonden. Samme dag, som dokumentarfilmen blev vist, reagerede kronprinsparret på afsløringerne. De udtalte, det var hjerteskrærende at høre om mobningen og udtalte, at de forventede, at skolen fik skabt en tryk kultur for skolens elever, hvilket de udtaler i artiklen "Nu reagerer kronprinsparret på afsløringer om Herlufsholm" (Færch, 05.05.2022: TV2). Dermed var framingen stadig fokuseret på selve skolens problem med voldskulturen.

Senere i forløbet igangsatte medierne dog en kritik af kronprinsparret for, at de ikke tog afstand til Herlufsholm og meldte prins Christian ud. Dette blev beskrevet som hyklerisk og ansvarsfralæggende i mediernes debatartikler, hvilket skabte en online firestorm.

Kongehusets tilknytning til den 'kontroversielle' kostskole giver anledning til shitstormen,

men den langsomme – hvis ikke manglende – reaktion kan ses som kronprinsparrets normbrud. For eksempel i Ekstra Bladets lederartikel “Stop hykleriet, Mary,” (Leder, 06.05.2022: Ekstra Bladet) hvor der foretages en klar moralsk vurdering af deres manglende handling.

Flere kongehuseksperter forudså, at de ville melde prins Christian ud af skolen, hvilket betød, at funktionen af mediernes framing var at bruge ekspertkilder til at forudse sagens fremtidige konsekvenser som i artiklen “Kronprinsparret skal være parat til at tage Christian ud af skandaleramte skole” (Olsen, 06.05.2022: Berlingske). Kronprinsparret undveg dog at besvare spørgsmålet om, hvorvidt prins Christian fortsat skulle gå på skolen, hvilket kan anses som andet element i Thompsons forståelse af shitstorme: hemmeligholdelse. Kongehusets fortællelse udløste således online fordømmelse og forargelse over deres manglende handling.

Konsekvensen af shitstormen mod kronprinsparret kom d. 26. juni 2022, hvor de meddelte, at prins Christian vil stoppe på skolen, og at prinsesse Isabella alligevel ikke skal starte på Herlufsholm, hvilket fremgår af artiklen “Prins Christian stopper på Herlufsholm” (Mikkelsen, 26.06.2022: Berlingske).

Nadim-shitstorm

Den 1. april 2022 annoncerede Nadia Nadim på Instagram, at hun skulle være ambassadør for VM i herrefodbold i Qatar. Mediernes dækningen af annonceringen bar præg af, at brugere på sociale medier troede, at det var en aprilsnar. Det ser man med artikler som “Nadim-opslag om Qatar-rolle skaber mystik på 1. april” (Ritzau, 01.04.22A: Berlingske) og underrubrikken på en artikel fra Ekstra Bladet, hvor der står, at senioranalytiker for organisationen Play the Game, Stanis Elsborg, ikke forstår, “at Nadia Nadim kan agere ambassadør for VM i Qatar. Aprilsnar eller ej” (Hare, 01.04.22A: Ekstra Bladet). Netop offentlighedens reaktion på udmeldingen – at det må have været en aprilsnar – afspejler, at det bliver opfattet som et normbrud. Dermed skaber medierne fra starten af hendes annoncering en framing, hvis funktion er at definere et problem.

Den indledningsvise dækning indebar allerede moralske vurderinger af Nadims sag, som kan ses i ovenstående underrubrik med Stanis Elsborgs udtalelse til Ekstra Bladet, og hvis framingens moralske vurdering fremstår endnu tydeligere, når man sammenholder det med artiklens rubrik “Tager afstand fra Nadim: Det er ikke kønt” (Hare, 01.04.22A:Ekstra Bladet).

Efter at FIFA har bekræftet Nadims nye rolle, fremtræder den moralske vurdering endnu tydeligere i mediernes framing, som ved Ekstra Bladets artikel "Forargelsen over Nadim – og hykleriet" (Qvortrup, 03.04.22 Ekstra Bladet), hvor Ekstra Bladets retorik fremstår mere eksplicit i deres værdiladning end de andre mediers. DBU, Spillerforeningen, Dansk Flygtningehjælp og formanden for den danske UNESCO-nationalkommission, Elsebeth Gerner Nielsen, er partskilder, som fremstår kritiske over for Nadims nye rolle i medierne. De associeres alle med Nadim igennem enten det sportslige eller andre ambassadørroller, og anser VM-ambassadørskabet som modstridende med organisationers værdier. Brugen af dem som kilder i mediernes dækning er med til at diagnosticere, hvorfor hendes ambassadørskab er et problem: (Christensen & Fallah, 03.04.22: Ekstra Bladet)

Interessekonflikten dækkes også allerede fra starten af i mediernes framing med rubrikken "DBU: Hun må gøre, hvad hun har lyst til" og underrubrikken "...men DBU-direktør Jakob Jensen havde rådet hende til at lade være. Hvis hun altså havde informeret ham på forhånd" (Hare, 01.04.22B: Ekstra Bladet). Nadims beslutning om at blive ambassadør kan således betragtes som normbruddet, der udløste både forargelse og fordømmelse på de sociale medier.

Dette afspejler sig i mediernes omtale af sociale mediebrugere (eWOM), da beslutningen udløste en online firestorm på Twitter. Shitstormen kulminerede i, at Nadim den 11. april beskylder folk for at lyve og drive heksejagt på hende og hendes valg, og tilføjer en 'langefinger'-emoji. Dette blev efterfulgt af komplet tavshed, da hun ikke ville kommentere mere på sagen (Nielsen, 12.04.22: Politiken). Dog afholdt det ikke medierne i at dække sagen, da medier fortsat nedfældede moralske vurderinger af Nadia Nadim baseret på hendes personlige livshistorie.

I takt med, at et hold skulle udtages til landskamp, udviklede mediernes framing i shitstormen sig til at definere endnu et problem, eftersom Nadim forholdt sig komplet tavs. Hun udtages pga. af det "sportslige", men for at få spilletid krævede den danske landsholdstræner, Lars Søndergaard, at Nadim skulle udtale sig om Qatar. Efter at have nægtet at udtale sig i over to måneder, forklarede Nadim sig. I et spørgsmål om hendes syn på de 6.500 døde migrantarbejdere under opbygningen af VM-stadionerne, var hendes respons "[...] selvfølgelig er det pissenederen og ærgerligt" (Glud & Fallah, 20.06.22: Ekstra Bladet). Medierne framede igen ud fra en moralsk vurdering af hendes beslutning, hvilket vakte

fordømmelse på de sociale medier endnu engang. Forløbet fik ikke nogen afsluttende konsekvens, idet Nadim bevarede sin rolle som ambassadør ved VM.

Irma-shitstorm

Coop sendte en pressemeddelelse ud d. 31. januar 2023, hvor de offentliggjorde deres planer om at lukke Irma. Den pressemeddelelse blev samlet op af både Politiken, DR, TV2, Berlingske og Ekstra Bladet. I første bølge af artiklerne bringer medierne citater fra pressemeddelelsen af kædedirektør hos Coop, Kræn Østergård Nielsen, som den primære – hvis ikke eneste – kilde. Artiklerne handler om Coops planer for Irma, men søger også svar på, hvorfor Irma skal lukkes. På den måde, følger de første artikler i sagen en framing, der har henblik på at definere problemet og diagnosticere årsagerne. Denne type framing kommer også til udtryk ved, at der nøgternt bliver refereret fra pressemeddelelsen. TV2's artikel "Irma havde det stærkeste brand af alle – men man fulgte ikke med tiden, mener ekspert" er (Rabøl, 31.01.23: TV2) et eksempel på en artikel, der giver en rationel årsag til, at problemet er opstået.

Herfra udviklede sagen sig til, at brugere på sociale medier, primært Twitter og Facebook, var kritiske overfor beslutningen, hvilket udløste en online firestorm. Reaktionen på de sociale medier angående beslutningen om at lukke Irma var af en sådan karakter, at beslutningen kan tolkes som et normbrud. Dette medførte samtidigt, at en række af artiklerne begyndte at nedfælde moralske vurderinger om Coops beslutning, som for eksempel artiklen "82-årige Anni begyndte at græde, da sønnike overbragte beskeden" (Tidemann, 31.01.23: Berlingske), der retfærdiggjorde de mange følelsesladede reaktioner lukningen forårsagede.

De online firestorme fik i høj grad medierne til at inddrage de sociale medier i deres kildebrug – bl.a. fra Facebook-gruppen "Bevar Irma", der pr. den 21.05.2023 har 24.900 medlemmer⁵. De efterfølgende dage forsvarede Coop sig i medierne, hvor andre partskilder meldte sig ind i shitstormen. De to tidligere Irma-direktører Jan Larsen og Alfred Josefsen forsøgte blandt andet at finde investorer, der kunne hindre lukningen. Derudover blev Coop kritiseret offentligt af nuværende og tidligere ansatte, politikere, kendte personer og generelt

⁵ <https://www.facebook.com/groups/715443643380560>, set d. 23.05.23, kl. 18.00

af folk på de sociale medier, hvilket indikerer både kendetegnene for en shitstorm: forargelse og fordømmelse.

Generelt er en stor del af forløbet fokuseret omkring den online firestorm på sociale medier, som tages op af de udvalgte medier. Coop fastholder dog fortsat beslutningen om at lukke Irma, og derfor får sagen ikke en klar konsekvens, hvor Coop må trække i land. Dog sporer vi to konsekvenser: Flere topchefer trækker sig i protest (Wøhlk, 31.01.23: Ekstra Bladet), og det kan antages, at Coops omdømme har lidt under sagen. Den sidste, gennemgående framing i Irma-shitstormen omhandler Coops øverste ledelse – altså beslutningstagerne. De kritiseres massivt, hvilket er tydeligt i artiklen “Coop-direktør svarer på kritikken af Irma: Vi har faktisk forsøgt at få andre til at overtage Irma” (Nielsen, 09.02.23: Berlingske), hvor direktør i Coop besvarer kritikken, og “Kriseramte Coop under hård kritik: »Det er en ekstrem måde at bygge en virksomhed op på«” (Friis, 15.02.23: Berlingske). Da modstanden fra topchefer og andre ansatte allerede finder sted i begyndelsen af sagen, kan modstanden ikke ses som en afsluttende konsekvens, men man kan dog sige, at shitstormen intensiveres i takt med, at flere topchefer trækker sig, og datoen for lukningen af butikkerne nærmer sig.

Journalistisk praksis i dækningen af shitstorme

Med afsæt i de kvantitative kodningsresultater, der præsenterede mediernes dækning af shitstorme, vil vi nu fokusere på den journalistiske praksis for at analysere, hvordan journalister fra danske mediehuse behandler shitstorme. Derudover vil vi analysere på journalistens rolle i shitstormens forløb. I afsnittet vil vi inddrage relevante diagrammer for at give et overblik over de kvantitative resultater. De tre shitstorme vil blive yderligere analyseret som enkeltstående fænomener, hvortil ligheder og forskelle vil blive sammenlignet på tværs af shitstormene.

Kongehusets børn på Herlufsholm

Den kvantitative analyse viste, at de udvalgte medier primært bruger partskilder i deres dækning af Kongehusets reaktion på afsløringerne om Herlufsholm, hvilket ifølge Handgaard et al. er kendetegnet for historier, hvor konflikt er det primære nyhedskriterie. Dette afspejler sig også i, at de fleste kodede artikler indenfor sagen forholder sig kritisk til Kongehusets ageren. Det kommer særligt til udtryk i Ekstra Bladets dækning af sagen, der hovedsageligt er bygget op som artiklen “Kongehuset reagerer på chok-dokumentar” (Busk, 05.05.2022: Ekstra Bladet). Først fremlægges den voldsomme kritik gennem afsløringerne i

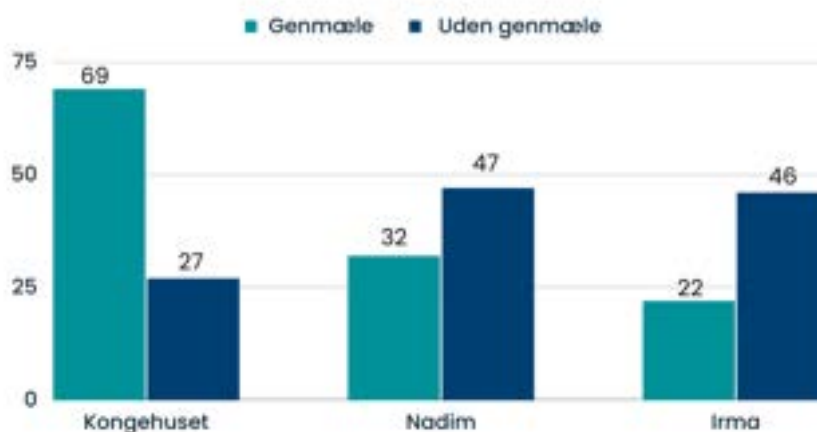
dokumentaren om Herlufsholm, der dermed udstiller kronprinsparrets hykleri. Herefter rejses der genmæle fra kronprinsparret:

“Generelt tager jeg afstand – skarp afstand – fra alle former for mobning, krænkelse og vold. Tak, sagde hun og gik ind til det planlagte arrangement, før hun nåede at svare på, om hun har ondt i maven over at sende sine børn på Herlufsholm, og om den aktuelle dokumentar får konsekvenser for prinsens og prinsessens skolegang” (Busk, 05.05.2022: Ekstra Bladet).

I citatet svarer Kongehuset på kritikken, men journalisten tilføjer mere kritik, som Kongehuset ikke svarer på. Det taler ind i den kritiske diskurs om Kongehuset, som ligeledes underbygger synet på Kongehuset som fodslæbende parter, der ikke ønsker at svare på kritik. Dette illustreres gennem formuleringer som “sagde hun og gik” og “om hun har ondt i maven”.

Kongehuset svarer ligeledes kun på kritikken i et skriftligt svar igennem deres egen Instagram-konto, der bliver brugt som genmæle hos samtlige medier i vores kodning, mens skolens rektor også i næsten alle artiklerne svarer i et officielt udsendt skriftligt svar.

GENMÆLE

Kongehuset havde stor mulighed for at møde kritikken i medierne. Den kvantitative analyse viste, at dækningen af Kongehuset-shitstormen var det forløb, hvor journalisterne søgte mest genmæle blandt de involverede – over dobbelt så mange. Dog bliver det samme

Instagramopslag citeret i flere artikler (Andersen, 08.05.2022: Berlingske), (Busk, 05.05.2022: Ekstra Bladet), hvilket viser, at om end statistikken siger noget andet, så refereres der i mange artikler til den samme udtalelse. Lignende tilfælde er der i de øvrige sager, hvor genmæle i Irma-shitstormen i sagens begyndelse ofte refererer til citater fra Coops pressemeddelelse, og genmæle fra Nadim ofte refererer til de samme opslag på sociale medier.

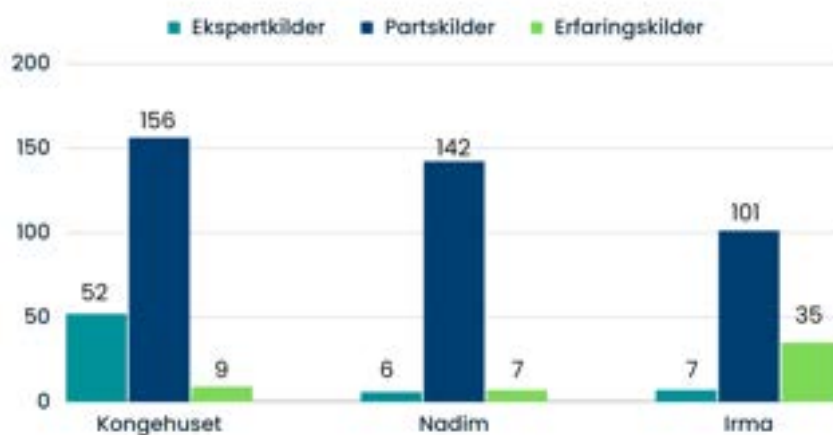
Et klart defineret problem

I mediernes dækning af Kongehussagen inddrages ofte ekspertkilder, hvilket fremgår af den kvantitative kodning. Her er Kongehuset nemlig den shitstorm, hvor der andelsmæssigt bruges flest ekspertkilder. Ekspertkilderne analyserer hovedsageligt, hvordan sagen kommer til at påvirke kronprinsparrets omdømme, og hvorvidt de trækker prins Christian ud af skolen.

“Det klogeste havde været at trække børnene ud af skolen, men ikke det letteste. Det ville have betydet, at prins Christian skulle til at skifte skole. Men hvis de ville være sikre på ikke at havne i nye problemer, så ville det sikreste have været at trække deres børn ud nu” (Christensen, 08.06.2022: Ekstra Bladet).

Dermed tjener de en form for metafunktion i shitstormen, hvor de kommenterer og vurderer sagens konsekvenser undervejs.

KILDEBRUG

Enkelte artikler benytter udelukkende ekspertkilder, som analyserer sagen. For eksempel Berlingskes artikel “Kongehuskommentator om kronprinsesse Marys efterskolebesøg: Det man frygter, er nu sket” (Paulsen, 15.06.2022: Berlingske), hvor Berlingskes egen kongehuskommentator, Jakob Steen Olsen, er den eneste kilde i artiklen. I rubrikken fremgår det tydeligt, hvordan artiklen opfylder nyhedskriterierne væsentlighed, aktualitet og sensation. Dokumentaren om Herlufsholm udkom en måned før, hvilket gør artiklen aktuel, mens det sensationelle element afspejles i rubrikken med ordene “det man frygter, er nu sket”. Med “man frygter” generaliserer artiklen artiklens væsentlighed, men væsentligheden er dog mere plastisk end det. Det skyldes, at for den del af befolkningen, som følger Kongehuset, er artiklen bestemt væsentlig. For dem, der ikke følger Kongehuset, er TV2’s dokumentar og roden til problemet på kostskolen mindre væsentlig. Vi ser Berlingskes læsere i målgruppen, der orienterer sig om Kongehuset – hvilket forklarer incitamentet for at vinkle artiklen på de nævnte kriterier.

Hverken repræsentanter for Kongehuset eller ledelsen på skolen medvirker i artiklen. I stedet søger artiklen at opfylde alle fem af Entmans framingfunktioner ved at udlægge kommentatorens analyse. Problemet defineres allerede i artiklens rubrik; at kronprinsesse Mary og hendes 14 års lange anti-mobbekampagne med Mary Fonden står i hyklerisk lys, fordi hendes børn går på Herlufsholm. Kommentatoren bruges til at diagnosticere, at problemet udspringer af Kongehusets dårlige pressehåndtering og en tøven for at udtale sig og handle på området, da de afventer resultaterne af en officiel undersøgelse fra et advokatfirma. Derudover bruges kommentatoren til at nedfælde to moralske vurderinger. Den første er, at kronprinsessen slet ikke skulle have været ude at besøge en efterskole og tale om ensomhed, usikkerhed og fællesskab, da det kun er en måned siden sagen om Kongehuset begyndte. Den anden fremgår således:

“Jakob Steen Olsen mener i stedet, at Kongehuset, umiddelbart efter TV 2-dokumentaren »Herlufsholms hemmeligheder« var blevet sendt, skulle have sagt, at man ville træffe en beslutning, når der forelå et resultat af advokatundersøgelsen. Jakob Steen Olsen kan godt forstå, hvorfor Kongehuset venter til en afgørelse fra officiel side, og han mener heller ikke, at det i princippet bør udtale sig om det inden da. Men som situationen nu har udviklet sig, kan man blive nødt til at lade principperne vige.” (Paulsen, 15.06.22: Berlingske).

Her fremgår der både en moralsk vurdering af, hvad Kongehuset har gjort, og et eventuel hjælpemiddel til behandling af problemet ved “at lade principperne vige” – altså fremskynde Kongehusets beslutning om, hvorvidt prins Christian og prinsesse Isabella skal gå på skolen eller ej. En indvending til denne framing er, ifølge Tuchman, at én kilde ikke kan stå alene med udlægningen af sandheden. Derfor strider denne ensidige udlægning imod Tuchmans teori om journalistisk objektivitet, da artiklen udelukkende baseres på en ekspertkilde analyse af sagen. En ekspert, der kommer fra samme medie, og som dermed kan have incitament til, at shitstormen fortsætter, så mediet genererer læsere ved fortsat at dække sagen. Dette er Kongehuset-shitstormen ikke ene om. I Nadim-shitstormen ser vi ligeledes artikler, hvor ekspertkilder står alene, og som i høj grad bruges til at vurdere moralbruddet og dets konsekvenser. Denne praksis er modstridende med idealer for neutral journalistik, men praksissen kan alligevel forklares ved, at ekspertkilder anses for upartiske, nøgtern, analyserende og af stor autoritet. Faktum er dog, at de i disse shitstorme øger den offentlige fordømmelse ved af be- og genbekræfte den hegemoniske moralopfattelse. Dermed tjener de en funktion, hvor de anerkender den offentlige morale, som i første omgang anser Kongehusets, Nadims og Coops moralovertrædelser som skandaløse.

Partskilder med erfaringer i fokus

Medierne anvender mange partskilder, der beretter om deres tid og oplevelser på Herlufsholm; særligt TV2, der er afsender på dokumentaren med afsløringerne. TV2 har i den forbindelse incitament til, at shitstormen udvikler sig, da det giver opmærksomhed til deres dokumentarfilm. I TV2's artikel “Vold, grov mobning og seksuelle krænkelser - nu står flere Herlufsholm-elever frem” (Dyrberg, 05.05.2022: TV2) beretter tre anonyme elever om deres oplevelser på skolen.

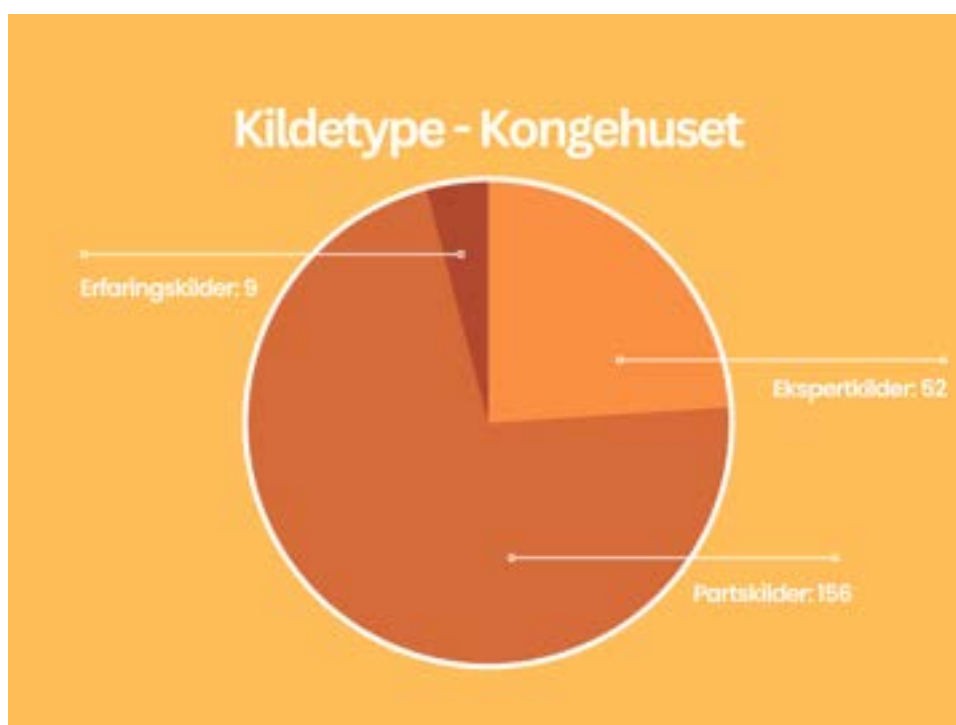
“Det foregik på en sovesal med 12-13-14 andre drenge til stede. En yngre dreng fik stukket to fingre op i sin numse. Han gjorde alt, hvad han kunne for at tie stille. I langt højere grad var det mere normalt, end det var chokerende, siger han.” (Dyrberg, 05.05.2022: TV2).

Citatet underbygger den gennemgående kritik af Herlufsholm og fungerer også som en berettigelse af den afledte kritik af Kongehuset. Disse partskilder er interessante, fordi de egentlig bruges som erfaringskilder, men også har mulighed for at præge offentlighedens syn på kostskolen og kan have interesser forbundet med Herlufsholm. Udsagnene bliver ikke udfordret, og kilderne er anonymiserede, hvilket er et eksempel på skånende og

hensyntagende kildebrug. Det står i skarp kontrast til behandlingen af kronprinsparret og deres børn. Kongehuset er nemlig offer for egen status, da de ikke behandles som enhver anden elev på Herlufsholm, netop på grund af deres offentlige position. Det er den offentlige morale, der sætter ind og udstiller Kongehuset, for at gøre dem til repræsentanter for den offentlige moral. Det bekræfter teorien om, at visse personer er i større risiko for at udløse en shitstorm. Ofte vil medierne beskytte ukendte personers privatliv, mens kronprinsparrets – på grund af deres status – ikke bliver skånet. Denne forskel tydeliggøres, når Ekstra Bladet afslører, at prins Nikolai, der har gået på skolen, under sit ophold blev sendt hjem på grund af brud på alkoholregler (Madsen, 10.05.2022A: Ekstra Bladet), hvilket bidrager til shitstormen.

“Jeg er dybt rystet, for min søn har kun gode minder fra sin skoletid på Herlufsholm, sagde grevinde Alexandra til Ekstra Bladet og flere andre medier gennem sin presseansvarlige, Helle von Wildenrath Løvgreen, og understregede (Madsen, 10.05.2022A: Ekstra Bladet).

Var TV2 blevet bekendt med, at en ukendt elev havde gjort det samme, er det svært at forestille sig, de ville bruge det i dækningen. Det sætter Kongehuset i en situation, hvor de ikke kan acceptere, at medierne sætter lighedstegn mellem en kritisabel kultur på Herlufsholm og dem selv. Alexandras kommentar bruges således som en modstilling til den overordnede diskurs, der er repræsenteret i medierne, hvilket nuancerer diskussionen om Kongehusets tilknytning til Herlufsholm.

I modsætning til TV2's inddragelse af prins Nikolai benytter de andre fire medier tæt på ingen partskilder, som kan være med til at nuancere kritikken, der bliver rejst mod skolen og kronprinsparret. At medierne ikke bruger flere partskilder, der nuancerer kritikken, kan være modstridende med Wards ide om etik på mikroniveau, da brug af tidligere elevers positive oplevelser, kan være med til at nuancere kritikken af Herlufsholm.

Hvis medier inddrog flere positive beretninger, ville de i højere grad indtage rollen som hyrdehund, der etablerer en deliberativ samtale om sagen, hvor flere nuancer vises. Medierne inddrager i stedet kilder, som bekræfter kritikken, og som derved er med til at forstærke shitstormen. Dermed indtager medierne rollen som vagt- eller jagthund, ved at belyse samfundsmæssige problemer og stille de kritiserede parter til ansvar og kræve handling. I langt de fleste artikler er det vagt- eller jagthunden, som er i spil, hvilket er tydeligt i bl.a. artiklerne "Kongehuseksperter om Kronprinsparret: »De står på en brændende platform«" (Andersen, 08.05.2022: Berlingske) og "Mary i stor modvind: Det klinger hult" (Christensen, 15.06.2022: Ekstra Bladet). Derudover fremgår det i en kritisk artikel fra Ekstra Bladet, at de gerne ville have spurgt:

"[...] om det fortsat er planen, at prinsesse Isabella, efter at en dokumentar på TV 2 for nylig har afdækket en voldsom kultur med vold og seksuelle krænkelser på Herlufsholm Kostskole, skal begynde på netop Herlufsholm Kostskole efter sommer" (Bilstrup, 23.05.2022: Ekstra Bladet)

Citatet illustrerer Ekstra Bladets fremhævelse af, hvor ærgerlige de er i sagen over ikke at kunne få de svar, som de søger fra kronprinsparret. Dette er det generelle billede i Kongehuset-shitstormen, men i det følgende vil vi gennemgå de eksempler på rollen som hyrdehund, der også fremgår i mediernes dækning.

I enkelte artikler inddrages der partskilder i form af tidligere elever for at give en nuanceret forståelse af kulturen på kostskolen. Ifølge Entmans framingteori er alle journalistens valg med til at påvirke modtagerens forståelse af sagen, og derfor har det stor betydning, hvilken side af sagen kilderne er på. DR inddrager en række kendte danskere, der tidligere har gået på Herlufsholm i artiklen "Prominente danskere fortæller om deres tid på Herlufsholm" (Møller, 07.05.2022: DR). Partskilderne er med til at nuancere beskrivelsen af kulturen på skolen, og dermed indtager journalisten i højere grad rollen som hyrdehund. En af partskilderne, som DR benytter i deres nuancering af den herskende diskurs, er den danske billedkunstner Kristian von Hornsleth:

“Jeg kan ikke huske, at der var noget vold som sådan, men selvfølgelig sloges vi meget – vi var jo 600 drenge på ét sted, men det var ikke sådan noget sadistisk, mærkeligt noget, som der bliver talt om i dokumentaren [Kristian von Hornsleth]” (Møller, 07.05.2022: DR).

Disse specifikke kilder bekræfter visse forhold på skolen, men de affejer den kritiske – og herskende – diskurs om Herlufsholm. Derfor er kildevalget et eksempel på en journalistisk dækning, der lever op til det journalistiske ideal om objektivitet, fordi læserne præsenteres for en beskrivelse, der udfordrer den etablerede fortælling om kostskolen.

“Jeg synes, man bliver udlært i at klare sig i dette voldskapitalistiske samfund, som virkelig er barskt, når man kommer ud. Man får nogle kompetencer. Mor og far er der ikke – hvad gør du? Du er nødt til selv at tage fat, siger han [Kristian von Hornsleth]” (Møller, 07.05.2022: DR).

At DR vælger at benytte sig af Hornsleth som nuancerende kilde, er også et interessant journalistisk valg, når man tager hans udtalelse i betragtning. Man kan nemlig diskutere, hvorvidt han hjælper med at modarbejde kritikken mod Herlufsholm, når DR bringer hans udtalelse “[...] selvfølgelig sloges vi meget”, da dette på sin vis taler ind i den herskende diskurs. Hornsleths udtalelser er samtidig også med til at (om)definere, hvad der præcist er et problem og udtalelsen kan ifølge vores teori derfor anses som en nedfældeelse af en anden moralsk vurdering end den, hvor Herlufsholms kultur problematiseres. Som det fremgår her, mener Hornsleth nemlig ikke, at det er volden i sig selv, som er et problem – rettere den måde, hvorpå TV2 har valgt at fremstille kostskolen.

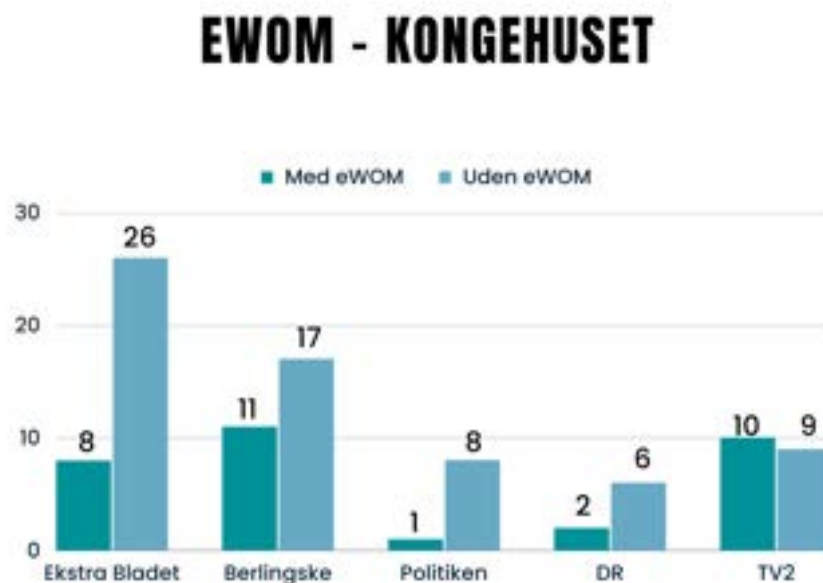
Berlingske indtager rollen som hyrdehund i artiklen “Kronprinsens tætte ven og tidligere elev: ‘Det billede, TV2 har tegnet, er et decideret karaktermord’” (Klitgaard, 07.05.2022: Berlingske), hvor de inddrager en partskilde under shitstormen, der forsvarer kongehusets manglende handling ved at udfordre den fremstilling af kulturen, som TV2 udlægger i dokumentarfilmen. Dermed indtager journalisten i artiklen nærmere en rolle som hyrdehund, selvom rollen som jagt- eller vagthunden er gennemgående i Kongehuset-shitstormen. I “Jeg kan slet ikke genkende det ensidige billede, TV2 har tegnet af vores skole,” (Klitgaard, 07.05.2022: Berlingske) udtaler Christian Levin, der er ven med kronprinsen, tidligere elev på skolen og har siddet i skolens bestyrelse.

“Det er altid et fåtal, der ødelægger det for et flertal. Denne slags finder du også på andre skoler, men selvfølgelig skal man slå ned på det og håndtere det,« siger han. “Det billede, TV 2 har tegnet, er et decideret karaktermord” (Klitgaard, 07.05.2022: Berlingske).

Christian Levin optræder dermed som en af de få ud af 156 partskilder, der taler direkte imod den herskende diskurs om Herlufsholm som en skole med en systematisk voldskultur. Denne praksis stemmer ikke overens med Tuchmans teori om en tilstræbt objektiv journalistisk praksis, hvor begge sider af en sag skal prioriteres. Den ensidige framing og den herskende diskurs kan vanskeliggøre at få kilder i tale, som ikke er enige med diskursen, da de ikke tør tale imod den offentlige moral, der har udløst forargelse og fordømmelse i offentligheden. Derfor kan medierne befinde sig i en situation, hvor få kilder har lyst til at tale imod den herskende diskurs, simpelthen fordi der er for meget at tabe på det. Derfor kan kildeinddragelsen ikke alene ses som bevis for, hvordan forholdene reelt har været på Herlufsholm, da størstedelen af kilderne forstærker narrativet i shitstormen.

eWOM og opinionsstof

Som tidligere beskrevet er borgernes meningsudvekslinger på sociale medier en essentiel del af en shitstorm. I shitstormen mod kronprinsparret inddrager medier i lav grad borgernes ytringer på de sociale medier i deres artikler.

Der bliver refereret til eWOM i 32 ud af 98 artikler, men det er blot enkelte artikler, hvor dette er borgeres ytringer. Det er derimod kronprinsparrets egen kommunikation gennem Instagram, der oftest bruges (Færch, 12.05.23: TV2; Oldager, 17.06.23: DR). Dermed beskriver den journalistiske dækning i meget lav grad, hvor voldsom kritik af Kongehuset, der har floreret på de sociale medier, hvilket står i modsætning til shitstormene omkring Nadia Nadim og lukningen af Irma, hvor medierne i højere grad inkluderer offentlighedens ytringer på sociale medier. Det antyder også, at medierne ikke har haft samme fokus på identifikationskriteriet i Kongehuset-shitstormen som i de øvrige. Til gengæld bruger medierne opinionsstof som en måde at inkludere offentligheden på. Ekstra Bladet er det medie i denne shitstorm, som har flest opinionsartikler, hvor ledere og kommentarer er en måde for mediet, at ytre deres syn på sagen. Her kunne Ekstra Bladet have givet ordet til borgere, men i stedet er det redaktører og journalister fra huset, der skriver opinionsartiklerne (Bach, 09.05.2022 Ekstra Bladet) (Bach, 24.06.2022: Ekstra Bladet). Dette ser vi også i de to andre shitstorme.

ARTIKELTYPE - KONGEHUSET

I modsætning til den generelle tendens inddrager Ekstra Bladet en række ytringer fra erfaringskilder i form af borgere på sociale medier i artiklen “Mary i stor modvind: Det klinger hult” (Christensen, 15.06.2022: Ekstra Bladet). Artiklen er kritisk overfor kronprinsparrets manglende handling efter afsløringer i forbindelse med Mary Fondens besøg på Haslev Idrætsefterskole i forbindelse med et nyt trivselsprojekt. Artiklen inddrager en

række anonyme reaktioner fra borgere på sociale medier. “Ja respekten omkring Mary fonden og kronprinsessen er desværre fuldstændigt forsvundet”, skriver en borger i blandt fem andre kritiske synspunkter, mens en enkelt borger forsvare kronprinsparret: “Så er folkedomstolen i gang. Hvornår blev det acceptabelt at blande sig i andres livsvalg?” Dermed tilegner journalisten sig rollen som hyrdehund, der skaber en samtale om sagen fra flere parter, selvom de kritiske kommentarer bliver prioriteret i udvælgelsen. De to citater fra artiklen eksemplificerer, hvordan opfattelsen af, hvad der er et normbrud, er subjektivt og dynamisk. Den ene taler for, at de bryder en norm af offentlig interesse, mens den anden er uenig. Dermed bliver diskussionen om shitstormen faktisk en del af selve dækningen af shitstormen. Andelen af kilder, som stiller sig uenig med kritikken, er dog som tidligere nævnt et fåtal, da journalisterne generelt indtager rollerne som jagt- og vagthund i dækningen af Kongehuset-shitstormen.

Nadia Nadims ambassadørskab for VM i Qatar

Ligesom med Kongehuset, er Nadim-shitstormen også i stor grad præget af partskilder, hvilket tyder på, at den journalistiske dækning særligt har haft en interesse i at forankre deres artikler ud fra konfliktkriteriet. Først og fremmest er normbruddet begrundet i danskernes kritiske syn på afholdelsen af slutrunden i Qatar, hvor medierne, særligt Ekstra Bladet, portrætterer Nadia Nadims ambassadørskab som en ”faneflugt” (Jensen, 02.04.22: Ekstra Bladet). Ekstra Bladet har en generel hård og kritisk retorik, hvor de ikke er bange for at lave rubrikker med ord som ”nikkedukke” (Pedersen, 16.06.22: Ekstra Bladet) og ”forargelsen over Nadim – og hykleriet” (Qvortrup, 03.04.22: Ekstra Bladet). Vinklingen af disse artikler er eksempler på, at konfliktkriteriet opfyldes gennem kritisk, hård og farvet retorik. Det interessante er, at konflikten i bund og grund er mellem Nadia Nadim og ‘offentligheden’. Kritikken mod Nadim er massiv og kommer fra medierne, eksperter, partskilder og fordømmelse på sociale medier. Ekstra Bladets dækning i starten af sagen står også i skarp kontrast til idealer om journalistisk objektivitet og neutralitet, eftersom de bruger ord i vinklingen som er værdiladede og åbenlyst moraliserer sagen. Dog lever sagen også op til sensationskriteriet, da Nadia Nadim bakker op om VM-slutrunden, der tidligere er blevet stærkt kritiseret af medier og interesseorganisationer.

TV2, Politiken og Berlingske dækker også sagen i den indledende periode; de vælger dog ikke at benytte samme retorik, men rejser samme kritik over for nyheden om Nadims nye rolle. Artiklerne sætter spørgsmålstegn ved, hvorfor Nadim har sagt ja til dette, hvor et Ritzau-telegram bringes af Berlingske, (Ritzau, 01.04.22: Berlingske) Politiken (Ritzau, 01.04.22A: Politiken) og TV2 (Kjær & Ritzau, 01.04.22A: TV2) som alle vælger at give Nadim genmæle og henvise til hendes Instagram, der er et eksempel på eWOM. På Instagram er Nadim skuffet over reaktionerne på hendes nye stilling: ”Det er ekstremt skuffende at læse og høre om folk, der fordømmer mine handlinger” (Ritzau, 01.04.22: Politiken). Dermed er hendes første reaktion som den kritiserede part at modsætte og affeje kritikken, hvilket er det modsatte af, hvad Thompson mener, den kritiserede part bør gøre i en lignende situation. Som resultat opildner det shitstormen, hvilket opfylder konfliktkriteriet yderligere, da der i medierne allerede eksisterer en konflikt, som Nadim nu aktivt deltager i.

En selvaccelerende shitstorm

Shitstormen igangsættes på Nadims Instagram, og det er hendes Instagram, som fortsat fylder i antallet af eWOM under mediernes dækning. Brugen af Nadims Instagramaktivitet er med

til at afspejle, hvordan medierne søger en måde at bringe genmæle og heriblandt også forholde Nadim kritikken om at tage imod ambassadørrollen. Denne desperation for at få Nadim i tale ses eksempelvis i rubrikken “Den tavse ambassadør: Nægter at stille op” (Fallah, 15.06.23: Ekstra Bladet), hvor framingens funktion fremtræder i artiklens underrubrik “Nadia Nadim er stolt af at være ambassadør for den mest omdiskuterede og skandaleombruste fodboldslutrunde nogensinde – ikke så stolt, at hun vil interviewes om det” (Fallah, 15.06.23: Ekstra Bladet).

I artiklens framing er der indbygget flere funktioner. For det første problematiseres Nadims stilhed i nyhedsmedierne ved, at journalisten fremstiller hendes stolthed over ambassadørskabet som et paradoks over for det faktum, at hun ikke vil interviewes. Dernæst er formuleringen “den mest omdiskuterede og skandaleombruste fodboldslutrunde nogensinde” med til at opfylde to andre funktioner; nedfældelse af en moralsk vurdering af denne stilhed og en diagnosticering af årsagerne til, hvorfor hun forholder sig tavs. Idet der skrives om hendes ambassadørskab på denne måde, lader journalisten læseren forstå, at der ikke er meget at være stolt af. Samtidig antydes det, at Nadim netop har været tavs på grund af disse mærkater, som VM har fået i den offentlige debat og moralisering.

På denne måde kan brugen af de sociale medier både være en fordel for de involverede i shitstormen, som det er en hæmsko. I artiklen fremstiller journalisten nemlig en problematik ved at påpege, at Nadim ikke udtaler sig direkte til medierne – implicit at hun ikke tør. Man kan overveje om der af samme grund derfor køres videre på den hårde retorik for både at nedfælde en moralsk vurdering af de manglende udtalelser og lægge pres på Nadim.

Personbunden moralisering

Nadia Nadims fortid som flygtning inddrages i mediernes dækning, som det ses i denne artikel fra Politiken, hvor der står, at hun flygtede “sammen med sin mor og søstre fra Afghanistanens kvindeundertrykkende Taleban-regime, over kampen for dansk statsborgerskab og debut på landsholdet” (Jacobsen, 06.04.22: Politiken). Medierne begynder at konstruere en ny fortælling om Nadim. Væk er den tidligere solstrålehistorie om den dansk/afghanske flygtning, der blev læge, topscorer og Årets Dansker 2017⁶. I stedet skabes en fortælling, hvor synet på Nadim er baseret på hykleri og grådighed. Berlingske bringer en kritisk opinionsartikel, hvor der står “Nadia Nadim, du er nu på førsteholdet med sportens grådige

⁶ <https://www.berlingske.dk/samfund/nadia-nadim-er-aarets-dansker-2017-jeg-foeler-at-det-er-en-kaerlighedserklaering>, set d. 23.05.23, kl. 18.00

middelmaßigheder” (Steno, 06.04.22: Berlingske), der ligesom det ovenstående eksempel fra Politiken tager udgangspunkt i, hvordan offentligheden førhen så på Nadim.

Mediernes framing i artikler som opinionsstof følger en indlejret moralsk vurdering, som er med til at skabe et ‘før’ og ‘efter’ normbruddet. Sagen er dermed et eksempel på, hvordan den status, hun har opnået gennem mange år i medierne, ikke længere stemmer overens med de værdier, hun pludselig repræsenterer. Følger vi Lazarsfeld og Mertons teori om medierne som uddelere af status, så viser sagen, at Nadim skal leve op til en høj, moralsk standard grundet hendes høje status.

Konflikt i inderkredsen

Flere partskilder tager del i diskussion, hvor de distancerer sig selv fra Nadim. DBU og Spillerforeningen går ud og deklarerer, at de ikke støtter hendes nye rolle, hvilket bidrager til en del af den herskende diskurs, der betegnes som Nadims “faneflugt” (Jensen, 02.04.22: Ekstra Bladet). Det ses eksempelvis i dette citat fra DBU’s fodbolddirektør, Peter Møller, som direkte kritiserer Nadims “blåstempling af VM i Qatar”:

“Jeg er superærgelig og skuffet over, at hun har sagt ja til den ambassadørrolle. Det modarbejder de ting, som DBU har gjort gennem lang tid for at skabe bedre vilkår for migrantarbejderne i Qatar, og alt det, vi står for.” (Egelund, 09.04.22: Ekstra Bladet).

Her er det tydeligt med formuleringerne “modarbejder” og “alt det, vi står for”, at Peter Møller taler ind i den diskurs medierne er med til at skabe, der fordømmer Nadims ambassadørskab som et brud med de sociale normer, offentligheden opretholder.

Partskilderne bidrager i høj grad også til konfliktkriteriet – særligt da landstræner Lars Søndergaard kickstarter shitstormen under Nadims flyverskjul. Ekstra Bladet bringer artiklen “Landstræner bebrejder Nadim: Forklar dig” (Egelund, 09.04.22: Ekstra Bladet), hvori Søndergaard kræver en offentlig udtalelse fra Nadim, hvis hun skal gøre sig forhåbninger om at blive udtaget. Medierne bruger dette som en offentlig irettesættelse, og vinklingen med ord som “forklar dig” lægger klart op til aktiv journalistik i form af jagthunden.

Landstrænerens udtalelse lægger sig op ad partilinjen i den forstand, at Søndergaard og DBU’s fodbolddirektør Peter Møller er rørende enige. I Ekstra Bladets artikel bruger journalisten fodbolddirektørens udtalelse til at diagnosticere, hvad årsagerne til landstrænerens skarpe kritik er. Landstræneren reagerer på udtalelsen med, at han “er glad for

at Peter Møller er kommet med en udmelding. Den har jeg længe ønsket at få. Jeg kan godt følge den linje” (Egelund, 09.04.22: Ekstra Bladet). Den journalistiske behandling af kilderne i artiklen eksemplificerer, hvordan der på dette tidspunkt har indfundet sig en vinkling af Nadia Nadims ambassadørskab, hvor forargelsen i shitstormen har udviklet sig til en offentlig fordømmelse. I artiklen bruges landstræneren og fodbolddirektøren som partskilder, mens “landsholdets største stjerne”, Pernille Harder, bruges overvejende som erfaringskilde til trods for, at hun egentlig er partskilde, der til sidst udtaler sig om, at det ikke er noget hun “[har] gået op i, fordi Nadia Nadim jo er skadet og ikke aktuel” (Egelund, 09.04.22: Ekstra Bladet.). Artiklen bringer ikke genmæle, hvilket kan skyldes, at man redaktionelt har dedikeret artiklen til reaktioner.

Genmæle på sociale medier

Skiftet i offentlighedens syn på Nadim får sin første konsekvens, da Dansk Flygtningehjælp dropper Nadim som ambassadør, fordi det strider imod deres syn på afholdelsen af VM (Ritzau, 11.04.22: Politiken). Fratagelsen af hendes ambassadørskab er et eksempel på shitstormens konsekvens og afføder en reaktion fra Nadim i form af et tweet, hvilket Politiken bringer i artiklen “Nadia Nadim giver fuckfingeren til sine kritikere på Twitter” (Nielsen, 12.04.22: Politiken):

Med tweetet udtaler Nadim sig for anden gang siden hendes offentliggørelse af, at hun skal være ambassadør, hvor hun skriver, der bliver drevet heksejagt på hende, hvilket hun udtrykker sin holdning til med to emojis til sidst.

Dermed er det anden gang i sagen, at Nadims udtalelser giver anledning til mediedækning, hvor et opslag på sociale medier bruges som genmæle. Genmælet bearbejdes eller uddybes ikke journalistisk, men fremstår i stedet som en del af artiklens framing: I underrubrikken står det, at “Den skadede landsholdsspiller tager til skarp genmæle i et opslag på Twitter” (Nielsen, 12.04.22: Politiken). Denne praksis kan man stille sig kritisk overfor og spørge, om et tweet kan fungere som genmæle i en idealbaseret journalistisk praksis. Den samme tendens kan spores i Kongehuset-shitstormen, hvor den kritiserede part brugte Instagram som primær kommunikationsplatform for udtalelser. Tendensen er et brud mod genmæler i ‘klassisk’ forstand, hvor journalisten har mulighed for at formulere spørgsmål, anholde påstande og stille opfølgende spørgsmål. Hele den journalistiske bearbejdelse tages ud af genmælet i situationer som disse.

Ekstra Bladet på jagt

Et par dage senere bringer Ekstra Bladet en artikel ved navn “Danskerne fælder hård dom over Nadim” (Ritzau, 15.04.22: Ekstra Bladet). Her fældes endnu en moralsk vurdering af Nadia Nadims VM-ambassadørskab, hvor formuleringen “fælder hård dom” er med til at vinkle på danskernes holdning om hende ud fra konflikt-, sensations- og identifikationskriteriet. Flertalsbøjningen af “danskerne” flytter den moralske dom tættere på læseren selv, hvorfor artiklen bliver mere relevant og genkendelig. Dette uddybes med en Voxmeter-måling bestilt af Ritzau, som viser “danskernes syn” på Nadims beslutning. Vinklingen af denne dom er dog tvivlsom, da det er under halvdelen af de adspurgte, som mener, at Nadim skulle have takket nej til ambassadørrollen med 45.8 procent, mens 35.3 procent er ligeglade og 18.8 procent mener, at det er i orden. At Ekstra Bladet vælger at inddrage en Voxmeter-måling, er et eksempel på et deliberativt fokus, hvor Ekstra Bladet ønsker at legitimere et udsnit af befolkningens holdninger. Samtidig optræder ‘befolkningen’ som en kilde i sig selv, der kan udgøre en objektiv journalistisk behandling af Nadimsagen, og man kan derfor anse denne framing af befolkningens holdninger som en måde, hvorpå Ekstra Bladet agerer vagthund.

Dog er det en af de få gange, hvor Ekstra Bladet ikke indtager rollen som jagthund, da de ellers konsekvent forsøger at få Nadim i tale, stille hende til ansvar og kritisere hendes normbrud. Men Nadim forbliver tavs, hun udtaler sig ikke, og udover Ekstra Bladet er de øvrige fire medier stoppet med at søge genmæle. Ekstra Bladets intensive dækning skal ses i lyset af, at de har dækket VM i Qatar tæt i 12 år. Derfor har de både viden og incitament til at agere som jagthunden, der søger svar fra Nadim.

Nadim bider tilbage

Op til udtagelsen af kvindelandsholdet stiller landstræneren Lars Søndergaard et ultimatum, som DR bringer: “Vil Nadim spille til slutrunden, skal hun kommentere på, hvorfor hun har valgt at blive ambassadør” (Halkier, 16.06.22: DR). På det her tidspunkt er det over to måneder siden, at Nadim har talt med pressen. Det interessante er, at Nadim har forsøgt at tie shitstormen ihjel, siden hendes indledende udtalelser på Instagram og Twitter – noget, som Thompson ser som en strategi for den eller de, der ønsker at afslutte skandalen med så lidt skade på sit omdømme som muligt. Det skyldes, at sagen ikke vil udvikle sig til en fuldbyrdet, medieret skandale, hvis den mødes af komplet tavshed af den kritiserede part.

Landstrænerens ultimatum viser, at det ikke er muligt at skille fodboldspilleren på landsholdet fra ambassadøren for VM i Qatar. På den måde er Nadims professionelle konflikt trukket ud i offentligheden. DBU bruger medierne som en måde at lægge pres på Nadim, fordi offentligheden kræver svar fra hende. Nadim, som en offentlig figur inden- og udenfor fodboldbanen, må dermed distancere hendes personlige valg fra hendes sportslige, professionelle virke. Dette er også et eksempel på en shitstorm, hvor det er den kritiserede part, der får sagen til at blæse op på ny. Dog forudsætter det – som det også gør i denne sag – at medierne har lagt massivt pres på partskilderne, hvilket særligt Ekstra Bladet har gjort.

Efter godt 80 dage giver Nadim en forklaring på, hvorfor hun valgte at blive ambassadør for VM i Qatar. Den 20. juni udkommer alle fem medier med en artikel omhandlende Nadims forsvar. Ekstra Bladet agerer jagthund, som de har gjort i størstedelen af shitstormen, hvor de laver et kritisk interview med Nadim med et særligt fokus på de døde migrantarbejder, der mistede livet under udbygning af slutrundens stadions (Glud & Fallah, 20.06.22: Ekstra Bladet). Journalisten stiller spørgsmålet:

“Og det rører dig ikke, at tusindvis af migrantarbejdere er døde under forberedelserne?” (Glud & Fallah, 20.06.22: Ekstra Bladet).

Hvortil Nadim svarer:

“Selvfølgelig er det pissenederen og ærgerligt, men jeg håber, at vilkårene bliver bedre. Har du styr på, hvordan vilkårene er? Fortæl mig det?” (Glud & Fallah, 20.06.22: Ekstra Bladet).

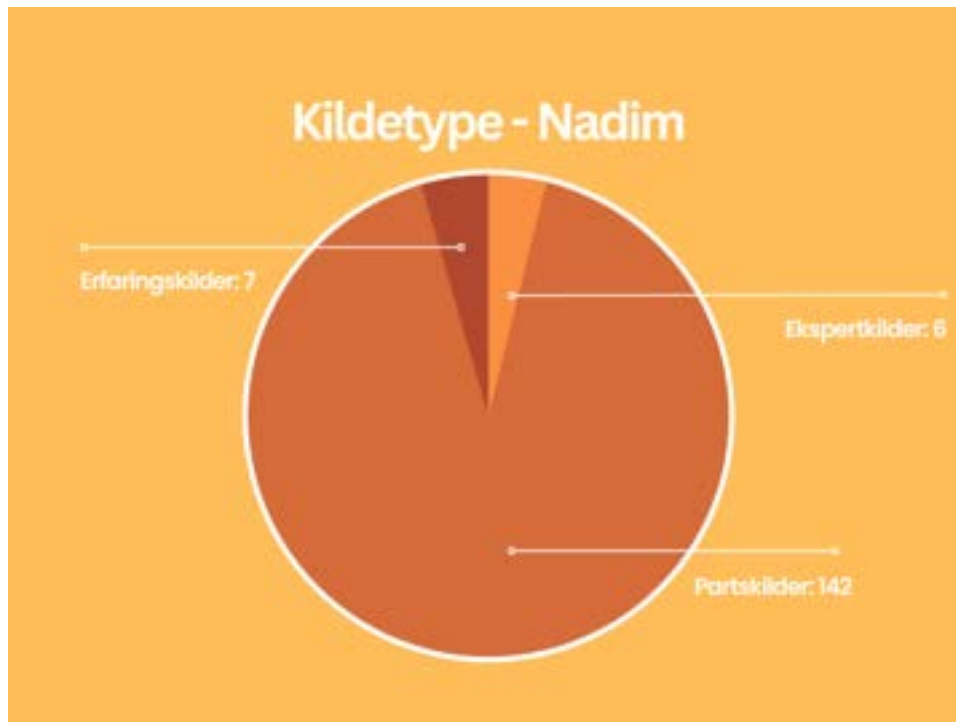
Fra én jagthund til en anden. Nadim prøver at underminere spørgsmålet ved at teste deres viden om vilkårene i Qatar. Samtidigt påtager Nadim en offerrolle, hvor hun føler, at

medierne har mobbet hende (Glud & Fallah, 20.06.22: Ekstra Bladet). Interviewet viser den magtkamp, der foregår om kontrollen af sagens narrativ.

Alle mod Nadim

Generelt for Nadim-shitstormen er, at mediernes framing er ensporet i at kritisere Nadims ambassadørskab. Medierne bringer nærmest ingen partskilder, der favoriserer og tale for Nadims beslutning. De dominerende partskilder er imod Nadims beslutning, og de bekræfter således offentlighedens kritiske og fordømmende diskurs. Nadim befinder sig så at sige mutters alene foran den offentlige domstol, og gennem sagen er der ingen kilder eller medier, der forsvarer hende. Det tætteste på et modspil til den herskende diskurs mod Nadim kommer fra en enkelt holdkammerat, der balancerer på en knivsæg i sin udtalelse om Nadim som en “[...] sød person og god fodboldspiller” (Nielsen, 16.06.22B: Ekstra Bladet). Pointen her er, at omverdenen er forarget, og sagen er et eksempel på et normbrud, som ikke har flere sider af samme sag – at normbruddet er af en nærmest indiskutabel karakter. Der er ikke plads til gradbøjning af den offentlige morale, Nadim forbryder sig mod, hvorfor der er gennemgående enighed om, at der er tale om et normbrud.

Det betyder også, at shitstormen er ensidig. Det intensiveres af, at Nadims eWOM og defensive svar opildner sagen yderligere. Følger vi Thompsons teori om skandaler, må vi forstå, at Nadim har følgende muligheder for at afslutte sagen hurtigst muligt: Tie den ihjel eller lægge sig fladt ned og undskylde. Her er det tydeligt, at Nadim vælger at kæmpe imod shitstormen, som derfor tilføjer yderligere brænde til bålet.

Udover partskilder er enkelte ekspertkilder også brugt. Disse er typisk sport- eller fodboldeksperter, som oftest taler ind i den diskurs, som medierne har skabt. Eksempelvis:

“Altså står Lars Søndergaard med 'en varm kartoffel' mellem hænderne, forklarer DR Sportens kommentator, Henrik Liniger” (Halkier, 16.06.22: DR).

At Liniger omtaler Nadim-shitstormen som værende ‘en varm kartoffel’ bekræfter altså synet på hendes beslutning om ambassadørskabet, da det bidrager til shitstormen mod Nadim, forargelsen og den generelle diskurs i sagen. Denne tendens, hvor en ekspertkilde alene definerer problematikken så vi ligeledes i Kongehuset-shitstormen.

Vores kodning af Nadim-artiklerne viser desuden, at der kun fremgår 7 erfaringskilder i de 79 artikler. En af de erfaringskilder er den offentlige person Reme Jackman, hvis udtalelser Ekstra Bladet har skrevet en artikel på baggrund af. I artiklen fremgår det, at Reme via et Facebookopslag synes, at medierne har været for hårde ved Nadim:

“Jeg synes, det her er totalt usympatisk og dobbeltmoralsk voksenmobning - lad hende nu være” (Mejdahl, 20.06.22: Ekstra Bladet).

Artiklen er skrevet i efterspillet af sagen. Remees indspark vurderes af medierne som relevant, fordi han er en offentligt kendt person, som sætter røven i klaskehøjde og går direkte imod den herskende diskurs i shitstormen. Remees status opfylder det sensationelle kriterie og bruges som et modspil til den offentlige forargelse, men vores undersøgelse viser

dog, at eWOM ikke behøver komme fra offentligt kendte personer for at blive bragt i medierne.

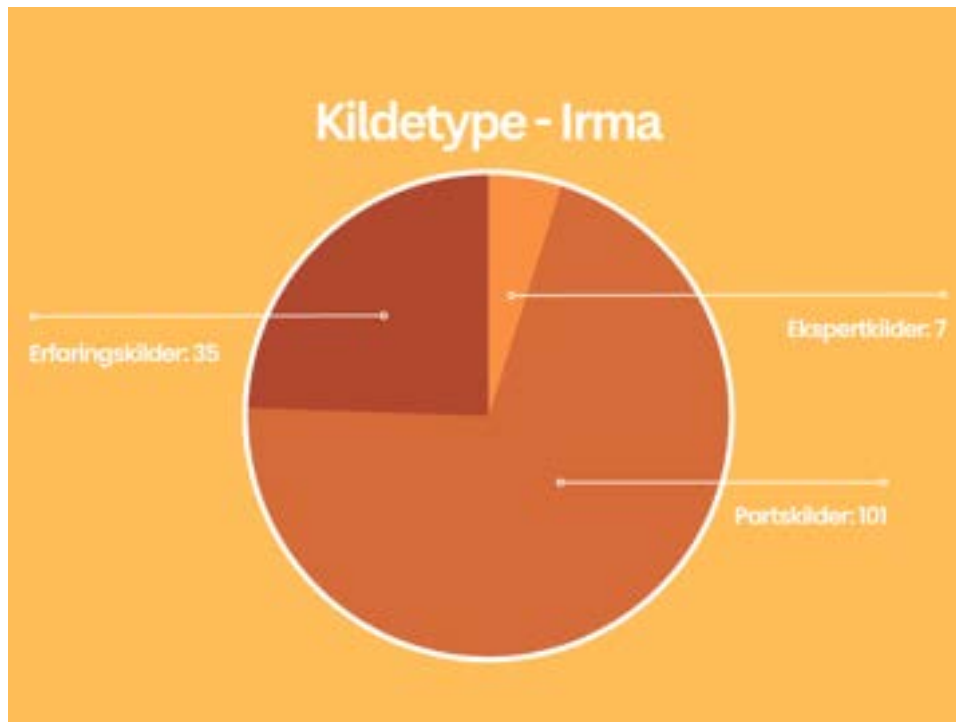
I de andre to shitstorme bruger medierne lignende eWOM fra ukendte personer på sociale medier, og derfor kan man argumentere for, at eWOM har en demokratiserende funktion. Alle har mulighed for at deltage i den offentlige samtale, og medierne kan frit udvælge kendte som ukendte personers indspark, hvilket kan ses som en måde for medierne at inddrage offentligheden i den journalistiske praksis, som Ward argumenterer for, bør være en del af fremtidens journalistik. Dette vil vi uddybe i diskussionen.

Lukningen af Irma

Sagen om Irmas lukning er generelt af en anden karakter end de øvrige shitstorme, vi behandler. Sagen om Kongehuset og sagen om Nadim er shitstorme, hvor et tydeligt normbrud kan anskues: Kongehusets tilknytning til Herlufsholm, hvor mobning af grovere karakter er fundet sted, og Nadims ambassadørskab for Qatar under VM, hvor menneskerettigheder gentagne gange er blevet brudt. Irma-shitstormen kan ikke på samme måde spores tilbage til et brud på den offentlige diskurs eller moralregler, som det kan med Kongehuset og Nadim. Dog blev Coop mødt med både forargelse og fordømmelse på de sociale medier over beslutningen om at lukke Irma. Shitstormen blev således affødt af de online firestorme, og sagens karakter bærer derfor præg af disse ved, at der overordnet er flest unikke artikler skrevet om lukningen af Irma. Samtidig er det også interessant, at der er lige mange Ritzau-artikler og artikler som er opinionsstof i shitstormen, hvorimod forskellen på de to andre shitstorme tegner et andet mønster.

Partskilders kritik og genmæle

Vores kodning af de udvalgte artikler i sagen om lukningen af Irma viser, at partskilder klart er den oftest brugte kildetype. 101 af de i alt 143 kilder er partskilder, hvoraf det er de samme få personer, som i høj grad går igen i artiklerne.

Partskilderne bruges som oftest i artiklerne til at repræsentere modstridende synspunkter i shitstormen, hvor hovedsageligt Coops direktør udtaler sig om valget at lukke butikskæden Irma. Medierne benytter både erfaringskilder, der begræder lukningen af Irma, og erfaringskilder, der taler for synspunktet om, at nedlukningen ikke har nogen betydning. Ekstra Bladet inddrager en række erfaringskilder, der kommenterer på sagen i artiklen: "Håner triste Irma-kunder: Overklasse-panik" (Harder, 31.01.2023A: Ekstra Bladet).

"Tak for jer hele min barndom, min ungdom og det meste af mit voksne liv. I gav mange i Danmark god smag, skriver Klaus" (Harder, 31.01.2023A: Ekstra Bladet). De kilder, der udtrykker deres ulykke over situationen, er med til at forstærke den herskende diskurs om, at det er et kulturelt tab for Danmark, hvilket er betingelsen for, at sagen bliver til en shitstorm. Omvendt udtrykker en række erfaringskilder deres hån overfor dem, der udtrykker deres ulykke om situationen. "Man fornemmer tydeligt, at den københavnske overklasse-panik breder sig på internettet her" (Harder, 31.01.2023A: Ekstra Bladet).

Kilderne bliver således stillet op mod hinanden, hvor journalisten indtager rollen som hyrdehunden, der faciliterer debatten for debattens skyld – og dermed også faciliterer konflikten for konfliktens skyld. Journalisten har i dette tilfælde ingen interesse i hverken at løse konflikten eller rette kritik mod beslutningstagere, men snarere lader debatten, konflikten og shitstormen leve uden egentligt mål udover selve forargelsen. Yderligere afspejler brugen af erfaringskilderne sagens høje grad af identifikation som nyhedskriterie. Identifikationen

har til formål af ramme de læsere, som har et forhold til Irma, og de kilder, som har fordomme om folk, der handler i Irma.

Sagen om Irma er i højere grad en politisk skandale i forhold til Thompsons skelnen mellem politisk skandale og moralsk skandale. Der er tale om en virksomhed, der foretager en strategisk beslutning, som nogen finder moralsk forkasteligt, hvorfor Coops beslutning ikke er et personligt normbrud. Det kan være årsag til, at medierne er mindre påpasselige med at gengive borgeres kritiske kommentarer i sagen sammenlignet med Kongehuset-shitstormen, hvor medierne i lav grad videregiver borgenes kritiske kommentarer til kronprinsparrets beslutning.

Dermed indtager journalisterne i højere grad rollen som hyrdehund og facilitatorer af den offentlige samtale. Det står i modsætning til sagerne om Nadim og kronprinsparret, hvor medierne hovedsageligt jagter en reaktion fra de to respektive kritiserede parter.

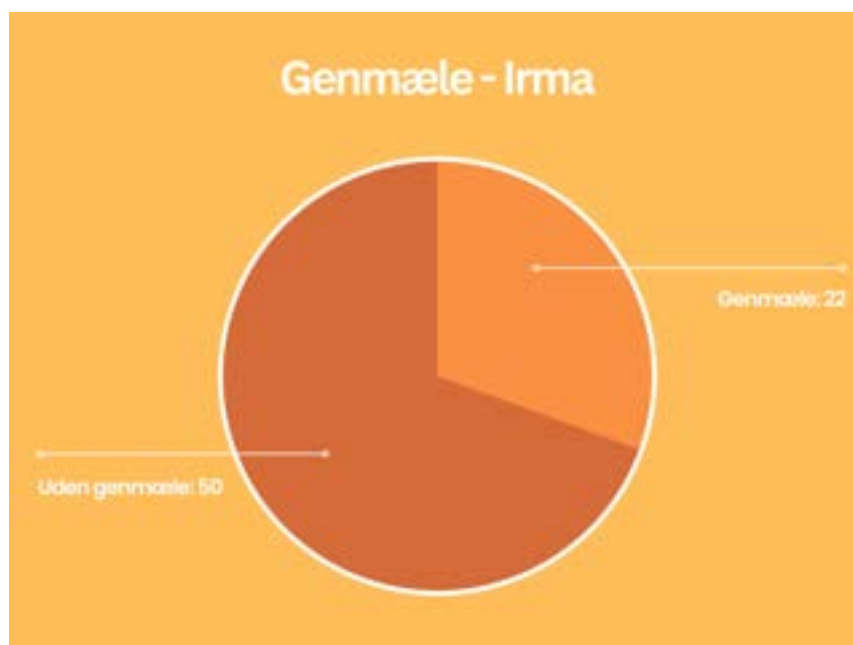
Kræn Østergård Nielsen, kædedirektør for Coop, fremtræder som den primære partskilde, der repræsenterer den kritiserede part. Som øverste ansvarshavende i Coop sidder han med en central del af ansvaret for sagen. Man kan dermed også forstå kildebruget af ham i lyset af, at hans position naturliggør den journalistiske beslutning om, at han får lov til at bringe virksomhedens forsvar.

“Det har været den sværeste beslutning i min karriere. Der er jo kunder, der har handlet hele deres liv i Irma, og der er medarbejdere der har haft hele deres karriere her, siger kædedirektør hos Coop Kræn Østergård Nielsen, til TV2”
(Neupert, 31.01.2023: TV2).

Artiklerne anvender dermed hovedsageligt det samme forsvar fra Kræn Østergård Nielsen om lukningen af Irma, hvilket ikke udvikler sig over tid sammenlignet med sagen om Kongehuset, hvor kronprinsparret har forskellige udtalelser om sagen i løbet af shitstormen. Dermed indtager journalisterne i mindre grad rollen som jagthund i Irmasagen, da der ikke er en bestemt handling eller løsning at jagte fra den kritiserede part.

Sagen om lukningen af Irma omhandler i højere grad en diskussion om Irmas kulturelle betydning for Danmark og opfylder derfor i højere grad nyhedskriteriet identifikation sammenlignet med sagerne om Nadim og Kongehuset. I modsætningen til brud på menneskerettigheder i Qatar eller mobningskultur på Herlufsholm, så kan læsere nemmere forholde sig til lukningen af Irma.

I over halvdelen af artiklerne, hvor Irma kritiseres, er der ikke taget genmæle. Beslutningen kan bl.a. forklares med, at sagen mest har handlet om en på forhånd defineret beslutning om at lukke Irma. Derudover er det bemærkelsesværdigt at de 22 gange, hvor man har bragt genmæle, kun udgør lidt over halvdelen af de unikke artikler, hvilket betyder, at journalister i knap halvdelen af artiklerne ikke har fundet det relevant at forelægge nogen kritik. Det står i stærk kontrast til de 101 omtalte partskilder, som på den måde får frit spil til at udtale deres politiske interesse uden at få deres udtalelser hørt ved Coop. Det kan både forstås som en måde at forstærke konfliktaspektet af sagen, og som en ulig journalistisk formidling, da de omtalte partskilder får lov til at fremlægge deres egen sandhed, uden at der balanceres med andre parter, hvilket er problematisk i forhold til Tuchmans teori om journalistisk objektivitet.

Medierne inddrager også partskilder i form af butiksejere i deres dækning af sagen. Eksempelvis bringer TV2 en artikel, der omhandler en skuffet butiksejer, som kritiserer Coop. Det samme gør Berlingske (Ritzau, 31.01.2023C: Berlingske), men de to artikler er vidt forskellige. I TV2's artikel er der tre partskilder: butikschefen Tommy Steffensen, tidligere direktør i Irma, Alfred Josefsen, som er imod lukningen, og Kræn Østergård Nielsen. Her sættes Alfred Josefsen op mod Kræn Østergård Nielsens forklaring på, hvorfor beslutningen er nødvendig. Her er der dermed genmæle, men det er der ikke i Berlingskes Ritzau-artikel, selvom der her indgår en yderligere partskilde, der kritiserer Coop. TV2 forsøger i højere grad at sidestille parternes argumenter:

“Selvom butikschefen fra Ordrup, Tommy Steffensen, godt kan se det fornuftige i, at man vil spare på ressourcer og lægge noget sammen, så forstår han ikke den måde, det er blevet gjort på” (31.12.2023, Simonsen: TV2).

Berlingskes Ritzau-artikel er derimod langt mere fokuseret på kritikken, end de er på forsvaret. Først nederst i artiklen står Coops forklaring, der stammer fra virksomhedens pressemeddelelse (Ritzau, 31.01.2023C: Berlingske). Dermed strider Ritzau-artiklen imod Tuchmans idealet for objektiv journalistik, da parterne i konflikten ikke ligestilles i dækningen.

Vores undersøgelse viser samtidig, at medierne har forsøgt at tage genmæle i omkring en tredjedel af artiklerne. Dette gælder for alle tre shitstorme. Dog er der stor forskel på, hvordan genmæle er taget. I Irma-shitstormen er der blot ét tilfælde af ‘ingen kommentarer’ til genmæle, mens der er 10 i Kongehuset-shitstormen og 6 i Nadim-shitstormen. Dette kan være et resultat af, at Coop i Irma-shitstormen har været meget villige til at stille op til interviews og møde kritikken i medierne, mens de to øvrige sager er mere personbaserede, hvor Kongehuset og Nadim kun i enkelte tilfælde udtalte sig. Det betyder at genmæle i Irma-shitstormen hovedsageligt består af ‘interviewciter’, mens Nadim-shitstormen har flest tilfælde af genmæle ‘på andre mediers vegne’, særligt fordi hun udtalte sig til Ekstra Bladet, og landstræneren udtalte sig til DR. Der er derimod klart flest ‘skriftlige svar’ fra Kongehuset, fordi de brugte Instagram som deres måde at møde kritikken. Dét faktum, at alle tre shitstorme har tæt på identiske andele forsøgt genmæle, peger på, at shitstormene lægger sig op ad den normale praksis i dækningen af den her form for sager. Dog er det værd at bemærke, at genmæle ikke kun repræsenterer journalisternes intention og arbejde, men også den kritiserede parts strategi.

Mikrofonholder for butikschefen

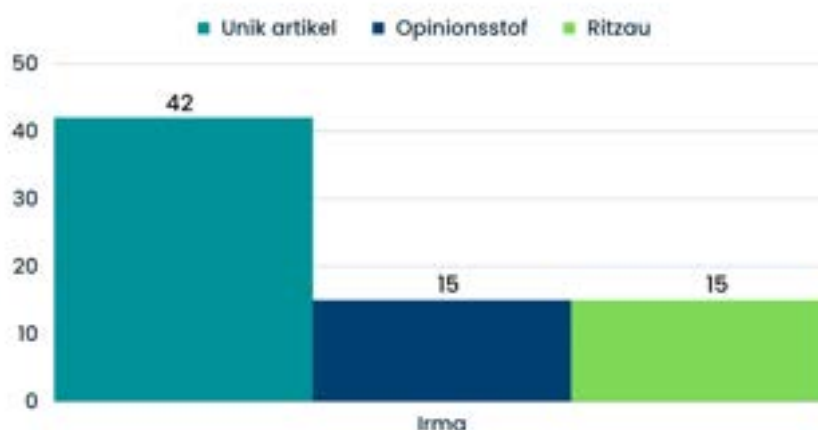
Medierne gør i høj grad brug af ansatte og tidligere ansatte, der sætter ord på deres følelser og de konsekvenser, som beslutningen får for dem. På den måde fungerer kilderne journalistisk som erfaringskilder ved at fremstille deres følelser og erfaringer med at befinde sig i beslutningen af Irmas lukning. Dette er på trods af, at de ifølge vores definitioner er partskilder. For eksempel inddrager Berlingske en butikschef fra Irma i artiklen: “82-årige Anni begyndte at græde, da sønnike overbragte beskeden:

“Irma er nærmest min identitet. Jeg har været Irma-mand lige så længe, jeg kan huske – fra før jeg fik kørekort. Det ligger bare i min dna, siger han [butikschefen]” (Tidemann, 31.01.2023: Berlingske).

I artiklen får butikschefen fuld mulighed for at udtrykke sin store ulykke ved, at Irma kæden lukker på trods af hans egen åbenlyse interesse i at beholde sit job. Butikschefen er altså partskilde, men får i artiklen lov til at udtale sig som erfaringskilde, hvilket strider imod idealet om objektiv journalistik, hvor parter i en sag skal ligestilles i artiklens fremstilling af sagen. Det er ikke tilfældet her, hvor journalisten ikke stiller sig kritisk overfor partskildens interesser.

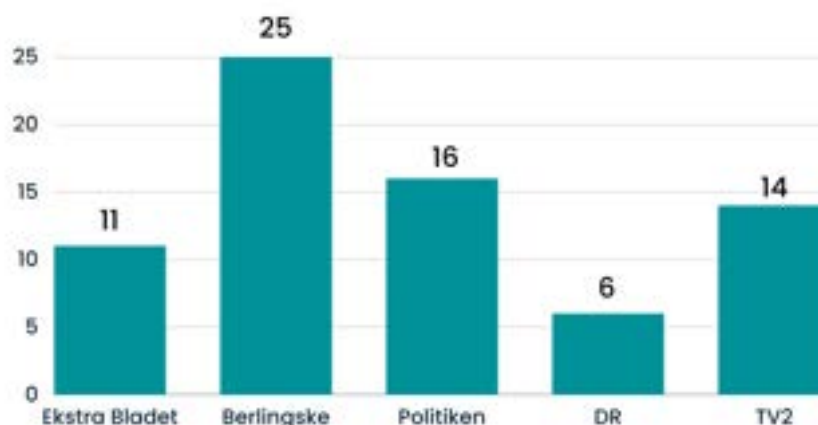
Berlingske lader altså partskilden udtale sig med samme holdning som Berlingskes egne medarbejdere udtrykker i diverse opinionsartikler. For eksempel deres madanmelder Søren Frank i artiklen “Søren Frank: Kan man overhovedet leve uden Irma?” (Frank, 31.01.2023: Berlingske). “Det er ikke uden en vis portion vemod, at jeg har modtaget nyheden om, at Irma lukker.” (Frank, 31.01.2023: Berlingske). Hvor han nedfælder sine minder om Irma som tilflugtssted fra dårlige danske madvarer i 80’erne, hvilket er med til at bekræfte diskursen om Irma som et kulturel tab, der dermed giver anledning til journalistisk dækning fra avisens side.

ARTIKELTYPE - IRMA

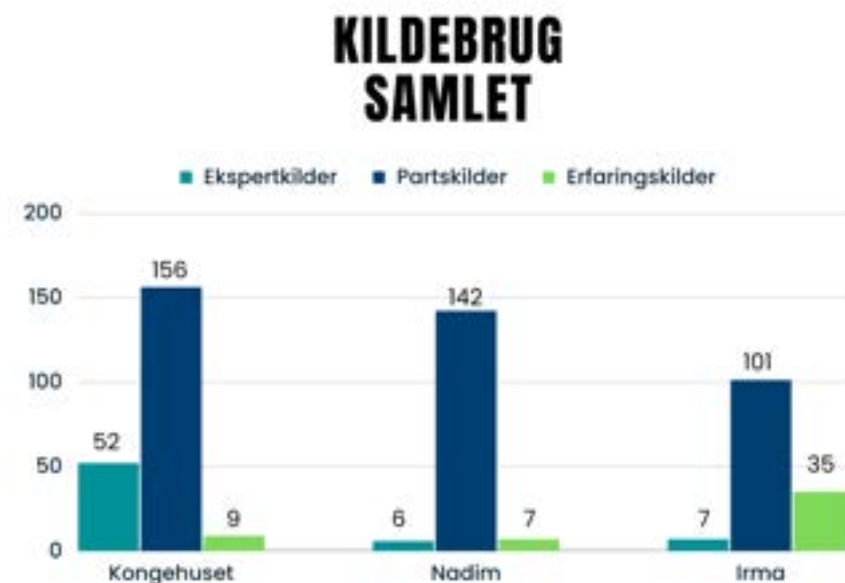
Berlingske bruger ofte erfaringskilder, der har høj social status i samfundet, som udtrykker deres sorg over tabet ved Irma, hvilket både øger væsentligheden og identifikation hos læserne. Det finder særligt sted i artiklen “Det er den værste nyhed, jeg har hørt i nyere tid’: Københavnerne begræder lukningen af Irma” (Panduro, 01.02.2023: Berlingske). Her udtaler først Charlotte Thaarup, som ikke er kendt, “Det er den værste nyhed jeg har hørt i nyere tid.” (Panduro, 01.02.2023: Berlingske), hvor efterfølgende politiker Jan E. Jørgensen, forfatter Signe Wenneberg, politiker Kristian Hegaard og politiker Thomas Rohden udtrykker deres sorg over, at butikskæden lukker. Der indgår ingen erfaringskilder i artiklerne, der er uenig i, at det er ærgerligt, at Irma lukker, hvilket ikke giver et repræsentativt billede af folkets holdning til lukningen af Irma. I rubrikken generaliseres “københavnerne” som danskere med høj status, der begræder tabet af Irma.

ANTAL ARTIKLER PR.MEDIE - IRMA

Brugen af de mange partskilder er både udtryk for, at medierne – her særligt Berlingske, som mest intensivt har dækket sagen – har været interesseret i at indhente udtalelser fra tidligere direktører, bestyrelsesmedlemmer og andre involverede folk, som kan have indflydelse på Irmas lukning. Framingen i størstedelen af Berlingskes artikler har dermed den funktion at definere et problem, hvilket i højere grad er nødvendigt for at vække læsernes interesse, da der ikke er et lige så eksplicit normbrud i sagen sammenlignet med Nadim- og Herlufsholm-shitstormen.

De mange partskilder, der taler ind i diskursen om lukningen af Irma som et problem, er udtryk for, at Berlingske især har ageret jagthund i deres journalistiske dækning. Endnu mere interessant er deres dækning af sagen på opinionsstofområdet. Mediet har stået for 8 ud af 15 af vores kodede opinionskategoriserede artikler. Da kategorien både indeholder artikler fra journalister og fra borgere, kan vi ikke definitivt kategorisere mediets dækning som værende en redningshund eller hyrdehund. Til fælles har de to hunde dog begge interesse for at være deliberativ og skabe samtale mellem samfundets parter; erfarings- som partskilde.

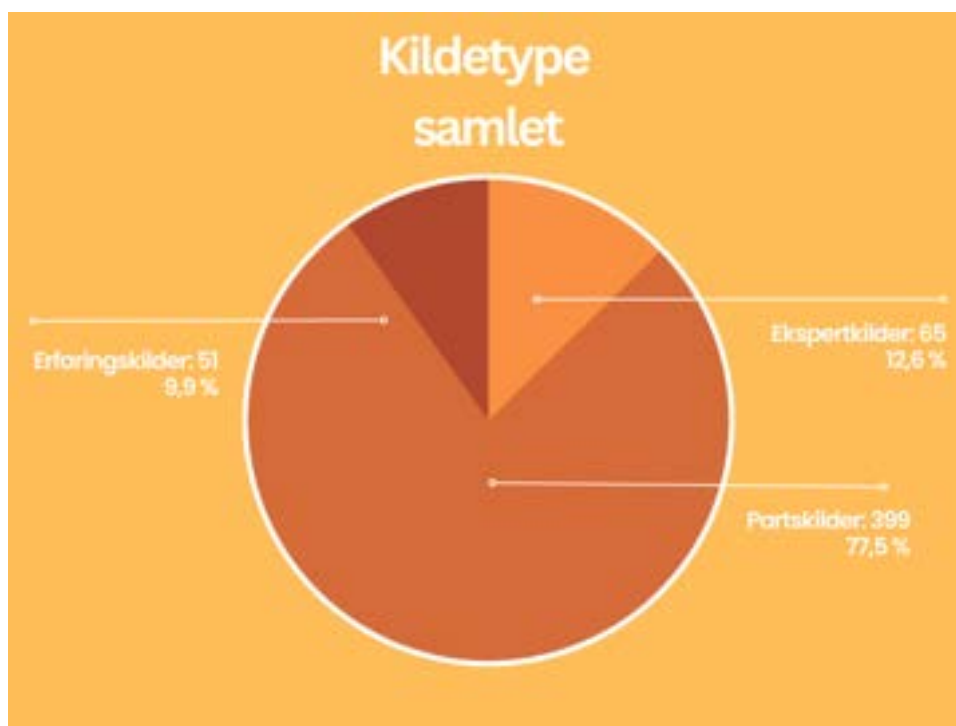

Identifikation og indsigt

Forskellen mellem de tre shitstormes brug af erfaringskilder afspejler, at medierne har set en langt større væsentlighed i at fremlægge erfaringskildernes udtalelser i Irmasagen end ved de andre shitstorme. Særligt Ekstra Bladet har en klar overvægt af erfaringskilder i forhold til de andre fire medier med deres 26 erfaringskilder over for 10 partskilder og 0 ekspertkilder fordelt på 11 artikler. Det afspejler to ting: For det første, at deres mediedækning af sagen ikke har været motiveret af at forstå folks forargelse, men i stedet motiveret af at høre befolkningens reaktioner. Det stemmer overens med sagens høje grad af identifikation som nyhedskriterie, da mange læsere har selv et forhold til Irma, hvorfor udtalelserne fra erfaringskilder vil vække interesse.

For det andet, at Ekstra Bladets dækning var præget af en aktiv og deliberativ orientering imod at bruge borgerne til at fortælle om, hvordan lukningen kommer til at påvirke dem og

deres hverdag. På den måde agerer Ekstra Bladet som borgernes redningshund, der gerne vil formidle folks ærgrelse ved at citere kunder, der er kede af, at kæden lukker. Som for eksempel Ekstra Bladet gør i artiklen “Irma lukker og slukker: - Det er forfærdeligt” (Mathiesen, 31.1.2023: Ekstra Bladet). Her citeres blandt andet en kilde, som siger: “Altså jeg elsker Irma, men det er jo lidt dyrt. Men de har gode ting af god kvalitet, gode råvarer. Lidt af det hele” (Mathiesen, 31.1.2023: Ekstra Bladet).

Modsat Ekstra Bladet bruger Politiken ikke erfaringskilder til at formidle sagen, men benytter i stedet en ekspertkilde, som kan forklare lukningen af Irma som et resultat af en tendens i samfundet. Politiken bruger 3 ekspertkilder fordelt over 16 artikler. Dermed er Politiken det medie, som anvender flest ekspertkilder i forhold til antallet af artikler. Som for eksempel i Politikens artikel: “Discountkædernes vilde udvikling har kostet Irma dyrt: “Når man handlede i 80’erne, skulle man nærmest have i sin egen hobbykniv med.”

“Generelt vil jeg mene, at dem, der handler i Irma ikke er helt så konjunkturfølsomme som gennemsnittet. De har typisk en større buffer på kontoen. Men de fleste har bemærket, at ting er blevet væsentligt dyrere. Der er helt sikkert nogle, der bare kan lave business as usual, men der er altså ikke så mange af dem tilbage«, siger Louise Aggerstrøm” (Andersen, 02.02.2023: Politiken).

Det afspejler, at Politiken har været mindre optaget af nyhedskriteriet identifikation sammenlignet med særligt Berlingske og Ekstra Bladet. Samtidig viser det, at Politiken inkluderer flere forskellige framings i deres dækning af Irma sagen, hvor ovenstående eksempel viser en framing, der søger at gøre læserne klogere på årsagerne til problemet ved at inddrage ekspertkilder.

Opsamling

Grundet journalistikkens ansvar og magt som definerende for den gennemgående diskurs og moral i samfundet, er det journalistikkens rolle at give en nuanceret forståelse og tilstræbe en objektiv dækning af sagerne. Ifølge Stephen J. A. Ward bør journalistikken således søge at agere etisk repræsentativt på både makro- og mikroniveau og igennem journalistisk etik spørge, hvad journalister bør gøre, hvilket Peter Bro giver sit bud på: Journalistikken bør stræbe efter at repræsentere alle fire hunde og udfordre gamle normer og vaner i den journalistiske praksis.

Vi fandt, at mediernes dækning stemte overens med den gennemgående diskurs og i overensstemmelse med den offentlige domstol og således underbyggende og videreformidlende af shitstormens grundlæggende karakteristika; forargelse, fordømmelse og konflikt. Vi ser ikke udelukkende dette som et resultat af mediernes dækning, men i stedet som en vekselvirkning mellem medierne, den hegemoniske diskurs og den offentlige domstol. Vi fandt altså, at konflikt var det overordnede nyhedskriterie, der blev brugt i den journalistiske dækning af shitstormene. I den journalistiske praksis i behandlingen af shitstormene blev modstridende synspunkter, debat mellem kilder og forargelse over normbrud vægtet højt. Dog var det overordnede billede af shitstormene ensidige fremstillinger, fordi der særligt i sagerne om Nadim og Kongehuset var en mangel på kilder, der talte imod den offentlige moral. I dækningen af shitstormene kunne vi anspore et mønster, hvor journalisterne overordnet fungerede som enten hyrdehund, der søger debat og konflikt, hvilket særligt kommer til udtryk ved Irmasagen eller som en jagthund, hvor der kræves løsninger på problemet. Særligt i Nadim-shitstormen og Kongehuset-shitstormen fremtræder journalisterne som jagthunde, hvor der lægges pres på Nadims ambassadørskab og Kongehusets manglende handling.

Diskussion

Igennem analysen af de tre shitstorme fandt vi, det var gennemgående for den journalistiske dækning, at de respektive medier dækkede bruddet på den offentlige moral primært gennem partskilder. Dog blev ekspert- og erfaringskilder ligeledes brugt til at bekræfte den herskende diskurs. Samtidig viste analysen, at medierne dækkede sagerne med et primært fokus på nyhedskriteriet konflikt og hovedsageligt agerede som hyrde- og jagthund. I den forbindelse kan man spørge, om det udfordrer journalistiske idealer, og hvordan shitstormens online tilstedeværelse integreres i mediernes praksis. Dette vil vi diskutere i det følgende.

Objektivitet defineret af målgrupper

Holder vi mediernes dækning af shitstorme op mod Stephen J. A. Wards teori om en uopnåelig neutral objektivitet i journalistik, er det værd at nævne opinionsartiklerne fra de tre shitstorme. Debatindlæg og kommentarer er en del af mediernes dækning i den forstand, at medierne lægger platform til stærkt holdningsbaseret indhold. Derfor er det interessant at overveje, hvad det gør for den samlede dækning, når eksempelvis en tredjedel af Berlingskes artikler i Irmasagen er opinionsstof. Af disse er størstedelen sågar skrevet af redaktører fra Berlingske. Dette ser vi som et eksempel på, at den journalistiske praksis ikke kan opnå en objektiv neutralitet. Derfor argumenterer Ward for, at journalister skal søge en ansvarsbevidst involvering med det indhold, de producerer, hvor de er bekendt med den position, de skriver fra. Det er ikke kun i forhold til artiklernes indhold, men også hvorvidt medierne lever op til og er bekendt med sin definitionsmagt og ansvar i den offentlige samtale.

Opinionsartiklerne illustrerer, at visse medier er markant mindre berøringsangst end andre. Berlingske, Politiken og Ekstra Bladet moraliserer sagerne gennem debatindlæg og kommentarer, som de på den måde lader indgå i og påvirke den offentlige samtale. DR og TV2 holder sig til gengæld ude af denne form for artikler. Mediernes dækning af shitstormene og prioritering af indhold kan derfor forstås i lyset af mediernes forskellige målgrupper. Vi ved, at omnibusaviserne i høj grad har segmenterede målgrupper, hvilket kan forklare, hvorfor medierne har prioriteret dækningen i sagerne forskelligt. I Irmasagen er Berlingske det medie, der klart dækker sagen mest intensivt. Irma er udelukkende en butik i hovedstadsområdet, og derfor har sagen ikke den store relevans for medier udenfor København. Berlingske omtaler ligeledes sin målgruppe som “[...] moderne mænd og kvinder, 35 til 64 år, de bor i Storkøbenhavn eller tænker som byboere”, der “[...] omgiver sig

med eksklusive mærkevarer og godt design”⁷. Den beskrivelse er forenelig med det image, Irma har, og derfor kan vi formode, at der er et overlap mellem Irmas kunder og Berlingskes læsere. Omvendt kan vi se, at Ekstra Bladet dækker Irma med blot 11 artikler, som også kan ses som et resultat af mediets målgruppe⁸.

Modsat forholder det sig i Nadim-shitstormen, hvor Ekstra Bladet dækker sagen mest intensivt, hvilket kan forklares ved, at Ekstra Bladets sportsredaktion over en lang periode har dækket VM i Qatar. De er dermed allerede investeret i sagen, som de i øvrigt er blevet hyldet for at dække kritisk⁹. Derfor er Nadimsagen oplagt at dække for Ekstra Bladets journalister, der på forhånd er inde i stoffet og kender til både Nadim og Qatar. Vi ser dette som et incitament til, at Ekstra Bladet fortsætter deres kritiske dækning.

Det er dog sværere at placere mediernes målgruppe i forhold til Kongehuset-shitstormen, da både Ekstra Bladet, Berlingske og TV2 har dækket sagen klart mere end de øvrige. Vi kunne i analysen dog anskue en sammenhæng: Ekstra Bladet, som tabloidavis, prioriterer sensationelt indhold højt, hvilket kan forklare en del af deres motivation, mens Berlingske, der betegner sig selv som en borgerlig avis “[...] i troskab mod fædreland og kongemagt”, har en general interesse i dansk kultur¹⁰. TV2 har stort incitament til at dække sagen tæt, da de står bag dokumentaren, som udløste shitstormen. Derudover kan Kongehuset også ses som en institution, der har en form for universel nyhedsværdi på tværs af de danske medier.

Man kan i den forbindelse spørge, hvad objektivitet betyder i forhold til, hvor meget et medie dækker en sag. Objektivitet skal ikke udelukkende ses igennem den framing, journalisten skaber, men også i forhold til selve dækningen – altså hvor meget medierne publicerer og i hvor høj grad, sagerne dækkes. Selv hvis vi forestiller os en utopi, hvor komplet objektivitet findes i selve dækningen, så vil udvælgelsen af hvilke sager, der skal dækkes, altid være subjektiv ifølge Entman og Ward. Denne subjektive vurdering består eksempelvis af journalistens forudindtagetheder, mediets ideologi og målgruppe.

⁷ <https://www.berlingskemedi.dk/advertising/annoncering/berlingske/>, set d. 23.05.23, kl. 18.00

⁸

https://ekstrabladet.dk/incoming/xi46bb/6293355/MEDIA_BINARY/L%C3%86SERPROFIL%201H%202016.pdf, set d. 23.05.23, kl. 18.00

⁹ https://ekstrabladet.dk/sport/fodbold/udenlandsk_fodbold/hyldet-med-saerpris/9600124), set d. 23.05.23, kl. 18.00

¹⁰ <https://www.berlingskemedi.dk/#redaktoererklaering>, set d. 23.05.23, kl. 18.00

De tre shitstorme eksemplificerer, at vurderingen af, hvor væsentlig en sag er, aldrig vil være objektiv. Medierne prioriterer deres dækning forskelligt, og for public service-mediet, DR, gælder der andre kriterier for shitstorme end for de øvrige, kommercielle medier. De har færrest artikler af alle i sagerne om Kongehuset og Irma, mens de – sammen med Politiken – også har færrest i Nadimsagen. Det giver et billede af et bredt orienteret medie, som i sin grundessens har til opgave at rumme hele befolkningen gennem neutralt formidlet journalistik, der blander sig minimalt i disse shitstorme. Ser vi massemedierne som en normopretholdende institution, kan vi se, at DR i mindre grad moraliserer og dækker shitstorme sammenlignet med TV2, Politiken, Berlingske og Ekstra Bladet.

Vores analyse viser på samme tid, at shitstorme i høj grad fordrer de aktive roller i Bros teori. Jagt- og vagthunden er overordnet set de roller, som medierne påtager sig i dækningen af de tre shitstorme. Det er problematisk ifølge Wards teori om journalistisk etik og Bros aktionskompass, da det ikke lægger op til en alsidig dækning. Den aktive form for journalistik kan også være i modstrid med DR's forpligtelse til neutralitet, eftersom shitstormens konfliktfyldte og moraliserende natur gør det svært for medierne at dække i de passive hunderoller. I stedet vil nyhedskriteriet væsentlighed leve op til DR's forpligtelser, hvilket ikke er et afgørende kriterie i dækningen af shitstorme¹¹. DR forsøger i disse sager ikke at opdrage eller at udstille normbrud, som medielogikken ellers fordrer. Dette kan ses i lyset af det danske medielandskab, hvor vi har ét stort public-service-medie til den brede befolkning og et væld af mindre, kommercielle medier til specifikke, segmenterede målgrupper. De øvrige medier kan modsat DR frit trække i den aktive rolle, hvis de vurderer en sag som relevant og vigtig for netop deres læsere. Det er Irmasagen for Berlingske et eksempel på, ligesom Nadimsagen er det for Ekstra Bladet. Dette er ikke ensbetydende med, at DR aldrig kan agere som jagt- eller vagthund, men vores undersøgelse tyder på, at i disse stærkt moraliserede sager holder DR sig i store træk ude af dækningen. TV2 har ligeledes public service-forpligtelser, hvorfor de ikke indbringer opinionsartikler i deres dækning, men de går dog mere ind i shitstormene, end DR gør.

Mediernes magt og det journalistiske ansvar

Mediernes dækning af shitstormene bærer præg af offentlighedens mening og holdning til det normbrud, som definerer shitstormen. Således lægger mediernes brug af eWOM en del af

¹¹ https://kum.dk/fileadmin/kum/1_Nyheder_og_presse/2022/Public_service-kontrakt_for_DR_endelig.pdf, set d. 23.05.23, kl. 18.00

shitstormens udfald og forståelse over til offentlighedens domstol. På den måde udfordres mediernes suveræne magt som gatekeepere, fordi dele af offentligheden får adgang til denne magt gennem sociale medier. Dermed ikke sagt, at medierne ikke har stor magt i udvælgelsen af, hvilke eWOM de bringer, men fordi dele af shitstormen finder sted på sociale medier, er det mere tilgængeligt for offentligheden at ytre holdninger. Ligeledes bliver det lettere for medierne at bringe disse holdninger. Vi ser dette som en paradoksal kvalitet, der både er demokratiserende og problematisk. Dette vil vi udfolde i det følgende.

På den ene side består det problematiske i, at journalistens kvalitetstjek af eksempelvis kilder og rygter udfordres, fordi sociale medier tillader offentligheden at 'dømme' shitstormens hovedperson uden de foranstaltninger, journalistisk praksis kræver. Den offentlige domstol har så at sige et forspring i den offentlige fordømmelse, inden journalisterne kan trykteste påstande og udsagn. Det er således problematisk, da personer og grupper kan dømmes i den offentlige domstol til stor skade for deres omdømme, uagtet om der reelt er ført beviser.

På den anden side vil et idealistisk perspektiv på sociale mediers funktion i shitstorme påpege, at offentligheden nu selv har mulighed for at udfordre og opretholde sociale normer, fremfor massemedierne alene sidder med magten. Et eksempel, som vi også ser i vores undersøgelse, er mediernes rolle som hyrdehund, hvor de lader kilder i form af eWOM definere artiklers immanente holdning til shitstormen. I den forbindelse kan man anskue, at de sociale medier og offentligheden har en definitionsmagt over de sociale normer, normbrud og offentlige diskurser, som medierne arbejder ud fra. Samme eksempel kan dog bruges som argument for, at eWOM ikke har en effekt på den offentlige diskurs, hvis medierne blot udvælger eWOM og kilder, der bekræfter deres framing – hvorfor magten i at definere og udpege normbrud altså fortsat ligger hos massemedierne.

Dette kan yderligere problematiseres, da holdninger på de sociale medier kan sprede sig som steppebrande i ekkokamre, der giver et misvisende billede af offentlighedens holdninger. Det betyder, at selvom sociale medier har demokratiske kvaliteter og potentialer, så gør fænomener som ekkokamre det svært at realisere denne utopi. Sociale medier fungerer som en arena, hvor konflikt og ekstreme holdninger stortrives, og hvor enighed og demokratisk samtale som sådan ikke er et mål. De sociale medier har en interesse i at fastholde brugere, hvorfor det tjener dem bedst, at konflikten holdes i hævd, og debatten fortsætter i det uendelige¹². Derfor kan man argumentere for, at eWOM i journalistisk praksis er

¹² Netflix-dokumentar *The Social Dilemma* og *Age of Surveillance Capitalism* af Shoshana Zuboff (2019)

problematiske, hvis de erstatter kilder, der ellers ville have været journalistisk bearbejdet, og fordi de opildner til ukonstruktive offentlige diskussioner. Særligt hvis udvalgte eWOM bruges som repræsentanter for den generelle diskurs i samfundet, da de ikke nødvendigvis er repræsentative.

På den ene side kan inddragelsen af eWOM i mediernes dækning ses som nødvendig, fordi de udgør en markant del af shitstorme. De sociale medier kan lige så vel være udløsende for shitstormen, som massemedierne kan, og derfor indgår de i den journalistiske dækning. På den anden side viser vores analyse, at det skaber ensidige fremstillinger af shitstorme. Man kan argumentere for, at når sociale medier indgår, øges det i forvejen massive pres på shitstormens hovedperson. Da shitstorme i høj grad er baseret på konflikt, er der brug for kilder på begge sider af sagen, hvilket også er nødvendigt i forhold til balancenormen om repræsentation af forskelligartede synspunkter. Vi ser dette som problematisk i forhold til, hvis medierne i samspil med offentligheden på sociale medier afskrækker personer fra at deltage i diskussionen, fordi de ikke tør gå mod den fordømmende diskurs i offentligheden. Dermed har shitstorme en uhensigtsmæssig effekt, der eliminerer udfordrende holdninger og perspektiver på de etablerede normer. Som institution bør massemedierne idealistisk set forsøge at nuancere den offentlige samtale, hvilket de sociale medier både kan bidrage til og modvirke.

Spørgsmålet er dog, hvor repræsentativt det egentligt er at inddrage samtlige synspunkter, uagtet hvor lille en del af befolkningen, der står bag dem. Hvis medierne af princip altid inddrager modstridende synspunkter, kan det virke som om, offentligheden er mere splittet, end hvad virkeligheden er.

Shitstorme indeholder i høj grad polemiske konflikter, hvorfor mediernes dækning har potentiale for også at blive polemisk. Dette sporer vi i bl.a. i Berlingske dækning af Irmasagen og i den del af dækningen, som kan beskrives som 'metaartikler', der omhandler diskussioner, shitstorme afføder på sociale medier. Disse artikler er eksempler på, at selve shitstormen er en del af narrativet i sagerne, fordi polemikken bruges aktivt i dækningen. Vi ser på dette som en selvaccelerende effekt, der kan medvirke til, at shitstormen bliver større end sagen og blæser den ud af proportioner.

Konklusion

Ud fra vores redegørelse kan vi definere shitstorme som medialiserede skandaler, der simultant udstiller normbrud på de sociale medier og i nyhedsmedierne. Det er således samspillet mellem den offentlige fordømmelse på sociale medier og mediernes dækning, der gør skandalen til en shitstorm. Til definitionen brugte vi John. B. Thompsons teori om den politiske skandale, samt Jürgen Pfeffer, Thomas Zorbach og Kathleen M. Carleys teori om online firestorme til at definere den del af shitstormen, som udspiller sig på sociale medier. På baggrund af dette teoretiske rammeværk igangsatte vi en analyse af Kongehuset-, Nadim- og Irma-shitstormen, som vi undersøgte gennem dækningen fra følgende mediers onlinesites: Ekstrabladet, Politiken, DR, TV2 og Berlingske.

På baggrund af analysen kan vi konkludere, at shitstorme er konfliktfyldte i deres grundessens, hvilket afspejler mediernes dækning af selv samme. Det fremgår af vores analyse, at artiklerne overvejende er framet ud fra nyhedskriteriet konflikt, ligesom vores kodning viser, at partskilder er den mest dominerende kildetype i alle tre shitstorme. I Kongehuset-shitstormen er der den største andel af ekspertkilder sammenlignet med de øvrige shitstorme, mens der i dækningen af Irma-shitstormen bliver inddraget flest erfaringskilder.

Vores analyse af artiklernes framing viser, at moralbruddet fremstår klart i mediernes indledningsvise dækning, og at den offentlige fordømmelse i høj grad inddrages af medierne. Dog kan vi også konkludere på baggrund af Nadim- og Irma-shitstormen, at sagerne godt kan finde sin afslutning, om end der ikke er nogle afsluttende konsekvenser. Derfor kan vi også se, at opretholdelsen af den offentlige moral – hvad der kan ses som shitstormens formål – ikke nødvendigvis medfører, at normovertrædere retter ind og erkender sin ‘fejl’. Det betyder, at shitstorme ender, selv når de ikke formår at ændre på den problematik, de udstiller.

Derudover bruger medierne eWOM til flere formål: Mest bemærkelsesværdigt bruges eWOM som genmæle i sagerne om Nadim og Kongehuset, mens de bruges som erfaringskilder i Irmasagen. Brugen af eWOM afspejler de sociale mediers afsmitning på den journalistiske dækning af de respektive shitstorme. Hertil ser vi et klart billede af, at mediernes framing følger shitstormenes forløb og således fokuserer på sagernes kritikpunkter.

Vi konkluderer af dette, at shitstorme i høj grad er adaptive i de medielogikker, som Lazarsfeld og Merton beskriver, hvor medierne udstiller normbrud for at håndhæve den offentlige moral. Dermed ser vi også medierne som magtfulde i dækningen af shitstorme, selvom sociale medier fungerer som et rum, hvor offentligheden kan være med til at præge den herskende diskurs. De sociale medier har i den forbindelse et demokratisk potentiale. Vores analyse viser, at sociale medier – i form af eWOM – i en vis grad lukker afstanden mellem offentlighedens mening og journalisternes dækning. Dog viser vores undersøgelse, at DR klart er det medie, som involverer sig mindst i sagerne. Det indikerer, at den aktive, moraliserende og konfliktfokuserede journalistik ikke er adaptiv med DR's forpligtelser som public service-medie. Omvendt forholder det sig for de kommercielle medier, hvor særligt Berlingske og Politiken bruger opinionsstof i deres dækning. Dette opinionsstof lægger sig op ad den generelle framing, medierne bruger i shitstormene, hvorfor de har en genbekræftende funktion i den samlede dækning.

Vi har slutteligt diskuteret mediernes brug af eWOM og dækning af shitstormens tilstedeværelse på sociale medier. Til dette kan vi konkludere, at sociale mediers involvering i shitstorme har et demokratisk potentiale, men vi konkluderer samtidig, at brugen af sociale medier i journalistiske produktioner har problematiske effekter. Det gør vi på baggrund af, at eWOM kan erstatte journalistisk bearbejdede kilder og give misvisende billeder af offentlighedens meninger. Derudover kan mediers dækning af shitstormenes afledte diskussioner på sociale medier skabe en selvaccelerende effekt, hvor polemikken i shitstormen overskygger sagens normbrud, der i første omgang udløste shitstormen. På den måde udfordres mediernes magt i konstruktionen af normer og diskurser i den offentlige samtale. Idealerne for journalistisk praksis bliver på samme måde udfordret, da shitstormenes forløb i overvejende grad lægger op til en ensidig og konfliktfyldt dækning frem for en nuanceret og ansvarlig dækning.

Litteraturliste

Birkbark, A. (2018) *Shitstorms, bobler eller sags-orienterede offentligheder? Digitale metoder og kontroverser på sociale medier*. DANSK SOCIOLOGI, Nr. 1/29. årg. 2018.

Bjerre, M. og Kvam, H. (2020) *Kilder: Tal gennem andre*, kap 3. (s. 29-47) i *Grib journalistikken*. Djøf Forlag.

Blach-Ørsten, M. (2011) *Politiske skandaler i danske medier 1980-2010*. Politik, 14(3).

Bro, P. (2006) *Nye roller i redaktionslokalerne – Hvad danske journalister gør og bør*, Journalistica, (pp. 63-79).

Collin, F. & Køppe, S. (2014) Indledning. I *Humanistisk videnskabsteori*. Lindhardt & Ringhof. (pp. 9-50).

Entman, R. (1993) *Journal of Communication* "Framing: Toward clarification of a fractured paradigm". Northwestern University.

Eskjær, M. F. & Helles (2015) *Kvantitativ indholdsanalyse*. Samfundslitteratur.

Handgaard, B., Simonsen, A. H. & Steensen, S. (2013) *Journalistikk – en innføring*, Gyldendal Akademisk.

Hjarvard, S. (2015) *Framing: Introduktion til et begreb og en klassisk tekst*. Mediekultur. (pp. 104-114).

Olsen, E., Andersen, N. & Zachrau, I. (2020) *Journalistisk dækning af danske shitstorme: Genmæle, vidensbidrag og kildekontakt*. *Journalistica*, Nr. 1, 2020.

Thompson, J. B. (2002) *Den politiske skandale – Magt og synlighed i mediealderen*. Hans Reitzels Forlag.

Tuchman, G. (1972) *Objectivity as Strategic Ritual: An Examination of Newsmen's Notions of Objectivity*. *American Journal of Sociology*, Vol. 77, No. 4 (Jan., 1972), (pp. 660-679).

Pahuus, M. (2011) *Hermeneutik*. I: F. Collin & S. Køppe (Red.), *Humanistisk videnskabsteori*. Lindhardt og Ringhof. (pp. 139-169).

Pfeffer, J., Zorbach, T. & Carley, K. M. (2014) *Understanding online firestorms: Negative word-of-mouth dynamics in social media networks*. *Journal of Marketing Communications*, 20:1-2, 117-128, DOI: 10.1080/13527266.2013.797778.

Stormhøj, C. (2006) *Poststrukturalismer*. Forlaget Samfundslitteratur. (pp. 31-43).

Ward, S. J. A. (2019) *Journalism Ethics*. (Kap. 20, pp. 307-323) I Wahl-Jorgensen, Karin & Hanitzen, Thomas. *The Handbook of Journalism Studies*. 2. udgave. Routledge.

Kildeliste

Bedre Psykiatri

- Tlf. 53 53 91 21
- Mail: kbh@bedrepsykiatri.dk

Erik Oberg

- Facebook Messenger: [Erik Oberg](#)

Funktionsleder i Toldstyrelsen Jesper Christiansen

- Tlf: 72 37 73 30

Håb i Psykiatrien og Lotte Frost

- Tlf: 60 22 40 61
- Mail: Info@haabipsykiatrien.dk

Margit Anne Petersen

- Tlf: 30 24 11 01
- Mail: map.crf@psy.au.dk

Martin Korsbak Madsen

- Tlf: 51 51 20 16
- Mail: martin@nru.dk

Richard Arnold Lonsdale

- Tlf: 61 68 86 69

SIND:

- Tlf: 70 23 27 50

The*dose:

- Telefon: 29 82 23 62
- Mail: info@thedose.com

- Facebook: The Dose
- CEO og grundlægger Asger Nakskov Laursen
- Instagram: Asgerlaursen
- Anders Bodenhoff Vejby
- Tlf: 61 60 82 32

Toldstyrelsen:

- Tlf: 72 22 12 12
- Mail: presse@toldst.dk & oscar.zacho@toldst.dk
- Pressemeddelelse: Toldere ser voldsom stigning i pakker med psykedeliske svampe

Læsevejledning til artiklerne

Vi har valgt at skrive to artikler, der handler om mikrodosering af det psykedeliske stof psilocybin. Vi har i den forbindelse gjort os mange overvejelser ift., hvorvidt vi promoverer et ulovligt brug af de psykedeliske svampe.

Vi har valgt at dække fænomenet, men har bevidst valgt at nuancere ved at udarbejde én artikel, der vinkler på beslaglæggelsen af de ulovlige svampe og danskernes forbrug, og en anden artikel, der vinkler på ny forskning, som udfolder årsagerne til psykedeliske svampes popularitet blandt et bredt spektrum af mennesker.

Vi har skrevet artiklen “Psykedeliske svampe konfiskeres på stribe: Danskere kender risikoen og fortsætter med at købe” til TV2, da vi vurderer, at denne slags nyhed passer til TV2’s målgruppe. Det vurderer vi på baggrund af kriminalprogrammer fra TV2’s som Station 2 og CPH Lufthavnen: På arbejde i Kastrup, samt TV2’s store og brede målgruppe.

Vi har skrevet artiklen “Forsker: ”Vi befinder os i en psykedelisk renæssance”” til Illustreret Videnskab, da artiklen henvender sig til et mere videnskabeligt interesseret publikum. Dette imødekommer vores artikel, da den både søger forklaringer på den psykedeliske påvirkning og sætter et ellers nichepræget emne ind i en større kontekst.

Logbog

Ud fra et ønske om at undersøge psykiatrien og skrive artikler, der nuanceret behandler psykisk sygdom, læser vi regeringens psykiatriaftale fra september 2022, og kontakter både SIND, Bedre Psykiatri, Håb i Psykiatrien og psykiatriske afdelinger på Sjælland for at få indblik i emnet. Efter forhandling med frivillige fra Håb i Psykiatrien aftaler vi et interview med to personer, der ugentligt bruger et frivilligt motionstilbud for folk, der er tilknyttet psykiatrien: Kenneth og Susanne. Vi interviewer dem på lokationen og skriver reportage ud fra besøget (se bilag 4). Da vi ikke kan få antallet på frivillige i psykiatrien eller spore en tendens, kasserer vi artiklen. Samtidig har vi undersøgt retspsykiatrien, men må droppe historien, da vi efter flere opkald med bekendte tilknyttet psykiatrien og samtaler med Sinds formand, Mia Kristina Hansen, vurderer, at en kritisk historie om retspsykiatriens manglende beskrivelse i psykiatriaftalen bliver for svær at finde kilder til og for omfattende at skrive.

Den indledende research viser os, hvor svært det er at få personer til at udtale sig om psykiatrien og finde den rette nyhedskrog, der gør det relevant at skrive om psykiatrien. Vi undersøger derfor alternative emner indenfor psykiatrien, såsom alternative behandlingsformer. Det leder os til et indslag fra Last Week Tonight med John Oliver, hvor mikrodosering og psykedelisk terapi tages op, hvilket får os til at undersøge dette. Vi finder to aktuelle forskningsprojekter: ét på Aalborg Universitet og ét på Rigshospitalet, hvilket leder os til vores interviewede kilde, Margit Anne Petersen. På daværende tidspunkt er vi optagede af, hvem der bruger mikrodosering, men desværre kan Margit ikke sætte os i kontakt med sine forsøgspersoner, og vi leder fortsat efter erfaringskilder, som har brugt psykedeliske stoffer til f.eks. mikrodosering. Derfor melder vi os ind i flere Facebookgrupper som Mikrodosering Danmark og Psykedelisk Samfund for at finde kilder, hvorfor vi skriver privat til dem, der har skrevet opslag derinde. Vi kontakter yderligere Rasmus Licht (professor i psykiatri ved Aalborg universitet), René Ernst Nielsen (professor i psykiatri og overlæge), Rebecca Russel (integrationstereapeut) og Martin Korsbak Madsen (hjerneforsker). Vi ender med at interviewe Martin Korsbak Madsen. Derudover leder vores søgen på en nyhedskrog os til en ny pressemeddelelse fra Toldstyrelsen, som vi har inddraget i vores artikel.

I vores research støder vi på hjemmesiden microdoser.dk, hvor hjemmesidens stifter, Asger Laursen, henviser til sin egen virksomhed, The*dose. Vi undersøger bestyrelsen og bemærker, at Sazeline og tidligere milliardær Peter Forchhammer er med i denne, hvilket undrer os ud fra overvejelsen, om at psykisk sårbare kan være en del af køberne, mens bestyrelsen ingen faglig uddannelse har til at håndtere ansvaret. Derfor beslutter vi os for at skrive om virksomheden, og søger målrettet kilder, som har købt derfra; bl.a. på Facebookgrupperne, Reddit og i vores netværk. Det lykkedes os at få skriftlige citater fra Erik Oberg, som har fået en bøde sin pakke med psilocybinsvampe. Igennem vores netværk får vi et interview med Richard Lonsdale, som har mikrodoseret. Vi tager ud til hans hjem i håb om, at vi kan vinkle på ham som mikrodoseringscase, men da vi ankommer, finder vi ud af, at han kan miste sit hjem, hvis han står frem med navn og billede, og vi må derfor ændre vores ønskede vinkling.

På the*dose's hjemmeside finder vi desuden en "Legal"-underside, hvor virksomheden påstår, at deres produkt er lovligt i EU-lande med reference til et afsnit i EU-regulering. Derfor kontakter vi lektor i EU-ret Henrik Andersen og juraprofessor Peter Pagh. Vi ønsker at vinkle på the*dose, men da virksomheden direkte frabeder at interviewes, beslutter vi at vinkle på de mennesker, der bestiller og køber de psykedeliske svampe.

Medie: TV2

Hovednyhed

Psykedeliske svampe konfiskeres på stribe: Danskere kender risikoen og fortsætter med at købe

FOTO: PAKKER MED PSILOCYBINSVAMPE TILBAGEHOLDES I TOLDEN. FOTO: TOLDSTYRELSEN

Toldstyrelsen finder rekordmange pakker med ulovlige svampe. “Jeg har ikke dårlig samvittighed”, siger en af de danskere, der har fået konfiskeret en pakke med svampe.

AF: STELLA BUUR RASMUSSEN, MATHIAS HOLM HANSEN, MIKKEL ØSTRUP-JEPPESEN, TRINE ANDERSEN OG JONATHAN LEBEDA

Beslaglæggelsen af psykedeliske svampe i tolden er syvdoblet på ét år.

Danskere har for alvor fået øjnene op for psykedeliske svampe. Det har Toldstyrelsen især bemærket, da de i 2022 konfiskerede 453 pakker med de ulovlige psykedeliske svampe. Det er knap 400 flere pakker end i 2021, hvor der blev beslaglagt 54 pakker.

Pakkerne bliver oftest sendt fra Holland, hvor svampene er lovlige, til Danmark, hvor de derimod er ulovlige. Erik Oberg er en af de danskere, der har bestilt psykedeliske svampe på nettet.

- Jeg var meget nysgerrig på mikrodosering, da det skulle kunne forbedre koncentrationsevnen, øge kreativiteten og give større mentalt velvære, siger Erik Oberg.

Mikrodosering er, når man indtager en lille smule af det psykedeliske stof psilocybin, som kan findes i psykedeliske svampe som f.eks. spids nøgenhat.

Formålet med at mikrodosere er ikke at føle sig "høj" af det psykedeliske stof, men at øge kreativiteten og forbedre det mentale velvære, som Erik Oberg også var nysgerrig på.

De psykedeliske svampe nåede dog aldrig frem til ham.

- Jeg bestilte fra The*dose, men pakkerne blev taget i tolden, og jeg fik en bøde på 4500 kroner, siger Erik Oberg.

Det er han ikke alene om. Flere opslag på Trustpilot og på lukkede Facebookgrupper dedikerede til mikrodosering viser, at pakker med de ulovlige svampe bliver konfiskeret.

Toldstyrelsen forklarer, at de har øget deres fokus på pakker med psykedeliske svampe i takt med, at danskernes interesse for svampene er vokset. De beslaglægger både produkter til mikrodosering, tørrede svampe og væksthuse til dyrkning af svampene.

- Vi søger bredt, og når vi finder svampene, så begynder vi at lægge fokus over mod det, ligesom vi gør med alle andre importforbudte varer, så som narko, doping og andet. Der kommer altså flere sager, fordi vi kigger mere efter det, siger Jesper Christiansen, der er funktionsleder i Toldstyrelsen.

Købere kender til risici

Toldstyrelsens beslaglæggelser kommer ikke bag på de folk, der bestiller produkter med psykedeliske svampe.

I de lukkede Facebookgrupper, hvor mikrodosering er omdrejningspunktet, deler tusindvis af danskere deres erfaringer med mikrodosering og oplevelser med konfiskerede pakker. Gruppemedlemmer spørger særligt ind til, hvor andre får deres produkter fra, og hvad straffen er ved beslaglæggelse.

Men det stoppede ikke Erik Oberg i at bestille produkter til mikrodosering hjem til Danmark. Han var klar over, at svampene er ulovlige i Danmark, men købte alligevel fra den danskejede virksomhed The*dose, som sender deres pakker fra Holland.

- Jeg har ikke dårlig samvittighed, fordi jeg havde bestilt til mikrodosering på en officiel og lovlig hjemmeside og den forseelse, som jeg begik, kun ville få konsekvenser for mig selv, siger Erik Oberg.

Et smuthul i lovgivningen

Det er lovligt at sælge og købe produkter med psykedeliske svampe i Holland. Men det skaber forvirring for købere, fordi lovgivningen i Holland gør det muligt for danskere at bestille et produkt, der er ulovligt at importere. Derfor omtales Holland også som Europas “psykedeliske hovedstad” i de lukkede Facebookgrupper.

På virksomheden The*doses hjemmeside fremgår det, at hvis der er et forbud mod deres produkt i et andet EU-land end Holland, så er det landets forbud, der er ulovlig – ikke produktet.

Den påstand afviser Henrik Andersen, der er lektor i EU-ret på CBS:

- Det er forkert at sige, at et forbud i en medlemsstat er ulovligt. Det passer ikke. Enhver medlemsstat har lov til at opstille hindringer for den frie bevægelighed af varer, siger Henrik Andersen.

Han mener, at virksomhedens argumentation er lodret forkert.

The*dose henviser til EU-lovgivning om fri bevægelighed af varer, men lovgivningen er på ingen måde gældende for narkotika. Det betyder, at selvom produktet er lovligt i Holland, og The*dose lovligt kan markedsføre og sælge produktet til andre EU-lande, så kan den danske stat stadig konfiskere pakkerne, ifølge Henrik Andersen.

Derfor opretholder Danmark et forbud mod The*doses produkt til mikrodosering, der består af svampe med psilocybin. Forbuddet er en undtagelse til den frie bevægelighed af varer indenfor EU, og det kan være af hensyn til menneskers liv og sundhed, siger Henrik Andersen.

Vi har forelagt The*dose kritikken, men de ønsker ikke at udtale sig.

Sidenyhed

Forsker: ”Vi befinder os i en psykedelisk renæssance”

FOTO: MAREK PIWNICKI

Brugen af psykedeliske svampe bliver stadig mere populært, og nye undersøgelser viser, at det er mennesker fra alle dele af samfundet, der indtager dem. Det er både studerende, arbejdsløse, forældre og karrierekanoner, der selvoptimerer og selvbehandler – den psykedeliske renæssance er over Danmark.

AF: STELLA BUUR RASMUSSEN, MATHIAS HOLM HANSEN, MIKKEL ØSTRUP-JEPPESEN, TRINE ANDERSEN OG JONATHAN LEBEDA

Psykedeliske svampe blev før forbundet med hallucinationer og syretrip, men er nu også en vej til selvoptimering og selvbehandling for den menige mand. Den moderne bruger af psykedeliske stoffer kan lige så godt gå i jakkesæt, køre børnene til og fra skole og arbejde 37 timer på sin faste kontorplads, som det kan være mennesket, der søger et alternativ til antidepressiv medicin.

Lægernes fagblad, Månedsskriftet, giver i en ny undersøgelse et indblik i, hvilke danskere der mikrodoserer – og ikke mindst hvorfor. Psykedelisk mikrodosering, der er bittesmå

doseringer af psilocybinsvampe eller LSD, vinder frem i alle samfundslag og til vidt forskellige formål, fremgår det af undersøgelsen.

Margit Anne Petersen er lektor ved Center for Rusmiddelforskning og forsker i brug af illegale stoffer. Hun er en af forfatterne bag den videnskabelige artikel ”Study Drugs”, der udkom i martsudgaven af Månedsskriftet. Ifølge hende kan psykedelisk mikrodosering ikke afgrænses til nogle bestemte dele af samfundet.

- Det er alle mulige mennesker fra forskellige samfundslag, der mikrodoserer. Det er både arbejdsløse og karrierfolk. Det er virkelig, virkelig bredt, hvem der mikrodoserer, siger Margit Anne Petersen.

Hvorfor mikrodosere?

På sociale medier søger danskere viden, erfaringer og adgang til de ulovlige svampe. Brugere er åbne om deres hensigter og optræder ikke som anonyme.

I en lukket Facebookgruppe stiller og svarer de på spørgsmål om mikrodosering. I gruppen ”Mikrodosering Danmark”, der har over 3000 medlemmer, finder man alt fra håndværkere, pensionister og bankmænd til psykisk og kronisk syge.

Vi har været i kontakt med flere fra gruppen, der har interesse for mikrodosering. Blandt andet er en ung sygeplejerskestuderende og en professor i psykologi søgt til gruppen for at øge deres viden om mikrodoseringen, da de begge har stor interesse for effekten. En mandlig ejendomsmægler fortæller, han overvejer at begynde at mikrodosere over vinteren, da han i denne periode kæmper med sit energiniveau.

Margit Anne Petersens forskning peger på, at der er lige så mange raske mennesker, der bruger mikrodosering til at have det godt og skabe balance i hverdagen, som der er folk med psykiatriske diagnoser.

- Der er virkelig mange folk, der taler om, at de er en meget bedre kæreste, en meget bedre forældre, eller en meget bedre ven, når de mikrodoserer, siger Margit Anne Petersen.

Men nogle personer, der lider af angst, ensomhed eller depression i mild eller moderat grad, kan vælge mikrodosering som alternativ behandling. Både diagnosticerede og ikke-diagnosticerede bruger mikrodosering som en form for psykedelisk terapi, hvor formålet ikke er at blive påvirket, men at lindre symptomer.

- Enten har de ikke lyst til at fortsætte med de officielle behandlinger og finder de alternative veje med psykedeliske stoffer, eller også har de lyst til at gøre begge dele på én gang, fordi de bare vil gøre alt, hvad de kan for at få det bedre, siger Margit Anne Pedersen.

Hun understreger, at mange af personerne er selvdiagnosticerede og efterfølgende får en diagnose. Forskningen viser også, at mange bruger mikrodosering til at selvbehandle tilstande, der minder om depression og angst, uagtet om de er diagnostiseret eller ej.

Fra study drugs til mikrodosering

Efter studydrugs er blevet populære på de danske gymnasier og universiteter, er flere gået over til at bruge mikrodosering. De studerende bruger præparater som betablokkere og Ritalin, der vel at mærke er hjertemedicin og ADHD-lægemiddel, som præstationsfremmende midler for at optimere deres studieevner og produktivitet.

Det samme formål tjener mikrodosering af LSD eller psilocybinsvampe, og nogle studerende skifter deres study drugs ud med mikrodosering. Det gør de, fordi de oplever færre bivirkninger og bedre effekt, fremgår det af forskningsartiklen.

På den måde bruger de studerende mikrodosering til at få ekstra overskud, når de skal overkomme opgaver.

Men modsat studydrugs handler mikrodosering ikke udelukkende om at øge effektivitet og produktivitet, forklarer Margit Anne Pedersen:

- Det handler også bare om at have det godt og kunne leve et liv, som man gerne vil. Det ser vi ikke så meget ved study drugs, fordi alle fortæller, at de bliver nærmest mekanisk robot-agtige og udfører det, de skal. Mikrodosering åbner op for nye måder at tænke på og giver noget kreativ energi.

“Det giver mig ekstra energi”

Netop den del af mikrodosering har Richard Lonsdale opsøgt. Han er 44 år gammel og har mikrodoseret med både psilocybin og LSD. Til dagligt serverer han på en kro i København, synger i kor og skriver digte.

- Det giver mig noget ekstra energi til alle de små ting, der hober sig op, som for eksempel at lappe cyklen. Det gør det også nemmere at meditere, normalt kan jeg nemlig ikke sidde stille, siger Richard Lonsdale.

Hjerneforsker Martin Korsbak Madsen, der har skrevet Ph.D. i neurovidenskab om psilocybin, fortæller, at mikrodosering kan skabe en større “sammenhæng” i hjernen.

- Hvor nogle forbindelser i hjernen før var adskilt, kan de nu begynde at sammensnakke. Så samlet set får du en hjerne, der er mere kommunikerende og mere kaotisk i sin måde at kommunikere internt i hjernen på, siger Martin Korsbak Madsen.

Kaos er tit forbundet med noget, der er i uorden, men psilocybin virker på den måde, at det er med til at skabe ordnet kaos i hjernen, fortæller hjerneforskeren.

Det er halvandet år siden Richard Lonsdale sidst mikrodoserede, men han tror ikke, at det er sidste gang.

- Jeg tænker at gøre det fremover i forbindelse med nogle projekter, hvis jeg gerne vil have en sang med koret op at køre eller få skrevet en digtsamling. Det sætter gang i kreativiteten – men jeg gider ikke tage det fast, for jeg gider ikke være afhængig af noget.